

โครงการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
ของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ
ใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน
(สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี)

เสนอต่อ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สํานักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

ฉบับปรับปรุง

โครงการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
ของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ
ใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน
(สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี)

เสนอต่อ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

ฉบับปรับปรุง

คำนำ

5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) เป็นหลักสูตรหนึ่งที่อยู่ภายใต้โครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคของสำนักงาน ก.พ. เป็นหลักสูตรที่มาจากความต้องการร่วม (Common Needs) ตามกลุ่มพื้นที่จังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการจำเป็น และความคาดหวังในการพัฒนาบุคลากรในบริบทอาเซียนของบุคลากรภาครัฐที่มีระดับตั้งแต่ชำนาญการถึงเชี่ยวชาญ ที่ปฏิบัติงานภายในพื้นที่กลุ่มจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ สำนักงาน ก.พ. ได้ออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัย โดยเริ่มจากกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อค้นหาปัญหา และความต้องการจำเป็นด้วยวิธีแบบคู่ขนาน ทั้งในเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของจังหวัด และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงาน ก.พ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรดังกล่าว จะเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ซึ่งมีชายแดนติดประเทศมาเลเซีย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ผลผลิต.....	4
ระยะเวลาดำเนินงาน.....	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย	9
ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน.....	24
ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน.....	69
ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร	95
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	95
ขอบเขตการศึกษา.....	96
แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม.....	97
สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษา.....	97
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น.....	100
ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์ร่างหลักสูตร.....	110
ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร.....	116
ภาคผนวก	128
ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม.....	129
เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค.....	137

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศในอาเซียน.....	32
2	แผนกิจกรรมความร่วมมือและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้าราชการและระบบราชการระหว่างประเทศสมาชิก (ACCSM Work Plan 2008-2015).....	32
3	การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมความมั่นคงอาเซียน.....	34
4	การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	35
5	การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน.....	35
6	หลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2553 – 2555.....	36
7	จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันข้าราชการพลเรือน (IPA) ของประเทศบรูไน.....	67
8	ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในบริบทอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน.....	69
9	แผนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.....	99
10	ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนระหว่าง 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน.....	102
11	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็น.....	106
12	ความสอดคล้องของแหล่งความต้องการจำเป็นที่นำไปสู่ประเด็นหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรม..	108
13	สรุปกำหนดการ ตามหมวดวิชา หัวข้อเนื้อหาและกิจกรรม.....	115
14	ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด.....	129
15	แสดงความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านความรู้.....	131
16	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทัศนคติ.....	132
17	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทักษะ.....	133
18	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านบรรยากาศการทำงาน.....	134
19	สรุปความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจำแนกรายด้านรวม.....	135
20	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....	135
21	สถานที่ที่ควรจัดฝึกอบรม เทคนิคการอบรมและรูปแบบการสร้างเครือข่าย.....	136

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	89
2	ขั้นตอนในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.....	98
3	การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลไปสู่การออกแบบ หลักสูตร.....	110

บทที่ 1 บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาคอาเซียน มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดช่องว่างการพัฒนา โดยการกระจายประโยชน์ของการเจริญเติบโตไปยังกลุ่มและชุมชนที่พัฒนาน้อยกว่าที่มีความยากจน รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนและเชื่อมต่อชาติสมาชิกอาเซียนในภูมิภาคให้เข้ากับประชาคมโลก จะเป็นการสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในภูมิภาคในอาเซียน ดังวิสัยทัศน์อาเซียน ปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ.2020) ส่วนที่มองถึง “ความเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาอย่างมีพลวัตและเป็นประชาคมที่เอื้ออาทร” โดยมีเป้าหมายของความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนเพื่อ 1) เพิ่มพูนการรวมตัวและความร่วมมือของอาเซียน 2) เพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกของอาเซียน โดยมีเครือข่ายการผลิตของภูมิภาคที่เข้มแข็ง 3) ทำให้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชากรอาเซียนดีขึ้น 4) ปรับปรุงกฎระเบียบและธรรมาภิบาลของอาเซียน 5) ส่งเสริมการเชื่อมต่อกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้มากขึ้นทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภายในชาติสมาชิก รวมถึงการลดช่องว่างของการพัฒนา 6) ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น 7) เพิ่มพูนความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 8) สามารถจัดการกับผลกระทบในทางลบที่จะเกิดมาจากความเชื่อมโยงในอาเซียน

การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทยนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้มีทักษะการทำงานร่วมกันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งนี้จากผลศึกษาด้านอาเซียนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ สำนักงาน ก.พ. (สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554) พบว่าประเทศไทยควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) การบริหารกำลังคนภาครัฐให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตและ 2) การพัฒนาทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะให้มีคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ความเป็นนานาชาติ เป็นผู้สนับสนุน ความเป็นมืออาชีพและการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับผลการศึกษาดูงานผู้บริหารสูงสุด CEOs ในองค์กรต่าง ๆ ของกลุ่มประเทศในอาเซียน พบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อองค์กรอันดับแรกคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้ social media เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สำหรับปัจจัยภายในที่มีผลต่อองค์กร ได้แก่ ทรัพยากรบุคคลของกลุ่มประเทศอาเซียนได้รับความสำคัญว่าส่งผลต่อความสำเร็จของหน่วยงานร้อยละ 70 และคุณสมบัติของบุคลากรที่เป็นที่ต้องการ ได้แก่ collaboration communication, creativity และ flexibility (IBM CEO study, 2012) ดังเช่น ทักษะของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปที่เป็นที่ต้องการของนายจ้างของประเทศในอินโดนีเซีย 4 อันดับแรก ประกอบด้วย integrity,

intellectual capacity, team work skills, analytical and problem solving skills และฟิลิปปินส์ พบว่าควรเสริมสร้าง Communication Skill ส่วนประเทศมาเลเซีย พบว่าเมื่อจัดลำดับทักษะที่สำคัญจากมากไปน้อยได้แก่ technical skills, soft skills, managerial skills, team work, adaptability (graduate employability in Asia, 2012) จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นว่า ความต้องการการพัฒนาทรัพยากรของประเทศในอาเซียนมีความเกี่ยวข้อง กับบริบทและความต้องการของสังคมและวัฒนธรรมขององค์กรร่วมด้วย แต่ละพื้นที่ (Regions & Local) อาจมีความต้องการที่แตกต่างกัน ทั้งในแง่ของประเภทของความรู้ คุณลักษณะและทักษะ และระดับของการพัฒนาจาก พื้นฐานไปสู่ระดับความเชี่ยวชาญที่เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติงานด้านอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐและได้รับมอบหมายให้ รับผิดชอบตามแผนงานการจัดตั้งประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในข้อ A.7 คือ การพัฒนาสมรรถภาพของ ระบบราชการ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียนและในการประชุม บูรณาการแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2556 สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการบูรณาการแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) เข้ากับแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 และกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ ประเทศ พ.ศ. 2556-2561 ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้แยกเป็น 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) เพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศเพื่อหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง 2) การลดความเหลื่อมล้ำ 3) การเติบโตที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4) การสร้างความสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ที่ 4 กำหนดแนวทางหนึ่ง ซึ่ง สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบเป็นเจ้าของภาพด้วยการพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคน ภาครัฐและเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐสู่ประชาคมอาเซียน

บทบาทของ สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของ ประเทศไทยและในการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทโดยตรงในเสาสังคมและ วัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 เสาหลักตามแผนRoadmap สู่ประชาคม อาเซียน ทั้งนี้หน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ 1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development) และ 2) การ เสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building Civil Service Capability) โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐและการให้บริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาทและภารกิจของระบบราชการให้ทัน ต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาคนระหว่างข้าราชการ ของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐของภูมิภาคอาเซียนมีความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์ที่ยาว ไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของการพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐด้านการเพิ่มขีดความสามารถของ ทรัพยากรบุคคลนั้น ในปีงบประมาณ 2556 สำนักงาน ก.พ. ได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับ

ข้าราชการทุกระดับ อาทิ หลักสูตรพัฒนาผู้บริหารระดับสูงอาเซียน หลักสูตรผู้บริหารระดับกลางกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน หลักสูตรการสร้างความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค หลักสูตรสำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง และหลักสูตรความรู้สำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน

อย่างไรก็ดี การดำเนินการส่วนหนึ่งที่ผ่านมา สำนักงาน ก.พ. ได้สร้างความตระหนักรู้ในภาพรวมให้แก่ข้าราชการในส่วนภูมิภาค ตลอดจนจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้สำหรับข้าราชการในจังหวัดชายแดน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้ครอบคลุมทุกจังหวัด จึงเห็นควรศึกษาความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียนในลักษณะพื้นที่ (Area Based) ของ 76 จังหวัด และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคสำหรับจังหวัดชายแดน ให้ได้รับการพัฒนาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยในปีงบประมาณ 2557 สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อรู้เท่าทันอาเซียนและสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียนของกลุ่มจังหวัดชายแดนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้หลักสูตรต้นแบบที่มีมาตรฐานจะได้ขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมจังหวัดอื่น ๆ ในปีงบประมาณต่อไป

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ซึ่งเป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ชายแดน ที่พัฒนามาจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐหลายสายงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 5 จังหวัด รวม 301 คน มาจากจังหวัด สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล มีจำนวน 69, 68, 56, 56 และ 52 คน ตามลำดับ บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 76.4 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.5 มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ร้อยละ 35.8 จบปริญญาตรี ร้อยละ 68.1 ทำงานในสังกัดพลเรือนสามัญ คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาเป็น ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา สถาบันอุดมศึกษา กลาโหม องค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานส่วนตำบล พนักงานเทศบาลตำรวจ อัยการ/ตุลาการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ 12.4, 11.4, 10.0, 6.4, 6.0, 4.3, 4.0, 2.7 และ 0.7 ตามลำดับ ตอบแบบสำรวจและพบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนมาก่อนคิดเป็น 73.8

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐ ควรมีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค จังหวัดแนวชายแดนภาคใต้ ให้มีประสิทธิภาพโดยหลักสูตรนี้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

- 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ต้องตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมแท้จริง
- 2) รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสามารถบูรณาการความรู้เข้ากับบริบทของหน่วยงานภาครัฐได้ และ
- 3) มีการบริหารจัดการหลักสูตรฝึกอบรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ที่จะดำเนินการ

จัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสงขลา เป็นเวลา 3 วัน โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี)

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ ใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ตามกลุ่มพื้นที่จังหวัดที่ติดชายแดนที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการจำเป็น และความคาดหวังในการพัฒนาบุคลากรในบริบทอาเซียนของจังหวัดที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดฝึกอบรมความรู้สำหรับบุคลากรภาครัฐของแต่ละจังหวัด ให้มีความรู้ทางปัญญา ทักษะทางสังคม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านอาเซียนต่อไป

3. ผลผลิต

รายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ที่ได้จากการสำรวจเพื่อพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรร่วม สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ภาคใต้ชายแดน 5 จังหวัด

1. หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ที่เป็นหลักสูตรร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ซึ่งประกอบด้วย ที่มา วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และบรรยากาศการจัดฝึกอบรม และตัวอย่างเครื่องมือประเมิน ทำเนียบวิทยากรพื้นที่และส่วนกลาง เป็นต้น จำนวน 3 วัน

2. ผลการจัดประชุมชี้แจงผลการศึกษาเพื่อวิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี)

3. ผลการจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยมีผู้เข้าอบรมจาก 5 จังหวัดชายแดน ที่มีพื้นที่ติดแนวประเทศอาเซียนจำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน

4. ระยะเวลาดำเนินงาน

ระยะเวลาดำเนินการในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ใช้เวลา 240 วัน นับตั้งแต่เดือน 28 กุมภาพันธ์ ถึง 27 ตุลาคม พ.ศ. 2557 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- ระยะก่อนฝึกอบรม ตั้งแต่เดือนมีนาคม – กรกฎาคม พ.ศ. 2557
- ระยะระหว่างการฝึกอบรม เป็นเวลา 3 วัน ในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557
- ระยะหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม พ.ศ. 2557

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ภาครัฐมีกรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคอย่างครอบคลุมจังหวัดภาคใต้ชายแดน และสามารถพัฒนาบุคลากรได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง
2. บุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในบริบทอาเซียน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านอาเซียนให้แก่บุคคลอื่นต่อไปได้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียน หมายถึง การค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นและความคาดหวังของหน่วยงานในด้านการปฏิบัติงานในบริบทอาเซียนของบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงาน ในส่วนภูมิภาค ว่ามีปัญหาเรื่องใดบ้างที่จะสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม และมีภารกิจใดบ้างที่ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงด้วยการฝึกอบรมเพิ่มพูน หรือเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ หรือประสบการณ์ ทั้งนี้ สภาพการณ์ที่เป็นปัญหาและแสดงถึงความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยการวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมมาจากข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และการสำรวจจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ ในปัจจุบันและความคาดหวังของหน่วยงานที่มีต่อการรองรับประชาคมอาเซียน

2. หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) หมายถึง โครงสร้างและรายละเอียดเนื้อหาที่กำหนดความรู้และประสบการณ์เพื่อจัดให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเนื้อหาเป็นความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ที่มา วัตถุประสงค์ หัวข้อ วิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และบรรยากาศการจัดฝึกอบรม และตัวอย่างเครื่องมือประเมิน ทำเนียบวิทยากรพื้นที่และส่วนกลาง เป็นต้น โดยใช้เวลาในระหว่างฝึกอบรมรวมจำนวน 3 วัน

3. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ที่มีตำแหน่งอยู่ในระดับชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ หรือระดับเชี่ยวชาญ หรือระดับเทียบเท่าซี 6 ถึงซี 8 รวมทั้งที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานการปกครองส่วนกลางของจังหวัด หรือส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด หรืออำเภอ ตำบล รวมทั้งที่มีบทบาทภารกิจเกี่ยวข้องกับงานด้านอาเซียน

4. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดชายแดน ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์หัวข้อวิชา และขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม และกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร เป็นต้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่

1) การวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนในแต่ละภูมิภาค/จังหวัด หลักสูตรการขับเคลื่อนของประเทศอาเซียนและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในภูมิภาค 3) สำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียนจากบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานใน ส่วนภูมิภาค 4) จัดทำร่างและยกร่างหลักสูตรด้วยการวิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐใน ส่วนภูมิภาค และรับฟังข้อเสนอแนะจากบุคลากรด้านอาเซียนในจังหวัดชายแดน 5) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้ให้แก่บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนเป็นเวลา 3 วันไม่น้อยกว่า 120 คน และ 6) ประเมินผลทุกระยะของการจัดฝึกอบรมพร้อมปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์เสนอต่อ สำนักงาน ก.พ. เพื่อดำเนินการเป็นหลักสูตรต้นแบบสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ต่อไป

5. การบริหารหลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดการ การมอบหมายงาน การประสานงาน อำนวยความสะดวก การรายงาน การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนและ TOR ของสำนักงาน ก.พ. ในการดำเนินงานจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักสูตรที่ผ่านการวิพากษ์หลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิ และสำนักงาน ก.พ. โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่าง การฝึกอบรมและระยะหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม เพื่อบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดของวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ตรง และจากเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม ซึ่งได้มาจากความต้องการจำเป็นแท้จริง และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดฝึกอบรมที่เข้าใจหลักการบริหารงานฝึกอบรม ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดที่ติดภาคใต้ชายแดน 5 จังหวัด มีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียน และเพื่อนบ้านอาเซียน มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่รองรับอาเซียนตาม แนวความคิดในระดับสากล (Global Mindset) และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของภูมิภาคชายแดนใต้และมีเครือข่ายทางสังคมเพื่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

6. การประเมินติดตามผลการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนกลับในทุกขั้นตอนการฝึกอบรม ตั้งแต่การประเมินความรู้ความเข้าใจและทักษะของผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมก่อน ระหว่าง และหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม พร้อมทั้งมีการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้านอาเซียน และพฤติกรรมปฏิบัติงานด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เข้าร่วมฝึกอบรม เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอบรมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมเกิดสัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพิ่มขึ้น ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพจากหลากหลายวิธี เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถามคำถามปลายปิดและปลายเปิด การสังเกต เป็นต้น

7. ขอบเขตการศึกษา

จากการทบทวน TOR และทบทวนวรรณกรรมในด้านการพัฒนาทรัพยากรด้านอาเซียน ร่วมกับแนวคิด การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินโครงการ พัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อรู้เท่าทันอาเซียนและสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค คณะทำงานได้ใช้ระเบียบวิธี วิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมคือหลักสูตรฝึกอบรมที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมประเมิน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับ ประโยชน์ และร่วมทำวิจัย ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษาอาเซียน และผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาค โดยประยุกต์ใช้กรอบการ เรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติการและกรอบการเรียนรู้เท่าทันอาเซียน ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล การสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปรับทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียนและทักษะที่เกี่ยวข้องใน การปฏิบัติงานด้านอาเซียนมากำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในหลักสูตรตามขั้นตอนในการ ดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาบุคลากรด้านอาเซียน เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญ สำหรับเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรความรู้ด้านอาเซียนของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน 5 จังหวัด
2. ออกแบบสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการฝึกอบรม ASEAN Training Needs ที่สร้างมาจากการ ทบทวนวรรณกรรมและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามจากคณะที่ปรึกษาและผู้ตรวจรับงานจาก สำนักงาน ก.พ.
3. พัฒนาหลักสูตรและกำหนดโครงสร้างหลักสูตร จากการทบทวนวรรณกรรมและผลการวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นจากผลการสำรวจจากแบบสอบถาม ASEAN Training Needs และผลสัมภาษณ์ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องในงานอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในภาคใต้ และจากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด ภาคใต้ชายแดนเพื่อจัดทำร่างหลักสูตร
4. นำร่างหลักสูตรดังกล่าวมาวิพากษ์หลักสูตร โดยจัดประชุมสำหรับบุคลากรภาครัฐที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานด้านอาเซียนในภูมิภาคส่วนหนึ่งมาร่วมยกย่องหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้ สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคต ในการทำงานร่วมกับประชาคมอาเซียนของพื้นที่ชายแดนใต้แท้จริง
5. ปรับปรุงหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี)
6. จัดฝึกอบรมและบริหารหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) เป็นเวลา 3 วัน

7. ประเมินผลการใช้หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ทั้งระยะก่อน ระหว่าง และหลังฝึกอบรมทันที และหลังฝึกอบรม 1 เดือน
8. ปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานเพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานของจังหวัดต่าง ๆ ได้นำไปใช้ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักสูตรตามความต้องการร่วมในการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียนให้กับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าฝึกอบรม ได้แก่ ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ดำรงตำแหน่ง ข้าราชการถึงเชี่ยวชาญหรือ ซี 6-8 ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานอาเซียนในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้แก่ สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล และปัตตานี ซึ่งในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในเบื้องต้น คณะผู้วิจัยได้มีการ ทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นฐานคิดและกำหนดกรอบในการวางแผนการดำเนินงานตามระเบียบวิธีวิจัยของการ วิจัยและพัฒนา (Research and Development)) โดยทบทวนวรรณกรรมในขอบเขตเนื้อหา 4 ตอนหลัก ดังนี้

- ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย
- ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน
- ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน
- ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย

การทบทวนเอกสารในส่วนนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับบริบทด้านอาเซียนในประเทศไทย แบ่งออกเป็น ความเป็นมาของการก่อตั้งอาเซียน กฎบัตรอาเซียน สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน แผนแม่บทว่าด้วยความ เชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน ประเทศไทยกับอาเซียน และความก้าวหน้าของการเตรียมพร้อมของไทยในการสู่ ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน มีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

1.1 ความเป็นมาของการก่อตั้งอาเซียน

อาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) เป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมกลุ่มระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สาเหตุการรวมตัวครั้งแรก คือขาดความสามัคคีกัน จึงทำให้ประเทศในกลุ่มหันมาร่วมมือซึ่งกันและกัน อาเซียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มี 5 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ มีการลงนาม “ปฏิญญากรุงเทพ” (Bangkok Declaration) หรือปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) โดยมี วัตถุประสงค์ 7 ข้อ คือ 1) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร 2) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค 3) เสริมสร้างความ เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค 4) ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่

และคุณภาพชีวิตที่ดี 5) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัยและการศึกษา 6) เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม และ 7) เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอกและองค์การระหว่างประเทศ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2537; สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2553; กรมอาเซียน, 2555; กำเนิดอาเซียน, 2555 อ่างในจารุวรรณ ตันวิจิตร, 2556; วิชชุดา กิจจรธรรม และคณะ, 2556) ในเวลาต่อมาประเทศบรูไน เวียดนาม สปป.ลาว สหภาพเมียนมา และกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิก ตามลำดับ จนมีสมาชิกจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครบ 10 ประเทศ (สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.) จึงจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ขึ้นภายใต้วิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการครั้งที่ 2 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสารเพื่อกำหนดเป้าหมาย 4 ประการ คือ อาเซียนจะเป็น 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A Concert of Southeast Asian Nations) 2) หุ่นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development) 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward-looking ASEAN) และ 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร (A Community of Caring Societies)

ต่อมาในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ระหว่าง 7- 8 ตุลาคม 2546 ที่เมืองบาห์ลี อินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาความร่วมมือฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก หรือ 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ต่อมาในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 12 เมื่อ 13 มกราคม 2550 ที่เมืองเซบู ฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแถลงการณ์เซบูเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) เพื่อให้อาเซียนสามารถปรับตัวในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (แหล่งสารสนเทศอาเซียน, 2556; กรมอาเซียน, 2556)

1.2 กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

อาเซียนยกฐานะขึ้นเป็นองค์กรนิติบุคคล มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีผู้แทนถาวรประจำอาเซียนและมีธรรมนูญหรือกฎหมายข้อบังคับเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของอาเซียนได้อย่างเป็นรูปธรรม และกฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 15 ธันวาคม 2551 เป็นต้นมา กฎบัตรอาเซียนประกอบด้วย 13 บท 55 ข้อ มีประเด็นที่แสดงความก้าวหน้าของอาเซียน ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียน การจัดตั้งกลไกสำหรับการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ เพิ่มบทบาทของประธานอาเซียน เพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทันทั่วทั้งที่ การเปิดช่องทางให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภาคประชาสังคมมากขึ้น และปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน 2 ครั้งต่อปี จัดตั้งคณะมนตรีเพื่อประสานความร่วมมือ 3 เสาหลัก และมีคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ที่กรุงจาการ์ตา

เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมของอาเซียน เป็นต้น (สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.; ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2554; กรมอาเซียน, 2556 อ้างในวิชุดา กิจธรรณ และคณะ, 2556)

1.3 สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 ด้าน ซึ่งเปรียบเสมือนเสาหลักสามเสาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและเสาหลักแต่ละด้านมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.3.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community - APSC)

ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community Blueprint) โดยเน้น 3 ประการคือ 1) การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกันครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะร่วมกันทำ เพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น 2) ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิม ซึ่งหมายถึง มาตรการสร้างความไว้วางใจและการระงับข้อพิพาทโดยสันติ เพื่อป้องกันสงครามและให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ด้วยกันโดยสงบสุข และไม่มีความหวาดระแวง นอกจากนี้ยังขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ และ 3) การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบ ASEAN + 3 กับ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ เป็นต้น

1.3.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC)

เป้าหมายเศรษฐกิจอาเซียนคือ มีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้านคือ 1) การตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการการลงทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป้าหมายเวลาที่จะค่อย ๆ ลด หรือยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2553 เปิดตลาดภาคบริการและเปิดเสรีการลงทุนภายในปี พ.ศ. 2558 2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

เช่น นโยบายการแข่งขันการคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศและพลังงาน) 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก และ 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกเน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เป็นต้น และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

1.3.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community)

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (Functional Cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ เยาวชน การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การจัดการความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรม และสารสนเทศ กิจการพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด การจัดการภัยพิบัติและสิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน อาเซียนได้ตั้งเป้าการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งหวังในการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity) และ 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap) โดยมีกลไก ได้แก่ การประชุมรายสาขา (Sector) ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials Meeting) และระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) คณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Council) รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการด้านสังคมและวัฒนธรรม (Senior officials Committee for ASEAN Socio-Cultural Community)

1.4 แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

การส่งเสริมความเชื่อมโยงภายในภูมิภาค มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดช่องว่างการพัฒนา โดยการกระจายประโยชน์ของการเจริญเติบโตไปยังกลุ่มและชุมชนที่พัฒนาน้อยกว่าที่มีความยากจน รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนและเชื่อมต่อชาติสมาชิกอาเซียนในภูมิภาคให้เข้ากับประชาคมโลก โดยมี **วิสัยทัศน์อาเซียน** ในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ว่าอาเซียนเป็นศูนย์รวมของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ร่วมกันอย่างมีสันติภาพมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง รวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาอย่างมีพลวัตและเป็นประชาคมที่เอื้ออาทร โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และขับเคลื่อนความเชื่อมโยงภายในประเทศให้สอดคล้องกับความเชื่อมโยงของภูมิภาค วิสัยทัศน์การเชื่อมโยงระหว่างกันที่เพิ่มพูน จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับหลักของอาเซียน “หนึ่งวิสัยทัศน์หนึ่งอัตลักษณ์หนึ่งประชาคม” และจะตอบสนองต่อสภาพพื้นฐานและข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งคำนึงถึงความรับผิดชอบและสมรรถนะที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย

เป้าหมาย ตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันที่เพิ่มพูน ได้แก่ 1) เพื่อเพิ่มพูนการรวมตัวและความร่วมมือของอาเซียน 2) เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกของอาเซียน โดยการมีเครือข่ายการผลิตของภูมิภาคที่เข้มแข็ง 3) เพื่อทำให้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชากรอาเซียนดีขึ้น 4) เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบและธรรมาภิบาลของอาเซียน 5) เพื่อส่งเสริมการเชื่อมต่อกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น ทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภายในชาติสมาชิก รวมถึงการลดช่องว่างของการพัฒนา 6) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น 7) เพื่อเพิ่มพูนความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและ 8) เพื่อจัดการกับผลกระทบในทางลบที่จะเกิดมาจากความเชื่อมโยงและแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันที่เพิ่มพูน

1) เพื่อรวบรวมแผนงานเกี่ยวกับความเชื่อมโยงที่มีอยู่และจัดลำดับความสำคัญ โดยคำนึงถึงกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว 2) เพื่อพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและพลังงานที่มีความหลากหลายในอาเซียนและภูมิภาคอื่น ๆ ให้มีบูรณาการและมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อให้มียุทธศาสตร์ความตกลงกลไกทางกฎหมายและสถาบันที่จะทำให้ความเชื่อมโยงระหว่างกันที่เพิ่มพูนบังเกิดผล รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการค้าสินค้าและบริการ ตลอดจนนโยบายการลงทุนและกรอบกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อให้การลงทุนได้รับการคุ้มครองและดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชน 4) เพื่อจัดทำข้อริเริ่มที่จะมีส่วนส่งเสริมและก่อให้เกิดการลงทุนในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีพ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระตุ้นการสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนา

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง 5) เพื่อสร้างหลักการในการระดมทุน ให้คำแนะนำด้านกลไกที่เหมาะสมสำหรับการระดมทุน และประเมินค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อพัฒนาและ/หรือส่งเสริมความเชื่อมโยงตามที่แผนแม่บทกำหนด 6) เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่ให้ประโยชน์กันทุกฝ่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนอาเซียน และประชาคมระหว่างประเทศ 7) เพื่อส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่น ในการดำเนินการตามข้อริเริ่มความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน 8) เพื่อวางตารางเวลาสำหรับการบรรลุเป้าหมายความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการเพื่อสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาของชาติสมาชิกอาเซียน และ 9) เพื่อจัดเตรียมข้อตกลงและความร่วมมือต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างศักยภาพในอาเซียน เช่น ความริเริ่มเพื่อรวมตัวของอาเซียนและเรื่องอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อลดความแตกต่างในการพัฒนาและการส่งเสริมความพยายามระดับภูมิภาคให้บรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมี **หลักการสำคัญสำหรับแผนแม่บท**ว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนตั้งอยู่บนหลักการสำคัญนี้ คือ 1) ช่วยเร่งรัดและไม่เป็นอุปสรรคต่อข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในอาเซียน ส่งเสริมกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน 2) สร้างผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่ายเพื่อสะท้อนผลประโยชน์ของทุกชาติสมาชิกอาเซียน 3) สร้างความสอดคล้องประสานระหว่างยุทธศาสตร์รายสาขาต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วและกำลังดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบอาเซียนและอนุภูมิภาคต่าง ๆ 4) สร้างความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ 5) เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผ่นดินใหญ่และหมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 6) มองไปข้างหน้าและช่วยส่งเสริมพลวัตการแข่งขันของประเทศคู่แข่งรายต่าง ๆ ต่อแผนแม่บทฯ ตลอดจนช่วยรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียน และ 7) การมีรูปแบบการระดมทุนที่ชัดเจนและครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

1.5 ประเทศไทยกับอาเซียน

ประเทศไทยมีฐานะเป็นสมาชิกและในฐานะประเทศที่ก่อตั้งอาเซียนและผลักดันการเป็นประชาคมอาเซียนและมีที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน โดยพิจารณาจาก 1) บทบาทของไทยในอาเซียน 2) ประเทศไทยกับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน 3) ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากอาเซียน และ 4) ประเทศไทยกับกฎบัตรอาเซียน (กรมอาเซียน, 2556) ดังต่อไปนี้

1.5.1 บทบาทของไทยในอาเซียน

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือของอาเซียนให้มีความคืบหน้ามาโดยตลอด ไทยจึงถือเป็นทั้งประเทศผู้ร่วมก่อตั้งและเป็น “บ้านเกิด” ของอาเซียนและมีบทบาทเชื่อมโยงประเทศที่ตั้งอยู่บนภาคพื้นทวีปและประเทศที่เป็นหมู่เกาะทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลาง ถึงแม้ว่าปฏิญญากรุงเทพฯจะมีได้ระบุดังความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง โดยกล่าวถึงเพียงความร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การศึกษา การเกษตร อุตสาหกรรม การส่งเสริมสันติภาพ และเสถียรภาพในภูมิภาค แต่อาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่าง

ประเทศในภูมิภาค ลดความหวาดระแวง และช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และที่สำคัญไทยได้เป็นแกนนำร่วมกับอินโดนีเซียและประเทศสมาชิกอาเซียนดั้งเดิม ในการแก้ไขปัญหา กัมพูชา รวมทั้งความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดจีน จนประสบความสำเร็จจูล่วงไปด้วยดีและช่วยเสริมสร้างสันติภาพเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อไทย

นอกจากนี้ประเทศไทย โดยท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนให้มีความคืบหน้า โดยการริเริ่มให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ ASEAN Free Trade Area (AFTA) ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยอาเซียนตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรระหว่างกัน ให้เหลือร้อยละ 0-5 ในเวลา 15 ปี ซึ่งต่อมาได้ลดเวลาลงเหลือ 10 ปี โดยประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2546 ในขณะที่ประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพเมียนมา และเวียดนาม ดำเนินการเสร็จสิ้นในปี 2551 ต่อมาที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลี เมื่อปี พ.ศ. 2546 ได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสร้างประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว นำมาสู่การจัดทำกฎบัตรอาเซียน เพื่อวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรของอาเซียน ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกฎกติกาในการทำงาน มีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้กฎบัตรอาเซียนได้เริ่มมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประเทศไทยได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนและที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ได้รับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้ง 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558

1.5.2 ประเทศไทยกับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน

นับตั้งแต่อาเซียนถือกำเนิดขึ้นมาในปี พ.ศ. 2510 อาเซียนมีเลขาธิการอาเซียนมาแล้วถึง 12 คน โดยมีคนไทยดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน 2 คน คนแรก คือ นายแผน วรรณเมธี เมื่อ 16 กรกฎาคม 2527 - 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 และคนที่สอง คือ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ต่อจากประเทศสิงคโปร์ ในระหว่างดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน ไทยจึงวางรากฐานสำหรับการสร้างประชาคมอาเซียนเพื่อให้เป็นประชาคม คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยมีกลไกต่าง ๆ ของอาเซียนให้สามารถเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างทันที่ทัน่วงที นอกจากนี้ ไทยได้ผลักดันให้กลไกใหม่ ๆ ของอาเซียนที่กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียนให้ดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน ทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาร์จาร์ตาและคณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียน ทั้ง 3 เสาหลัก และริเริ่มให้มีการพบปะระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียนเยาวชนอาเซียนและภาคประชาสังคมอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ที่อำเภอชะอำ-หัวหิน เมื่อตุลาคม พ.ศ. 2552 มีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของไทยในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็น “ประชาคมเพื่อ

ประชาชน” ก็คือมีการประกาศจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งนับเป็นความสำเร็จที่ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน และภายในปี พ.ศ. 2558 อาเซียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของประชาคมที่จะสร้างขึ้น ทั้งนี้บทเรียนจากสหภาพยุโรปชี้ให้เห็นว่า ประชาคมจะไม่สามารถบรรลุผลได้หากประชาชนไม่ให้การสนับสนุน ดังนั้นในช่วงเวลานับจากนี้จนถึงปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้พยายามผลักดันให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (Community of Action) มีการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างใกล้ชิด (Community of Connectivity) รวมทั้งเป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of People)

1.5.3 ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากอาเซียน

ในภาพรวมประเทศไทยได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก มีนักลงทุนต่างชาติเดินทางเข้ามาลงทุนและท่องเที่ยวในประเทศไทย ประเทศไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนได้มากขึ้น และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง รวมถึงการมีนักท่องเที่ยวจากประเทศสมาชิกอาเซียนเดินทางมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการมีกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน และการที่ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น โรคระบาด โรคเอดส์ ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และอาชญากรรมข้ามชาติ อันเป็นผลมาจากการมีความร่วมมือทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน ซึ่งหากไม่มีแล้วก็คงเป็นการยากที่ประเทศไทยจะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้โดยลำพัง และปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทยมีมูลค่าการค้าระหว่างกันกว่า 1.75 ล้านล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 19.2 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย ในจำนวนนี้เป็นการส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ 20.7 ของมูลค่าการค้าส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลมาตลอด การขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทย โดยขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจาก 60 ล้านคน เป็นประชาชนอาเซียน 600 ล้านคน ซึ่งไทยได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่น เพราะมีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียนจึงเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งในภูมิภาค

1.5.4 ประเทศไทยกับกฎบัตรอาเซียน

ประเทศไทยมีบทบาทนำในการจัดทำกฎบัตรอาเซียน โดยได้ผลักดันประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอาเซียนระหว่างการยกร่างจนปรากฏอยู่ในกฎบัตรอาเซียน ได้แก่ 1) การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน 2) การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนติดตามและรายงานการปฏิบัติตามความตกลงของรัฐสมาชิก 3) การจัดตั้งกลไกสำหรับการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ ระหว่างประเทศสมาชิก 4) การระบุให้ผู้นำเป็นผู้ตัดสินว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อรัฐผู้ละเมิดพันธกรณีตามกฎบัตรอย่างร้ายแรง 5) การเปิดช่องให้ใช้วิธีการอื่นในการตัดสินใจหากไม่มีฉันทามติ 6) การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการปรึกษาหารือระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาที่กระทบผลประโยชน์ร่วม ซึ่งทำให้มีการตีความหลักการห้ามแทรกแซงกิจการภายในที่อาเซียนยึดมั่นอยู่ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น 7) การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียนเพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที 8) การเปิดช่องทางให้อาเซียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภาค

ประชาสังคมมากขึ้น และ 9) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียนปีละ 2 ครั้ง จัดตั้งคณะมนตรีเพื่อประสานความร่วมมือในแต่ละเสาหลัก และมีคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมของอาเซียน

ประโยชน์ที่จะได้รับการบังคับใช้ของกฎบัตรอาเซียนได้แก่ 1) ผลประโยชน์จากความร่วมมือต่าง ๆ ของอาเซียนมากขึ้น เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนจะช่วยสร้างหลักประกันว่าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ จะปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้ตกลงกันไว้แล้วหรือมีกลไกให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามความตกลง 2) ความสามารถรับมือกับภัยคุกคามระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นไข้หวัดนก โรคระบาด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาโลกร้อน หรือปัญหาเสพติด เนื่องจากกฎบัตรจะเสริมสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อให้ไทยและอาเซียนแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์มากยิ่งขึ้น 3) กฎบัตรอาเซียนจะช่วยส่งเสริมค่านิยมของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศไทย เช่น การไม่ใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา การยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล หลักนิติธรรม และสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน 4) อำนาจการต่อรองที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนในเวทีโลก เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและกติกาให้แก่อาเซียน และให้ประเทศไทยโน้มน้าวให้ประเทศนอกภูมิภาคช่วยแก้ไขปัญหาในระดับโลกที่กระทบความเป็นอยู่ของประชาชนอาเซียน รวมทั้งประชาชนไทยได้อย่างมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

1.6 ความก้าวหน้าของการเตรียมพร้อมของไทยในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน

กรมาอาเซียน (2556) ได้สรุปความก้าวหน้าของการดำเนินงานของอาเซียนและประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงความคืบหน้าในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในประเด็นความก้าวหน้าด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) และด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

1.6.1 ความก้าวหน้าด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ในปี พ.ศ. 2555 โดยเฉพาะในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยกับพม่า อาเซียนได้มีพัฒนาการที่ดีในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยมีการสร้างกฎเกณฑ์บรรทัดฐานและความร่วมมือกับต่างประเทศ อาทิ 1.1) การจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) อย่างเป็นทางการ มีสำนักงานอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีภารกิจในการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาคและไม่มีหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันในอาเซียน 1.2) ด้านสิทธิมนุษยชน มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration: AHRD) นับเป็นเอกสารสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของอาเซียน แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของ

อาเซียนในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนอาเซียน 1.3) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านยาเสพติดสมัยพิเศษ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยมีการประชุมระดับรัฐมนตรี มีแต่การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส เท่านั้น โดยที่ประชุมย้ำถึงความสำคัญที่จะทำให้อาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนรวมถึงการสกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติดข้ามพรมแดน 1.4) ด้านการค้ามนุษย์ ประเทศไทยผลักดันให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค (Regional Plan of Action) ควบคู่ไปกับการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (ASEAN Convention on Trafficking in Persons) เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับภูมิภาค 1.5) ประเด็นทะเลจีนใต้ อาเซียนยังเผชิญกับความท้าทายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ได้ผลักดันให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน เพื่อรักษาพลวัตการเจรจาที่สร้างสรรค์และพิจารณาแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีน ในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็ผลประโยชน์ร่วมของทั้งสองฝ่าย รวมถึงการหารือแนวทางในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความไว้วางใจและการเจรจาหารือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง 1.6) ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ คือ จัดทำแนวปฏิบัติและแผนปฏิบัติการ 3 ปี (พ.ศ. 2556-2558) ของกระทรวงกลาโหมเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยในปี พ.ศ. 2556 กระทรวงกลาโหมจะดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการฝึกร่วมผสมกับกลุ่มประเทศอาเซียน อาทิ ความมั่นคงทางทะเล การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และบรรเทาภัยพิบัติ การแพทย์ ทหาร การรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยประสานหลักของประเทศ และมีหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management: ACDM) และจัดการฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติภายใต้กรอบ ARF (ASEAN Regional Forum Disaster Relief Exercise: ARF DiREx) โดยประเทศไทยและเกาหลีใต้จะร่วมกันจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 ที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหายภัยพิบัติและความร่วมมือทางทหารและพลเรือน

1.6.2 ความก้าวหน้าด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาพรวมอาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ

1) อาเซียนมีการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Scorecard) ระยะที่ 3 (ปี พ.ศ. 2555-2556) ซึ่งตามข้อมูลที่ปรากฏประเทศไทยสามารถดำเนินการไปได้ร้อยละ 84.6 และอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับมาตรฐานและความสอดคล้องในเรื่องพิกัดศุลกากร การอำนวยความสะดวกทางการค้า ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง มาตรฐานของ SME และการจัดทำระบบข้อมูลศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว หรือ “ASEAN Single Window” 2) อาเซียนประสบความสำเร็จในการจัดทำความ

ตกลงอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons) ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่ประสงค์จะให้บริการในประเทศสมาชิกในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน โดยข้อผูกพันของไทยจะอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากร 2 ประเภท คือผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business Visitor) และผู้โอนย้ายภายในบริษัท (Intra-Corporate Transferee) โดยครอบคลุมการเคลื่อนย้ายบุคลากรใน 25 สาขา อาทิ บริการ วิศวกรรม บริการคอมพิวเตอร์ บริการวิจัย และการพัฒนาบริการด้านการเงิน บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านโรงแรม เป็นต้น 3) สำหรับความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) นั้น ได้มีผลบังคับใช้แล้ว โดยอาเซียนได้ผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ 8 แล้ว เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 โดยเปิดไปแล้วร้อยละ 70 ซึ่งนักลงทุนอาเซียนสามารถเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียนอีกประเทศหนึ่ง ในรูปแบบของบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 70 ในสาขาบริการ อาทิ บริการด้านวิชาชีพ บริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านการวิจัย และการพัฒนาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ บริการด้านการก่อสร้าง บริการด้านการจัดจำหน่าย บริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการด้านนันทนาการและกีฬา เป็นต้น โดยเปิดเฉพาะบาง sub-sector ของแต่ละสาขาดังกล่าว และมีอีก 2-3 สาขา ที่เปิดให้ผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติไม่เกินร้อยละ 51 อาทิ บริการด้านการขนส่งทางน้ำ ทางรถไฟและทางอากาศ ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในแต่ละสาขา 4) ในเรื่องการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะนั้น ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำ MRA แล้ว 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรมนักบัญชี และช่างสำรวจ และ 1 สาขาบริการ คือบริการการท่องเที่ยว ประเทศไทยได้ลงนาม MRA ในสาขาการบริการการท่องเที่ยวแล้ว เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 นอกจากนี้พัฒนาการที่สำคัญยิ่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา คือการที่ผู้นำอาเซียน 10 ประเทศกับผู้นำจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ประกาศให้มีการเริ่มเจรจาการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านในภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) โดยจะเริ่มการเจรจาในต้นปี พ.ศ. 2556 เพื่อให้บรรลุผลได้ในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้โดยเห็นว่า RCEP จะช่วยปรับให้ FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศที่มีกฎระเบียบที่สอดคล้องกัน

ในส่วนการดำเนินงานของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ 1) การจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรและอินทรีย์ อาทิ ผักผลไม้อาเซียน จำนวน 28 รายการ และจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้าประมง เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการจัดสัมมนา สร้างความตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกรไทย โดยเฉพาะการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่มสหกรณ์และการเชื่อมโยงเครือข่ายเรื่องการตลาดของสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นหนึ่งในเรื่องที่รัฐมนตรีอาเซียนด้าน

การเกษตรและป่าไม้ได้ตกลงกัน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนกลุ่มสหกรณ์และในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน+3 ด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN+3 Ministers Meeting on Agriculture and Forestry: AMAF+3) เมื่อเดือนกันยายน 2555 ที่ประเทศ สปป.ลาว และไทยได้เสนอเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการโครงการสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR) 2) การลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาบริการการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2555 และพัฒนาการเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาบริการการท่องเที่ยว อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งชาติ และการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงมาตรฐานสำหรับ 32 วิชาชีพ 3) การเตรียมความพร้อมในการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะใน 7 สาขาวิชาชีพ และ 1 การบริการของกระทรวงแรงงานที่ผ่านมา มีการประชุมระดมความเห็นเพื่อประเมินว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะจะมีผลกระทบต่อคนไทยและต่อการแข่งขันของประเทศไทยในด้านแรงงานมีทักษะอย่างไร ซึ่งสรุปผลได้ว่ายังไม่มีผลกระทบมากนัก โดยสภาวิชาชีพของไทยคอยกำกับดูแลอยู่ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานด้วย และ 4) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าสินค้าบริการและการลงทุน โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีแผนงาน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 4.1) การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน 4.2) การพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้ประกอบการ SME เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 4.3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการถ่ายโอนเทคโนโลยี และ 4.4) การพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานสินค้าด้วยการทดสอบทางห้องปฏิบัติการ และ 5) การดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในส่วนของ ICT ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015) โดยโครงการที่ประเทศไทยรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน (ASEAN ICT Skills Standard and Definition) การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (ASEAN e-Government Strategic Action Plan) และให้ความสำคัญกับการวางโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT การจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่การเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและโครงการ Smart Thailand เป็นต้น

1.6.3 ความก้าวหน้าด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ภาพรวมอาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาทิ 1) ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Scorecard) เสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะนำมาใช้ในการประเมินผลในเดือนมิถุนายน 2556 2) การจัดตั้งกลไกใหม่ ได้แก่ รัฐมนตรีอาเซียนด้านกีฬา ซึ่งจะมีการประชุมเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2556

และรัฐมนตรีอาเซียนด้านสตรี ซึ่งมีการประชุมครั้งแรกไปแล้ว เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 3) ด้านการศึกษาในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการศึกษา (ASEAN Ministers Meeting on Education) ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 ได้มีเอกสารสำคัญ คือเอกสารคู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และให้เยาวชนเรียนรู้อาเซียนและประเทศสมาชิกในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 4) ด้านการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมมีการจัด GO-NGO Forum ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และ 5) นอกจากนี้ยังมีกลไกด้านสิทธิมนุษยชนที่ดูแลสตรีและเด็ก คือคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children: ACWC)

ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ 1) ประเทศไทยได้ผลักดันให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) เป็นวาระสำคัญของการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน (ASEAN Health Ministerial Meeting: AHMM) ครั้งที่ 11 และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าทั่วภูมิภาคอาเซียนและลดผลกระทบในบริเวณชายแดนที่มีการข้ามพรมแดนมารับการรักษาในประเทศไทย 2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและความคืบหน้าในการสร้างระบบถ่ายโอนหน่วยกิต ซึ่งดำเนินการโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้วางยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2546-2561 ใน 6 ด้าน ได้แก่ 2.1) การพัฒนาทักษะโดยการอบรมภาษาอังกฤษและสร้างความรู้ภาษาอาเซียน 2.2) การสร้างความตระหนักและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของประเทศอาเซียน 2.3) การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ 2.4) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอนการประเมินผลและการโอนหน่วยกิต 2.5) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Center: CLC) และ 2.6) การผลิตและการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะ 3) การพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ทางด้านมรดกวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียนของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม ทั้งในระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินพื้นบ้าน ช่างหัตถกรรม นักเรียนนักศึกษา เยาวชน และประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินงานของไทยภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค 4) การกำหนดให้ปี พ.ศ. 2013 เป็นปี ASEAN Sports Industry Year โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลองโดยการกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยประสานงานหลักในการจัดกิจกรรมแสดงความสนใจที่จะเพิ่มกีฬา

ประเภทตะกร้อหรือมวยในอนาคต เนื่องจากเป็นกีฬาที่ประเทศอาเซียนมีความเชี่ยวชาญ และ 5) การพัฒนาชนบทและจัดความยากจน ซึ่งมีกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยประสานงานโดยกำหนดจัดโครงการต่าง ๆ อาทิ การแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน โครงการพัฒนาที่มหาวิทยาลัย โดยให้ตัวแทนชุมชนมารับความรู้จากส่วนกลางแล้วนำไปขยายผลต่อในชุมชน โครงการถ่ายทอดวีดิทัศน์ทางไกลจากส่วนกลางไปยังศาลากลางจังหวัดในจังหวัดต่าง ๆ และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัด (Regional Cooperation Center: RCC) ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากที่สนใจและมีความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนแก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น

1.6.4 ความก้าวหน้าด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ที่ชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย ผู้นำอาเซียนเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) เพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาเซียนและนำอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 และได้ออกแถลงการณ์ผู้นำอาเซียนว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน รวมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity: HLTFAC) เพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity: MPAC) ให้แล้วเสร็จซึ่งต่อมาได้เสนอให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 17 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 ให้การรับรองโดยอาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Master Plan on ASEAN Connectivity) โดยมีเจตนารมณ์ที่จะเร่งรัดการเชื่อมโยงประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ให้เป็นหนึ่งเดียวและมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริงภายในปี พ.ศ. 2558 โดยให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางโครงสร้างความสัมพันธ์ในภูมิภาค และเพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยความเชื่อมโยงดังกล่าวจะเน้นอาเซียนในเบื้องต้น และจะเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้การเชื่อมโยงในด้านโครงสร้างพื้นฐานได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทฯ ในการก่อสร้างถนนเส้นทางรถไฟ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ รวมทั้งการเชื่อมโยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านพลังงาน (โครงการท่อก๊าซและระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน) โดยมีคณะทำงานสาขาต่าง ๆ ของอาเซียน (ASEAN Sectoral Bodies) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ทำให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ

ด้านกฎระเบียบแผนแม่บทฯ จะมีส่วนในการเร่งรัดการดำเนินการตามความตกลงพิธีสารข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการข้ามแดนให้สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเคลื่อนย้ายสินค้าบริการและการลงทุนทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ในขณะที่เดียวกันก็ป้องกันและแก้ไขปัญหา

ที่จะเกิดจากอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และมลภาวะต่าง ๆ ที่ตามมาจากการเชื่อมโยงด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน แผนแม่บทฯ จะช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชน การเชื่อมโยงทางสังคมวัฒนธรรมและการสร้างความรู้สึกของการเป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกันมากขึ้น อาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee: ACCC) โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกทำหน้าที่ดังกล่าว ในส่วนของประเทศไทยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้นายประดาป พิบูลสงคราม อดีตเอกอัครราชทูตและอดีตรองปลัด คุมแผนแม่บทความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

กระทรวงฯ เป็นผู้แทนไทยใน ACCC โดยมีหน้าที่ประสานงานกับผู้ประสานงานของแต่ละประเทศสมาชิก (National Coordinator) เพื่อผลักดันและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมทั้งประสานกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ อาทิ จีน ญี่ปุ่น และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง 3.4.2 ความคืบหน้า ACCC มีการประชุมมาแล้ว 6 ครั้ง มีการหารืออย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมถึงการผลักดัน 15 โครงการเร่งรัดในแผนแม่บท (15 Priority Projects) ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี 2558 ทั้งนี้ในการประชุมครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 8-10 กันยายน พ.ศ. 2555 ที่กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับการระดมทุนกับประเทศคู่เจรจาองค์กรเพื่อการพัฒนาและภาคเอกชนที่สนใจจะลงทุนหรือร่วมมือกับอาเซียนในโครงการที่สามารถสร้างผลตอบแทน นอกจากนี้อาเซียนได้ผลักดันให้ประเทศคู่เจรจาเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยสนับสนุนอาเซียนในโครงการเร่งด่วน 15 โครงการ โดยล่าสุดจีนและญี่ปุ่นได้จัดตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงานโดยตรงกับ ACCC ในการสร้างความร่วมมือในโครงการเร่งด่วนดังกล่าว รวมถึงสหภาพยุโรปและออสเตรเลียได้แสดงท่าทีสนใจที่จะจัดตั้งคณะทำงานพิเศษเช่นเดียวกัน

ที่ผ่านมาอาเซียนได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอาเซียน การจัด ASEAN-India Car Rally ก็ถือเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งนี้ในโอกาสที่ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย ครบรอบ 20 ปี ในปี พ.ศ. 2555 กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอินเดีย จัด ASEAN-India Car Rally ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 17 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เพื่อสำรวจเส้นทางจากอาเซียนไปยังแคว้นฮัสสัมของอินเดียและส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเพิ่มพูนโอกาสความร่วมมือทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่าย หลังจากที่ได้เคยจัดแรลลี่จากอินเดียมาสู่อเซียนแล้ว เมื่อปี พ.ศ. 2547 โดยขบวนแรลลี่ของอาเซียนและอินเดียในครั้งนี้ได้เริ่มออกเดินทางจากเมืองยอกยาการ์ตา ในอินโดนีเซีย-สิงคโปร์-มาเลเซีย-ไทย (ครั้งที่1) -กัมพูชา-เวียดนาม-สปป.ลาว-ไทย (ครั้งที่2) -สหภาพเมียนมา -เข้าอินเดียที่พรมแดน Tamu-Moreh และไปสิ้นสุดที่เมืองกัวฮาตีในแคว้นฮัสสัมของอินเดีย

1.6.5 ความก้าวหน้าด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

กรมประชาสัมพันธ์ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่สื่อมวลชน โดยผลิตคู่มืออาเซียน จัดสัมมนาอบรมข้าราชการและสื่อมวลชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและจัดทำเว็บไซต์ www.asean thai.net เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารสำหรับสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์ และมีอาสาสมัครประจำหมู่บ้านคอยให้ความรู้เรื่องอาเซียนในแต่ละหมู่บ้าน นอกจากนี้จะมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนภายในเพื่อประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน รวมถึงโครงการจัดสำนักนิเทศสัมพันธ์ไปประจำการในจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย

ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน

ในส่วนนี้เป็นการทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนย่อย ได้แก่ การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่ภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย ประเด็นการเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชน และการเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน และหลักสูตรการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียน ประกอบด้วยประเด็นย่อย ๆ ได้แก่ บทบาทการจัดฝึกอบรมของ สำนักงาน ก.พ. และตัวอย่างหลักสูตรและกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีสาระสำคัญในแต่ละส่วนมีดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของภาคส่วนต่างๆ

สำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงแรงงานส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม โดยรวบรวมหลักการทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมไว้ในวัฒนธรรมการทำงานของอาเซียน ส่วน สำนักงาน ก.พ. ส่งเสริมการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบและมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่

2.1.1 การเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ

การเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการดำเนินการในหลายมิติ ทั้งการปรับส่วนราชการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน พัฒนาศักยภาพแก่ข้าราชการ และส่งเสริมการดำเนินตามแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้งสามด้าน โดยที่ผ่านมาได้จัดทำโครงการต่าง ๆ อาทิ

- ประสานกับ สำนักงาน ก.พ. เพื่อจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงาน และเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ

- จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมอาเซียนร่วมกับสถาบันการต่างประเทศ เทวะวงศ์วโรปการ เพื่อฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ (ระดับไม่ต่ำกว่าชำนาญการ) หรือหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับไม่ต่ำกว่าผู้จัดการ) ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้การฝึกอบรมจะประกอบด้วย การบรรยายความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมโยงหรือเป็นจุดยุทธศาสตร์ของไทยต่ออาเซียนในด้านต่าง ๆ และดูงานในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

- ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้ประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัย และเอื้อให้ไทยสามารถแข่งขัน และใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

2.1.2 การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชน

การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน และเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก กรมอาเซียนได้มีบทบาทประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในประเด็นสำคัญ อาทิ

- การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทยให้ตอบสนองต่อความต้องการและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียน

- การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรี ทั้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์)

- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่าง ๆ ของภาครัฐ ในปัจจุบันมีผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสมาคมธนาคารไทยในองค์ประกอบคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ

- การรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาดและผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

- การเสริมสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักธุรกิจและผู้ประกอบการในอาเซียน

- การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

2.1.3 การเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน

การเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับจากหน่วยราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในประชาชนทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยที่ผ่านมามีที่สำคัญหลายประการ อาทิ

- กิจกรรมอาเซียนสัญจร กรมอาเซียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์และโอกาสที่คนไทยจะได้รับจากการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการจัดบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากรของสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจ และมีการพบปะกับภาคประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะของสาธารณชน

- การจัดทำสื่อเผยแพร่ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งในปี 2555 กรมอาเซียนได้จัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์ไปตามคำขอของหน่วยงานและผู้สนใจต่าง ๆ กว่า 3,000 รายการ จัดทำรายการวิทยุ “เราคืออาเซียน” คลื่น A.M. 1575 KHz ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 17.30-18.00 น. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน อาทิ ข้อมูลพื้นฐานของอาเซียน กิจกรรมอาเซียนสัญจร อาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ผลการประชุมของอาเซียนที่สำคัญ รวมทั้งการถามคำถามชิงรางวัล เป็นต้น นอกจากนี้กรมอาเซียนได้จัดทำเว็บไซต์ www.mfa.go.th/asean เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของอาเซียน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมอาเซียน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สื่อประชาสัมพันธ์ และสื่อมัลติมีเดีย อาทิ วิดีทัศน์ประชาคมอาเซียน การ์ตูนท่องเที่ยวอาเซียน เพลง ASEAN Way เป็นต้น รวมถึง Facebook “ASEAN-Thailand” เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับอาเซียน

- งานวันอาเซียนในวันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี กรมอาเซียนกำหนดจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสครบรอบการก่อตั้งอาเซียน ที่กระทรวงการต่างประเทศทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2555 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ประมาณ 1,000 คน และมีนักเรียนจากโรงเรียนกว่า 60 แห่งทั่วประเทศเข้าร่วม โดยมีกิจกรรมสำหรับเยาวชน อาทิ การแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน การประกวดเรียงความ หรือวาดภาพเกี่ยวกับอาเซียน การจัดงานนิทรรศการอาเซียน และมีการเสวนาโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558

- การเป็นวิทยากรอบรมสัมมนา กรมอาเซียนได้รับเชิญจากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน ให้เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน นอกจากนี้กรมอาเซียนได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดอบรมครูทั่วประเทศ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและการเตรียมพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็น

train the trainers เพื่อให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมกลับไปถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครูในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่ายนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนต่อไป รวมถึงการจัดค่ายภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนและยังจะมีโครงการอื่นที่น่าสนใจอีกมากมาย ในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งต้องติดตามต่อไป โดยจะเน้นให้ความรู้กับภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นมากขึ้น

2.2 หลักสูตรการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียน

สำนักงาน ก.พ. (2555, อ่างในวิชุดา กิจจรธรรม และคณะ, 2556) ได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและบทบาทของ สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียนไว้ว่า ในระยะที่ไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนี้ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องเตรียมตัวเข้าสู่เป้าหมายเดียวกันสำหรับหน่วยงานของรัฐ สำนักงาน ก.พ. ถือได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาข้าราชการไทยจากการศึกษาของ สำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วย 1) บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในการเตรียมข้าราชการไทยให้พร้อมเข้าสู่อาเซียน และ 2) โครงการอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารอำนวยการและวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ดังนี้

2.2.1 บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในการเตรียมข้าราชการไทยเข้าสู่อาเซียน

ในส่วนนี้เป็นการสรุปถึงบทบาทของ สำนักงาน ก.พ. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการ การทบทวนเอกสารจึงครอบคลุมถึงบทบาทของ สำนักงาน ก.พ. คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐในปัจจุบันและรูปแบบการพัฒนาข้าราชการในบริบทอาเซียน

1) บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ. (สำนักงาน ก.พ., 2555) เป็นองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนภายใต้ระบบคุณธรรม ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีคุณภาพชีวิตและการทำงานที่ดี และพัฒนาระบบการบริหารกำลังคนในราชการให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทเป็นผู้เสนอแนะกำกับดูแล และให้คำปรึกษาแก่ส่วนราชการในการดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนขึ้น ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ได้ส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้ส่วนราชการเห็นความสำคัญของการพัฒนาข้าราชการตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนที่มุ่งเน้นพัฒนาข้าราชการ โดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency) และพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ทรงความรู้ (Knowledge Worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้ นักบริหารทุกระดับมีศักยภาพในการเป็น

ผู้นำการบริหารราชการยุคใหม่ เพื่อให้ภาคราชการมีขีดความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสูง เทียบเท่าเกณฑ์สากลในขณะเดียวกัน สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาที่มีรูปแบบหลากหลาย อาทิ การจัดหลักสูตรในห้องเรียน การจัดหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล การฝึกอบรมด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ข้าราชการรุ่นใหม่ ข้าราชการผู้มีศักยภาพสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับสูง ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล และผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทสำคัญในพัฒนาทรัพยากรบุคคลของไทย เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ในครั้งการประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2532) ที่ประเทศอินโดนีเซีย และครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2534) ที่ประเทศบรูไน ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. จากประเทศไทย ได้เสนอให้มีโครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้านหรือ ASEAN Resource Center (ARC) Pre-Conference Technical Working Group แต่เนื่องจากในขณะนั้นโครงการไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์การระหว่างประเทศ จึงไม่สามารถดำเนินโครงการในช่วงเวลาดังกล่าวได้ ต่อมาเมื่อมีการประชุม ณ เมือง Tagaytay ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมเห็นชอบให้บรรจุโครงการดังกล่าวไว้ในแผนของ ก.พ. อาเซียน โดยที่ประเทศไทยได้ดำเนินการผลักดันการพัฒนาในด้าน นักบริหาร/ผู้นำมาโดยตลอด ที่ประชุม ก.พ. อาเซียน จึงได้เสนอให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางข้อมูล ASEAN Resource Center (ARC) ทางด้าน Leadership Development หรือการพัฒนาผู้นำ/ผู้บริหาร เรียกโดยย่อว่า ARC-LD มีที่ทำการอยู่ ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. จังหวัดนนทบุรี เป็นโครงการหนึ่งภายใต้การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผู้นำภาครัฐในภูมิภาคอาเซียนให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาประเทศตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และ 2) เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ ๆ ด้านการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

การดำเนินการของ ARC-LD ในระยะแรก เน้นการพัฒนาผู้นำเฉพาะในภาคราชการไทย ในโครงการ “พัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่” และการจัดทำคู่มือพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มทักษะการเป็นผู้นำเรื่องการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การสอนงาน (Coaching) และการมอบหมายงาน (Job Assignment) ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 จึงได้เริ่มดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมให้แก่ข้าราชการจากต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งมีการจัดโครงการ ASEAN New-Wave Leadership Development เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงโครงการ อื่น ๆ ทั้งที่เป็นโครงการตามคำขอจากหน่วยราชการในต่างประเทศ และโครงการตามความร่วมมือกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ

บทบาทของ สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทยและในการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทโดยตรงในเสาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 เสาหลักตามแผน Roadmap สู่ประชาคมอาเซียนทั้งนี้หน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ 1) การพัฒนามนุษย์ (Human

Development) และ 2) การเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building Civil Service Capability) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐและการให้บริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาทและภารกิจของระบบราชการให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และให้มีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาคนระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐมีความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ในการประชุม ก.พ. อาเซียน หรือ ACCSM (The ASEAN Conferences on Civil Service Matters: ACCSM) เป็นการประชุมเพื่อประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อเป็นการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินการปรับปรุงระบบราชการ รวมทั้งเสนอแนวทางการให้การศึกษาทางด้านการบริหารและการฝึกอบรม 2) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบราชการในแต่ละประเทศ 3) เพื่อเป็นการทบทวนแผนการปฏิบัติการของโครงการความร่วมมือในการปรับปรุงระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ทันสมัย 4) เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการบริหารและการจัดการ และ 5) เพื่อความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ด้วย สำนักงาน ก.พ. มีความตระหนักในการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ในการประชุม ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2554 ระยะเวลาประเมินและสร้างความตระหนักให้ตื่นตัวและสร้างเครือข่าย โดยรวม แจ้างเวียนส่วนราชการทราบถึงแนวทางเตรียมความพร้อม ปรับปรุงเครื่องมือสื่อสาร มีการพัฒนา เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร ส่งเสริมให้เกิดระบบแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้นระหว่างข้าราชการของประเทศสมาชิก เน้นความรู้ ทักษะ และสมรรถนะพื้นฐานเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแผนแม่บทของแต่ละด้านให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้บริหารและข้าราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ปี พ.ศ. 2555-2556 ระยะเวลาพัฒนาและปรับใช้เป็นการขยายการพัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเตรียมความพร้อมระหว่างส่วน

ราชการ อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรภาครัฐจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการพัฒนาของแต่ละเสาหลักมากขึ้น ขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นไปอีกนอกเหนือจากกลุ่มบริหาร

ปี พ.ศ. 2557-2558 ระยะเร่งและเพิ่มให้มีการพัฒนาความรู้ทักษะและสมรรถนะที่เข้มข้น ในทุกระดับและครอบคลุมประเด็นการพัฒนาบุคลากรของทุกเสาหลัก รวมทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนมุมมอง และประสบการณ์ระหว่างส่วนราชการที่รับผิดชอบในต่างเสาหลักระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้นด้วย

2) คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียน

สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการศึกษาแผนการเตรียมความพร้อมผู้นำสู่ประชาคมอาเซียนระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2555 – 2558) โดยพัฒนาร่างหลักสูตรที่ให้ความรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

- มีความเป็นนานาชาติ (International) โดยมีทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียนและประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นทัศนคติต่อประเทศสมาชิกในลักษณะภูมิภาค นิยมมองว่าคนในประชาคมอาเซียน คือ พลเมืองของภูมิภาคมีความเท่าเทียมกันและต้องพึ่งพากัน มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน และประชาคมอาเซียน รวมทั้งมีทักษะการทำงานในบริบทสากล คือ ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในระดับสนทนาเจรจาต่อรองอย่างมีกลยุทธ์ การจัดทำข้อเสนอโครงการ การจัดประชุมนานาชาติระดับสากล การเข้าใจคำศัพท์เฉพาะ การเข้าใจภาษาของประเทศสมาชิก โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในตะเข็บชายแดน และมีทักษะในการอ่านและเข้าใจข้อตกลง/กฎหมายระหว่างประเทศ/กฎหมายของประเทศสมาชิก รวมทั้งการปรับใช้กับบริบทไทย

- มีความเป็นมืออาชีพ (Professional) โดยทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดเป้าหมายร่วมกัน ไม่ยึดติดกับกฎระเบียบ มุ่งองค์ความรู้เชิงลึกในงานที่ตนทำ และมีการส่งสมความรู้ความเชี่ยวชาญในงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจอาเซียน และสามารถถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญนั้น ๆ ให้แก่เพื่อนร่วมงาน มีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสได้มาตรฐาน มีความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน จิตสำนึกของการทำงานเป็นทีม สร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนและกับประเทศสมาชิก และมีความเข้าใจ และกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล

- มีความเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator) มีภาวะผู้นำเชิงรุก โดยมียุทธศาสตร์ในการนำภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้ตระหนักและเข้าใจเรื่องอาเซียนและประชาคมอาเซียน เพื่อให้ภาครัฐสามารถดำเนินบทบาทเชิงรุกในการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการแข่งขันได้ตามพันธกรณี เข้าใจความต้องการของภาคเอกชนและประชาชน พร้อมทั้งจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากข้อตกลงของประชาคมอาเซียน

- สามารถให้บริการได้อย่างมีมาตรฐานระดับสากล โปร่งใส คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

3) การวิเคราะห์จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในปัจจุบัน

จุดอ่อนที่สำคัญของบุคลากรภาครัฐในประเทศไทย ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2) ทักษะในด้านภาษา 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการไทย และ 4) กฎระเบียบของระบบราชการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ของบุคลากรภาครัฐในการประชุมกลุ่มย่อย (กลุ่มข้าราชการผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน) ที่ชี้ให้เห็นจุดอ่อนของข้าราชการไทยในด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน ทั้งในแง่ของโครงสร้างและหน่วยงานสนธิสัญญาและข้อตกลงทางกฎหมาย รวมถึงวิธีการปฏิบัติของประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ที่ประชุมยังระบุให้เห็นถึงจุดอ่อนในแง่ของภาษา ซึ่งไม่เพียงแต่ภาษาอังกฤษเพื่อการเจรจาในเชิงเทคนิคเท่านั้น แต่ยังขาดเนื้อหาเชิงยุทธศาสตร์ในการกำหนดทิศทางในการประชุมที่สะท้อนผลประโยชน์ของประเทศไทยอีกด้วย โดยยังเห็นว่าความรู้ในเรื่องภาษาเพื่อนบ้านหรือภาษาที่สามของประเทศสมาชิกยังจำเป็นในการสร้างสัมพันธ์ในประชาคมอาเซียนอีกด้วย นอกจากนี้ ในแง่ของประสิทธิภาพของระบบราชการไทยนั้น จากการประชุมกลุ่มย่อยได้สะท้อนให้เห็นว่า ภาครัฐไทยมีจุดอ่อนอย่างมากในแง่ของการประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งทำให้ยุทธศาสตร์ของชาติที่มีต่อประชาคมอาเซียนขาดความชัดเจนและต่อเนื่องในระดับนโยบาย โดยหากรวมกับข้อคิดเห็นจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและภาคเอกชนรายอื่น ๆ จะเห็นว่าประสิทธิภาพของระบบราชการไทยในการทำงานแบบบูรณาการในลักษณะของการลดขั้นตอนและการบริการจุดเดียว (one-stop service) ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ อันหมายรวมถึง กฎระเบียบราชการและการทำงานของระบบราชการเอง อาจเป็นอุปสรรคในการนำประเทศไทยไปสู่การเล่นบทบาทเชิงรุกในประชาคมอาเซียนก็เป็นได้

อย่างไรก็ตามจากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่าในกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับ มีความเห็นในแง่ของจุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในกรณีของการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียน ดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหาร: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหาร 150 คน พบว่าสิ่งที่เป็นจุดอ่อนของระบบราชการและบุคลากรภาครัฐไทย ซึ่งตระหนักถึง คือ 1) ภาษา 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการ และ 4) กฎระเบียบ ตามลำดับ

(2) กลุ่มตัวอย่างระดับปฏิบัติการ: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างระดับปฏิบัติการ 187 คน พบว่า ในการปฏิบัติเล็งเห็นถึงจุดอ่อนของระบบและบุคลากรภาครัฐไทยเรียงจากมากไปน้อย คือ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2) ภาษา 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการ และ 4) ความโปร่งใสของระบบราชการ

(3) กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชายแดน: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชายแดน 88 คน พบว่าคนกลุ่มนี้เล็งเห็นถึงจุดอ่อนของระบบและบุคลากรภาครัฐไทยเรียงจากมากไปน้อย คือ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2) ความโปร่งใสของระบบราชการ 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการและ 4) ภาษา

4) รูปแบบการพัฒนาข้าราชการในบริบทอาเซียน มีการดำเนินการผ่านกลไกการพัฒนาที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

(1) ARC-ASEAN Resource Center

ประเทศสมาชิกจัดตั้งข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน (ASEAN Resource Center-ARC) ในแต่ละประเทศ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลงานวิจัยหรือประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศ และเพื่อเป็นการกระชับความร่วมมือระหว่างกันและความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดย ARC ของแต่ละประเทศ ดังนี้

ตาราง 1 ประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศในอาเซียน

ประเทศ	ARC
1. บรูไน	Managing New Technologies
2. กัมพูชา	Capacity Development of the Civil Servants
3. อินโดนีเซีย	Information Exchange
4. สปป.ลาว	Civil Service Performance Management
5. มาเลเซีย	Case Studies
6. สหภาพเมียนมา	Training of Trainers for Civil Service
7. ฟิลิปปินส์	Examination and Testing
8. สิงคโปร์	Management Innovations
9. ไทย	Leadership Development
10. เวียดนาม	Civil Servants Management

หมายเหตุ: ARC ของกัมพูชา สปป.ลาว และสหภาพเมียนมา ได้รับการจัดตั้งในภายหลัง (การประชุม ACCSM ครั้งที่ 11 ณ กรุงฮานอย เวียดนาม)

ตาราง 2 แผนกิจกรรมความร่วมมือและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้าราชการและระบบราชการระหว่างประเทศสมาชิก (ACCSM Work Plan 2008-2015)

วัตถุประสงค์การพัฒนา	Area of development	ประเทศรับผิดชอบ	หลักสูตร	กลุ่มเป้าหมาย
1. เพื่อการยกระดับทักษะและสมรรถนะ	1. ทักษะภาษาอังกฤษ	สิงคโปร์	English Writing Skill	กลุ่มประเทศ CLMV*
		บรูไน	Presentation skill	
		ไทย	Oral communication	
	2. Capacity Building	มาเลเซีย	Staff Attachment on public human resource management	อาเซียน

วัตถุประสงค์การพัฒนา	Area of development	ประเทศรับผิดชอบ	หลักสูตร	กลุ่มเป้าหมาย
		สิงคโปร์	HRM and development: Policies and practices	
2. เพื่อสร้างศักยภาพขององค์กร	1. รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-government)	สิงคโปร์	E-government for effective public Service	อาเซียน
		อินโดนีเซีย	HRM using Information Technology	
		บรูไน	Managing IT for Non IT Managers	กลุ่มประเทศ CLMV (Self funding for non-CLMV)
	2. การให้บริการ (Service Delivery)	บรูไน	Client's Charter Workshop and Work Procedure Manual Quality Control	กลุ่มประเทศ CLMV
		ฟิลิปปินส์	Conference on Enhancing Service Delivery	อาเซียน
	3. Assessment Center	ฟิลิปปินส์	Technical Training for Assessor	อาเซียน
4. Training Management	อินโดนีเซีย	Management of Civil Service Training	อาเซียน	
3. การพัฒนาภาวะผู้นำ	1. การพัฒนาภาวะผู้นำ: กลุ่มนักบริหารระดับสูง	บรูไน	Executive Development Program for Senior Government Officers	กลุ่มประเทศ CLMV
	2. การพัฒนาภาวะผู้นำ: กลุ่มนักบริหารระดับกลาง	ไทย	ASEAN New Middle Management : Management Change	อาเซียน
		บรูไน	Development Program for Middle Management Officer	กลุ่มประเทศ CLMV
			Leadership for Managers	กลุ่มประเทศ CLMV
3. การพัฒนาภาวะผู้นำ: แผนการสืบทอดตำแหน่ง	ไทย	Leadership Development and Succession Planning Program	อาเซียน	

หมายเหตุ: กลุ่มประเทศ CLMV หมายถึง กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพเมียนมา และเวียดนาม

ตัวอย่างหลักสูตรและกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย

การปรับตัวของภาคราชการไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ได้มีการศึกษาแนวทางการเตรียมพร้อมของแต่ละส่วนราชการ กล่าวคือ

1. การเตรียมความพร้อมของภาคการศึกษา ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและภาษาราชการของแต่ละประเทศสมาชิก การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอาเซียน จัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาหลักสูตรทักษะการประชุมเจรจาในกรอบอาเซียน การพัฒนาทักษะบัณฑิตเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของภาคส่วนต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาและการบรรยายในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การจัดทำหลักสูตรอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาและโรงเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ การ จัดตั้งสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย (ASEAN Association-Thailand) การจัดกิจกรรมโดยกระทรวงต่างประเทศ เช่น อาเซียนสัญจร การจัดเสวนา อาเซียนสนับสุนนภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการจัด

ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับอาเซียน สร้างระบบออนไลน์เป็นเว็บไซต์อาเซียน www.mfa.go.th/asean การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมโยงในอาเซียน (Connectivity) การประชาสัมพันธ์โดยสื่อต่าง ๆ เช่น รายการ ASEAN News, ASEAN Focus ทางช่อง 11 รายการอาเซียนเป็นหนึ่งในทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. หรือทางสถานีโทรทัศน์ ASEAN TV

นอกจากนี้ หากศึกษาการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ 1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) 2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ 3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) สามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22, 2554)

ก. ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC)

ตาราง 3 การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมความมั่นคงอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1.การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และ ความโปร่งใส (Transparency) ให้เป็นประเด็นที่ผลักดันใน ทั้ง 3 เสาความร่วมมือ (Cross-Cutting Issues)	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม สำนักงาน ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.ร.
2.ความมั่นคงทางทะเล ประเทศไทยจะจัดการประชุม ASEAN Maritime Forum ครั้งที่ 2	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กองทัพเรือ กระทรวงคมนาคม (กรมท่าเรือ)
3.อาชญากรรมข้ามชาติ มีอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้าน การค้ามนุษย์	กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ
4.ความปลอดภัยด้านนิวเคลียร์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและ การส่งเสริมความโปร่งใสเกี่ยวกับกิจการด้านนิวเคลียร์ การ ประชุมของ Nuclear Regulatory Agencies ในภูมิภาค เอเชีย-แปซิฟิกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการ Workshop on Nuclear Forensic กับสหรัฐอเมริกา	กระทรวงพลังงาน กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงาน ปริมาณเพื่อสันติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
5.การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มีการสนับสนุนการ ดำเนินการของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วย สิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights: AICHR)	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์
6.การแก้ไขข้อพิพาท Statement on ASEAN Institute for Peace and Reconciliation	กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคง แห่งชาติ

ข. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

ตาราง 4 การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. การสร้างความเชื่อมโยงอาเซียน (ASEAN Connectivity) ให้ปฏิบัติตาม Master Plan โดยร่วมมือกับ Dialogue Partners เพิ่ม Connectivity Plus สร้างความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับภูมิภาคอื่น ในระยะยาวและ Safeguards สำหรับผลกระทบเชิงลบ	กระทรวงคมนาคม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานปรมาณู สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ
2. กองทุนว่าด้วยโครงสร้างพื้นฐานอาเซียน (ASEAN Infrastructure Fund: AIF) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาเซียนพิจารณาเร่งดำเนินการจัดตั้ง AIF	กระทรวงการคลัง
3. ASEAN Business Travel Card และ ASEAN Lane ขอความร่วมมือกระทรวงพาณิชย์และภาคเอกชน พิจารณาเสนอแนวความคิดเรื่องในเรื่อง ASEAN Business Travel Card และขอความร่วมมือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาเรื่องการจัดทำ ASEAN Lane ที่สุวรรณภูมิ	กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ค. ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

ตาราง 5 การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. กิจกรรมตระหนักรู้อาเซียน มีการส่งเสริมการศึกษาและการแลกเปลี่ยนเยาวชน	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสัมพันธ์
2. งาน ASEAN Fair และการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วม	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพาณิชย์
3. การบริหารจัดการภัยพิบัติ ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management: AHA Center ขอความร่วมมือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ในการปรับความตกลง เพื่อให้ AHA Center สามารถดำเนินการได้	กระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) กระทรวงการต่างประเทศ
4. การบริหารจัดการภัยพิบัติ (อู่ตะเภา) ต่างประเทศให้การสนับสนุนแนวความคิดในหลักการ ซึ่งไทยจะประสานงานกับสหรัฐอเมริกาที่ประชุมเห็นชอบแนวความคิดที่จะให้ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ASEAN Disaster Preparedness Center: ADPC) ที่กรุงเทพฯ ดำเนินการเรื่องการทบทวนความก้าวหน้าระดับภูมิภาค	กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กองทัพอากาศ กองทัพเรือ
5. ความเคารพในความหลากหลายและการเสวนาเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา (Respect for Diversity and Interfaith Dialogue) การสนับสนุนแนวความคิดของมาเลเซียเรื่อง Movement of Moderates	กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
6. การศึกษา มีการสนับสนุนข้อเสนอสิงคโปร์เรื่องโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา	กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

7. กีฬามีการสนับสนุนอาเซียนเป็นเจ้าภาพ World Cup 2030	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
8. แรงงานข้ามชาติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เร่งทำเอกสารอาเซียนว่าด้วยการปกป้องและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ	กระทรวงแรงงาน

ทั้งนี้ ทางรัฐบาลไทยได้มอบหมายให้ สำนักงาน ก.พ. เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือเน้นการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียน (ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์, 2554) สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีดังนี้

1. การจัดอบรมหลักสูตรประจำปี ASEAN Middle Management and Leadership Development ตามคำขอของประเทศสมาชิก เช่น หลักสูตร HR Strategic Management แก่ข้าราชการกัมพูชา การจัดอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศสมาชิกอาเซียน 19 โครงการ ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2555 ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้าน HR Professional และด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 หลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2553 – 2555

Area of Development	โครงการ
กลุ่มที่ 1 การส่งเสริมจริยธรรม ในราชการพลเรือน (3 โครงการ)	1. สัมมนาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน” 2. ฝึกอบรมหลักสูตร “การสร้างสื่อและการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน” 3. สัมมนาเรื่อง “การพัฒนากระบวนการวินัยและระบบคุณธรรมในราชการพลเรือน”
กลุ่มที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ (6 โครงการ)	4. สัมมนาเรื่อง “ทิศทางการสร้างรูปแบบนักบริหารระดับสูงในราชการพลเรือนสำหรับภูมิภาคเอเชีย” 5. ฝึกอบรม “การพัฒนาสมรรถนะนักบริหารระดับหัวหน้าส่วนราชการภูมิภาคในพื้นที่พิเศษเฉพาะ” 6. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาภาวะผู้นำนักบริหารระดับกลาง” 7. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่เพื่ออนาคต” 8. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาสมรรถนะการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับนักบริหารระดับต้น” 9. สัมมนาเรื่อง “การบริหารข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงและแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน”
กลุ่มที่ 3 การส่งเสริมการบริหารทรัพยากรบุคคลมืออาชีพ (8 โครงการ)	10. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การเป็นวิทยากร” 11. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาเครื่องมือและกลไกการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการ” 12. สัมมนาเรื่อง “กลยุทธ์การดึงดูดคนดีคนเก่งเข้ารับราชการ” 13. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน” 14. สัมมนาเรื่อง “นวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนสำหรับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน” 15. ฝึกอบรมเรื่อง “แนวทางการติดตามประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน”

Area of Development	โครงการ
	เรือน” 16. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน” 17. ฝึกอบรมหลักสูตร “การบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ”
กลุ่มที่ 4 โครงการความร่วมมือแบบทวิภาคี	18. ฝึกอบรมหลักสูตร “Singapore – Thailand Leadership Development Programme” 19. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “ทักษะการนำเสนอด้วยการสื่อสาร”

2. ดำเนินโครงการความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับสิงคโปร์ มีการจัดอบรมร่วมกันการแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานการจัดทำหลักสูตรออนไลน์ร่วมกัน ฯลฯ

3. การดำเนินการในฐานะสมาชิก ASEAN Conference on Civil Service Matters: ACCSM หรือ ก.พ. อาเซียน ได้แก่ เป็นเจ้าภาพจัดประชุมประจำปี เข้าร่วมประชุมประจำปี โดยนำเสนอ Country Paper, Technical Paper นำเสนอข้อคิดเห็นใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการพลเรือน นำประสบการณ์การพัฒนาระบบราชการของประเทศสมาชิกมาปรับใช้กับราชการไทย ร่วมกำหนด ACCSM Blueprint 2008 – 2012 และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว ให้การสนับสนุนประเทศสมาชิกตามที่ร้องขอ เช่น สนับสนุนที่ปรึกษา ระบบราชการ ปรับปรุงพัฒนาระบบข้าราชการพลเรือนให้ทันสมัย แทรกหลักสูตรเรื่องอาเซียนไว้ในหลักสูตรอบรมของ สำนักงาน ก.พ. และเปิดตัวเรื่องการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2553

อีกทั้ง สำนักงาน ก.พ. ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียนเข้าสู่การประชุม ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบดังนี้ (สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์กรมประชาสัมพันธ์, 2554)

ปี 2554 การประเมินและสร้างความตระหนักมีแนวทางดำเนินการสร้างความตระหนักตื่นตัวและสร้างเครือข่าย โดยรวมถึงการจัดทำหนังสือแจ้งเวียนส่วนราชการถึงแนวทางในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ การปรับปรุงเครื่องมือสื่อการพัฒนา (เช่นการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ E-Learning หลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร) การส่งเสริมให้เกิดระบบการแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้นระหว่างข้าราชการของประเทศสมาชิกอาเซียน และการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคหรือวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้การให้ความรู้และพัฒนาข้าราชการในระยะนี้จะเน้นความรู้ ทักษะ และสมรรถนะพื้นฐานเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (เช่น 3 เสาหลัก ของประชาคมอาเซียนและแผนแม่บทของแต่ละด้าน) โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นลำดับต้น

ปี 2555-2556 การพัฒนาและปรับใช้เป็นการขยายการพัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเตรียมความพร้อมระหว่างส่วนราชการ อีกทั้งการ

พัฒนาบุคลากรภาครัฐราชการจะคำนึงถึงความจำเป็นในการพัฒนาของแต่ละเสาหลักมากขึ้น และขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมนอกเหนือจากกลุ่มบริหาร

ปี 2557-2558 เร่งและเพิ่มโดยมีการพัฒนาความรู้ทักษะและสมรรถนะที่เข้มข้นขึ้นในทุกกระดับ และครอบคลุมประเด็นการพัฒนาบุคลากรของทุกเสาหลัก รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ระหว่างส่วนราชการที่รับผิดชอบในต่างเสาหลัก

1.2.2 ตัวอย่างหลักสูตรในการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวอย่างที่ 1 โครงการฝึกอบรมเสริมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (ส.นบส.)

เป็นการฝึกอบรมเสริมเนื้อหาสาระที่จำเป็นตามกรอบมาตรฐาน ฯ สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงหรือหลักสูตรเฉพาะด้านจากหน่วยงานอื่น เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเสมือนได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ตามที่กำหนดในกรอบมาตรฐานหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ ก.พ. เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมพร้อมที่จะเป็นนักบริหารที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรมและมีคุณสมบัติเสมือนได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. และมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนี้ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 1 – 3 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขที่กำหนดในกรอบมาตรฐานหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ ก.พ. คือ 1.1 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ปฏิบัติราชการเช่นเดียวกับประเภทอำนวยการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนด หรือเคยดำรงตำแหน่งข้างต้นรวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี นับถึงวันเปิดการฝึกอบรม (วันที่ 31 สิงหาคม 2555) หรือ 1.2 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญหรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าว แต่ปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการในสังกัดส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง (ตำแหน่งระดับ 11 เดิม)

2. ส่วนราชการต้นสังกัดประสงค์จะให้ ก.พ. พิจารณาว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเสมือนผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. และเป็นผู้ส่งเข้าอบรม

3. เป็นผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมในหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบจาก ก.พ. ดังนี้ (อ้างถึง ร 1013.1/207 ลว 6 พฤษภาคม 2555 และ นร 1013.1/27 ลว 7 กุมภาพันธ์ 2555) โดยจะต้องสำเร็จการฝึกอบรมก่อนวันปิดรับสมัคร (31 กรกฎาคม 2555) คือ 3.1) หลักสูตรของสถาบันพระปกเกล้าที่สภาสถาบันพระปกเกล้าอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมก่อนวันปิดรับสมัคร (31 กรกฎาคม 2555) ประกอบด้วย-หลักสูตร

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปปร.) รุ่นที่ 1 - 13 เป็นต้นไป จนถึงรุ่นที่ได้รับอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมจากสถาบันพระปกเกล้าภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2557 - หลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน (ปรม.) รุ่นที่ 1 - 9 เป็นต้นไป จนถึงรุ่นที่ได้รับอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมจากสถาบันพระปกเกล้าภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2557 - หลักสูตรการบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปศส.) รุ่นที่ 1 - 9 เป็นต้นไป จนถึงรุ่นที่ได้รับอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมจากสถาบันพระปกเกล้าภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2557 3.2) หลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) ของกระทรวงการต่างประเทศรุ่นที่ 1 - 3 3.3) หลักสูตรนักบริหารการคลัง (นบค.) รุ่นที่ 2 ของกระทรวงการคลัง และ 3.4) หลักสูตรพัฒนานักบริหารการศึกษาระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ (นคส.ศธ.) รุ่นที่ 1

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 115 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ดังนี้
เนื้อหาวิชา

- **หมวดวิชาที่ 1** การพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้บริหาร 40 ชั่วโมง (ระยะเวลา 4 วัน ฝึกอบรมแบบอยู่ประจำเต็มเวลา)

- **หมวดวิชาที่ 2** การพัฒนานักบริหารมืออาชีพ (51 ชั่วโมง) ประกอบด้วยหัวข้อวิชาดังนี้

- หัวข้อวิชาที่ 1 การพัฒนามุมมองระดับสากล 3 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองในระดับประเทศ 6 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 3 ภาวะผู้นำที่เป็นเลิศ 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสู่การเปลี่ยนแปลง 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 5 จริยธรรมเพื่อการบริหารราชการ 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 6 การสื่อสารสำหรับการเป็นผู้นำ 6 ชั่วโมง

- **หมวดวิชาที่ 3** การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติ

- รายงานการศึกษากลุ่ม 24 ชั่วโมง

เป็นการจัดทำรายงานการศึกษาที่เน้นการอภิปราย และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในประเด็นที่เป็นยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะในประเด็นของการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนหรือตามที่คุณผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมสนใจ และมีการนำเสนอรายงานต่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างการศึกษาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการศึกษา

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรมจะเน้นหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนักบริหารทุกคนที่เข้ารับการศึกษาสามารถกำหนดประเด็นหรือปัญหาที่จะศึกษาด้วยตนเองหรือโดยกลุ่ม รวมทั้งมีโอกาสศึกษาใน

วิชาเสริมต่าง ๆ ตามความต้องการได้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างนักบริหาร กรณีศึกษาการเรียนรู้จากการปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ประเมินผลการเรียนรู้และภาวะผู้นำและนำผลการประเมิน เสนอ ก.พ. ที่ได้รับมอบหมายจาก ก.พ. เพื่อให้ความเห็นชอบ และ 2. ประเมินผลการจัดการฝึกอบรมจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร ส่วนราชการผู้ส่งนักบริหารเข้ารับการฝึกอบรม และคณะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

งบประมาณ

ค่าลงทะเบียนสำหรับการฝึกอบรม คนละ 65,000 บาท (หกหมื่นห้าพันบาทถ้วน) โดยส่วนราชการต้นสังกัดของผู้อบรมเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ที่ปรึกษาโครงการ

• เลขาธิการ ก.พ. • รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์) • ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน • ผู้อำนวยการวิทยาลัยนักบริหาร

ผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มหลักสูตรนักรับราชการ 1 วิทยาลัย นักรับราชการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน ก.พ.

ตัวอย่างที่ 2 หลักสูตรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ตลอดจนเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. เพื่อศึกษาผลกระทบระยะเบี่ยงเบนแนวโน้มและทิศทางของสภาพเศรษฐกิจและข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การประกอบกิจการในภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคประชาชน จากการศึกษาที่ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. เพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ของความเป็นพลเมืองอาเซียนและการเสริมสร้างบทบาทและเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในการร่วมสร้างสรรค์ประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ประกอบการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม

ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) นักการเมืองระดับชาติระดับท้องถิ่น ได้แก่ 1.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1.2 สมาชิกวุฒิสภาและ 1.3 ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น 2) ข้าราชการและพนักงานองค์กรภาครัฐ ได้แก่ 2.1 ข้าราชการพลเรือนสามัญ/ข้าราชการรัฐสภา ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ 8 ขึ้นไป (ประเภทบริหารระดับต้น, อำนวยการระดับต้น และวิชาการระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป) ข้าราชการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (ชั้น 4) ขึ้นไป หรือเทียบเท่าข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ซึ่งมีตำแหน่งรองอธิบดีศาลปกครองกลางหรือภูมิภาคขึ้นไปหรือเทียบเท่าข้าราชการอัยการ ซึ่งมีตำแหน่งรองอธิบดีอัยการฝ่าย (ชั้น 6) ขึ้นไป 2.2 ข้าราชการการเมือง (ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง) และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง (ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา) 2.3 นายทหารหรือนายตำรวจที่มีชั้นยศอัตราเงินเดือนพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก หรือพันตำรวจเอกขึ้นไป 2.4 นักวิชาการ/อาจารย์ในมหาวิทยาลัย 2.5 กรรมการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนหรือองค์กรกำกับดูแล (Regulator) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยงานดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด รองผู้บริหารสูงสุด หรือผู้ช่วยผู้บริหารสูงสุดหรือเทียบเท่า และ 2.6 เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชนหรือพนักงานของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ กรณีเป็นข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้าราชการพลเรือน ตามข้อ 2.1 กรณีมิใช่ข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้อ 2.5 3) ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศและสื่อมวลชน ได้แก่ นักธุรกิจและผู้ประกอบการ ผู้บริหารองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ สื่อมวลชน และศิลปิน/ดารา/พิธีกร/นักจัดรายการ 4) นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าที่เคยผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงในหลักสูตรหนึ่งมาก่อน และ 5) บุคคลซึ่งสถาบันพระปกเกล้าเรียนเชิญให้เข้าศึกษา เพราะมีผลงานเป็นที่ประจักษ์หรือเป็นผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศหรือสนับสนุนงานของสถาบันฯ ต่อไป

ทั้งนี้ผู้สมัครจะต้องไม่เป็นนักศึกษาในหลักสูตรที่มีระยะเวลาศึกษาในขณะเดียวกันกับการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ เห็นว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสถาบันฯ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

- กลุ่มวิชาที่ 1 อาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและระเบียบโลกใหม่ (12 ชั่วโมง)
- กลุ่มวิชาที่ 2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเชิงมหภาค (33 ชั่วโมง)
- กลุ่มวิชาที่ 3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเชิงจุลภาค (39 ชั่วโมง)
- กลุ่มวิชาที่ 4 ความท้าทายในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (30 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

- หมวดที่ 1 การบรรยาย การสัมมนา กรณีศึกษามี 4 กลุ่มวิชา (จำนวนประมาณ 114 ชั่วโมง)

หมวดที่ 2 การนำเสนอผลการศึกษาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จุดเด่น จุดด้อยโอกาส และความท้าทายในแง่มุมต่าง ๆ (จำนวนประมาณ 12 ชั่วโมง)

หมวดที่ 3 กิจกรรมในหลักสูตร เช่น ปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ การศึกษาดูงานต่างประเทศ 1 ครั้ง (จำนวนประมาณ 36 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้น 162 ชั่วโมง

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาในห้องเรียน และ
2. นำเสนอผลการศึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับศักยภาพของกลุ่มประเทศอาเซียนหรือกรณีอื่นตามคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ กำหนด และไม่ดำเนินการใด ๆ นำความเสื่อมเสียสู่สถาบันพระปกเกล้า

งบประมาณ

ค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตร 89,000 บาท (แปดหมื่นเก้าพันบาทถ้วน) รวมค่าอาหารกลางวัน อาหารว่าง ค่าเอกสารบรรยายตลอดหลักสูตร รวมทั้งค่าเดินทาง ค่าอาหาร และสถานที่พักในการศึกษาดูงาน ในกลุ่มประเทศอาเซียนตามที่หลักสูตรฯ กำหนด (จำนวน 1 ครั้ง) และในกรณีที่มีการศึกษาดูงานต่างประเทศ เพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้ผู้สนใจศึกษาดูงานเพิ่มเติมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

หมายเหตุ : หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานของรัฐสามารถเบิกค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียมการศึกษา จากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

1. ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	9. รศ.วุฒิสาร ตันไชย
2. ศ.ดร.ไชยวัฒน์ คำชู	10. นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ
3. รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	11. อธิบดีกรมอาเซียน
4. อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	12. นายวิฑูรย์ ศรีวิหค
5. นายสมพล เกียรติไพบูลย์	13. ดร.ชิงชัยหาญ เจนลักษณ์
6. ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล	14. รศ.ดร.สมภาพ มานะรังสรรค์
7. ศ.ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล	15. รศ.ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์
8. รศ.ดร.ขจิต จิตตเสวี	16. รศ.ดร.นิยม รัฐอมฤต

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สถาบันพระปกเกล้า ชั้น 5 อาคารลานจอดรถ อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (โซนทิศตะวันตก) ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างที่ 3 โครงการพัฒนาข้าราชการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหลักสูตร “พัฒนาทักษะภาษาประเทศเพื่อนบ้าน”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรม

1. ได้รับความรู้และพัฒนาทักษะภาษาประเทศเพื่อนบ้านในระดับพื้นฐาน
2. มีความเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

1. เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติราชการ ณ จังหวัดชายแดน และมีภารกิจที่จำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. จังหวัดละ 15 คน ต่อ 1 หลักสูตร (รวมทั้งสิ้น 105 คน ต่อหลักสูตร)
3. สามารถเข้าร่วมการอบรมได้ตลอดหลักสูตร

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

- หลักสูตรที่ 1 ทักษะภาษากัมพูชา ระยะเวลา 3 วัน (21 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 2 ทักษะภาษาเวียดนาม ระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 3 ทักษะภาษาลาว ระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 4 ทักษะภาษาบาฮาซา มาเลเซีย ระยะเวลา 3 วัน (21 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 5 ทักษะภาษาเมียนมา ระยะเวลา 2 วัน (21 ชั่วโมง)

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ประเมินผลเป็นรายวิชาและประเมินผลภาพรวมของหลักสูตรโดยใช้แบบสอบถาม
2. ผู้เข้าอบรมต้องมีระยะเวลาการอบรมร้อยละ 80 ของระยะเวลาอบรมทั้งหมด

การติดตามผล

- สอบวัดความรู้ ทันททีหลังจบหลักสูตร โดยผู้เข้าอบรมต้องมีผลการทดสอบไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60
- จัดทำเครือข่ายระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำภาษาประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับการอบรมมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริง

ที่ปรึกษาโครงการ

นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ. และ นางรัตนา อุบลสิงห์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวรพีพร มณีพงษ์ นักทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ

นางวัชรวีร์ นิมเปา นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

ตัวอย่างที่ 4 การอบรมการเพิ่มศักยภาพผู้บริหารเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงประเด็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมกฎหมายเทคโนโลยีและพลังงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มความสามารถเชิงการบริหารและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารความคิดเชิงเปรียบเทียบ
2. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกลุ่มงานหรือส่วนที่รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงาน
3. เพื่อให้ผู้บริหารมีความเข้าใจประชาคมอาเซียนจะเหมือนหรือความแตกต่างในมิติต่าง ๆ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ผู้บริหารระดับกลางจนถึงระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่สนใจ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

หลักสูตรการอบรมในประเทศ

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)
2. การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าบริการการค้าและการลงทุนในกรอบอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ (Green Growth) (3 ชั่วโมง)
3. การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน (3 ชั่วโมง)
4. การพัฒนากฎหมายกฎและระเบียบ (3 ชั่วโมง)
5. การเสริมสร้างความมั่นคงกฎบัตรอาเซียนและรัฐธรรมนูญ (3 ชั่วโมง)
6. การพัฒนาแสวงหาแหล่งพลังงานและการใช้พลังงาน (3 ชั่วโมง)
7. การพัฒนาพลังงานทดแทนและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (3 ชั่วโมง)
8. ประชาคมอาเซียนกับ ICT ประเทศไทย (3 ชั่วโมง)
9. เทคโนโลยี Cloud & Networking in Management System (3 ชั่วโมง)
10. การเสริมสร้างความมั่นคง (3 ชั่วโมง)

หลักสูตรการอบรมต่างประเทศ (จีน)

11. ศึกษาดูงานระบบผังเมือง ณ Shanghai Urban Planning Exhibition Center (8 ชั่วโมง)

12. ศึกษาดูงานโลจิสติกส์ระบบรถไฟฟ้าความเร็วสูง Shanghai Maglev Train (8 ชั่วโมง)

13. ศึกษาดูงานโครงสร้างและผลกระทบโดยรอบจากการสร้างเขื่อน รวมทั้งดูงานเส้นทางช่องแคบหลังซานเสี่ย (ทางเรือ) (8 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การบรรยาย อภิปราย และการสนทนา ชักถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมสัมมนากับผู้ทรงคุณวุฒิ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. มีเวลาเข้าร่วมการสัมมนาตลอดหลักสูตรร้อยละ 80
2. มีส่วนร่วมในการสัมมนาและกิจกรรมตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผ่านการประเมินความรู้จากคณะกรรมการหลักสูตร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

โครงการอาเซียนศึกษา ASEAN studies (ACSG) และวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตัวอย่างที่ 5 โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย บทบาทการสนับสนุนภาครัฐไทยที่จะมีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ข้าราชการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

1. ประเทศไทยในบริบทนานาชาติ
2. ความรู้เรื่องอาเซียนประชาคมอาเซียน
3. ภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ
4. การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติตามภารกิจแผนงานที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
5. การศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ

6. สรุปและนำเสนอผลงาน

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การบรรยาย อภิปราย และแบ่งกลุ่มปฏิบัติ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 วัน

งบประมาณ

งบประมาณ กองเจ้าหน้าที่เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ฝ่ายพัฒนาข้าราชการกองเจ้าหน้าที่ ร่วมกับ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวอย่างที่ 6 โครงการการฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสของการรวมตัวของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย ตลอดจนสามารถวิเคราะห์เหตุปัจจัยต่าง ๆ อันจะเกิดจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนอย่างรอบด้านและเป็นระบบ
2. เพื่อเสริมสร้างความรู้สมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

1. ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานประสานงานกับประเทศสมาชิกอาเซียนหรืองานด้านต่างประเทศ
2. ข้าราชการผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการสร้างความรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาแล้ว

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และส่วนที่ 2 คือ ทักษะเฉพาะด้านดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 2 วัน ประกอบด้วย 4 หัวข้อวิชา ดังนี้

วิชาที่ 1 ประเทศไทยในบริบทนานาชาติ

เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ประเทศ ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งยุทธศาสตร์ต่างประเทศ และกรอบการทำความตกลงของไทยที่มีต่อนานาชาติ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้

ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ข้อตกลงหรือกรอบความร่วมมือดังกล่าวในฐานะเครื่องมือทางการทูตที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย

วิชาที่ 2 ความรู้เรื่องอาเซียน

เป็นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในแง่ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์การก่อตั้ง องค์ประกอบประเทศสมาชิก กฎบัตรอาเซียน กลไกอาเซียน เสาหลักประชาคมอาเซียน ความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน บทบาทของสำนักเลขาธิการอาเซียน ความต่างระหว่างประชาคมอาเซียน เปรียบเทียบกับการรวมตัว ระดับภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป พร้อมกับเปรียบเทียบเครื่องมือกลไกของประชาคมอาเซียน กับข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มน้ำโขงหรืออื่น ๆ เพื่อสังเคราะห์ทางเลือกของเครื่องมือทางการทูตให้กับบุคลากรภาครัฐทราบ

วิชาที่ 3 การทำงานแบบมีอาชีพในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ

เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะและทักษะที่คาดหวังต่อบุคลากรภาครัฐ เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้ราชการไทยจะได้มีลักษณะการทำงานที่เป็นมาตรฐานสากล

วิชาที่ 4 การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ประเทศและยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี 2558

เพื่อเข้าใจในการนำยุทธศาสตร์ประเทศและยุทธศาสตร์อาเซียนไปสู่แนวทางการบูรณาการภารกิจร่วมกันของส่วนราชการและเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์กระบวนการสภาพการณ์และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีหรือตามที่คาดหวังไว้

ส่วนที่ 2 ทักษะเฉพาะด้านประกอบด้วย 3 ทักษะ ดังนี้

ทักษะที่ 1 การเจรจาต่อรองมีระยะเวลาการฝึกอบรม 6 วัน

1. หมวดพื้นฐาน ของการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของการเจรจาต่อรอง หลักการและกระบวนการเจรจาต่อรอง การเจรจาต่อรองกับผลประโยชน์ของประเทศ การเจรจาต่อรองกับผลความเป็นธรรม วิเคราะห์และอภิปรายผลการเจรจาต่อรอง และผลประโยชน์ของประเทศ

2. หมวดวิชา การวิเคราะห์เพื่อเข้าใจสถานการณ์ ประกอบด้วย แนวทางการเรียนรู้บริบทและวิเคราะห์สถานการณ์ของฝ่ายเราและฝ่ายคู่เจรจา การวิเคราะห์ความได้เปรียบเสียเปรียบในการเจรจาต่อรอง การวิเคราะห์ความเสี่ยงผลลัพธ์ และผลกระทบจากการเจรจา การวิเคราะห์และอภิปรายบริบท และการวิเคราะห์สถานการณ์ปฏิบัติการ วิเคราะห์ความได้เปรียบเสียเปรียบความเสี่ยงและผลจากการเจรจาต่อรอง และปฏิบัติการกำหนดท่าทีในการเจรจาต่อรอง

3. หมวดวิชา เทคนิคการเจรจาต่อรองในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย รูปแบบสถานการณ์ในการเจรจาต่อรอง การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายในการเจรจาต่อรองที่เชื่อมโยงกับภารกิจของหน่วยงานและ

ผลประโยชน์ของประเทศ จิตวิทยาการเจรจาต่อรองและกลยุทธ์การสื่อสาร ยุทธวิธีเจรจาต่อรองในรูปแบบที่หลากหลายและปฏิบัติการเจรจาต่อรองอย่างมีคุณภาพ

4. หมวดวิชา การลดความขัดแย้งและข้อพิพาทในการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วย สาเหตุและรูปแบบความขัดแย้ง และข้อพิพาทแนวทางการจัดการความขัดแย้ง และลดข้อพิพาท เทคนิคการเจรจาภายใต้สถานการณ์ขัดแย้งรุนแรงและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งและลดข้อพิพาท

5. หมวดวิชา แนวปฏิบัติและมารยาทในการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วย แนวปฏิบัติในการเจรจาต่อรองในเวทีระหว่างประเทศ มารยาทและจรรยาบรรณของนักเจรจาต่อรอง ข้อพึงระวังและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเจรจาต่อรองและเรียนรู้จากสังเกตการณ์การปฏิบัติจริง

ทักษะที่ 2 การเขียนข้อตกลงมีระยะเวลาการฝึกอบรม 6 วัน

1. หมวดวิชา หลักการและรูปแบบของข้อตกลง ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของข้อตกลง ความเกี่ยวข้องระหว่างข้อตกลงกับผลประโยชน์ของประเทศ และความพึงพอใจของคู่ตกลง ข้อตกลงกับความได้เปรียบเสียเปรียบ ความเป็นธรรมและการเป็นผู้นำในการยกร่างข้อตกลงรูปแบบ และประเภทของข้อตกลงต่าง ๆ เส้นทางเดินของข้อตกลงประเภทต่าง ๆ และหน่วยงานหลักที่มีบทบาทเกี่ยวข้องวิเคราะห์และอภิปรายข้อตกลง

2. หมวดวิชา กฎหมายและภาษาเฉพาะในข้อตกลง ประกอบด้วย ข้อตกลงกับกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวทางการวิเคราะห์กฎหมายในการจัดทำข้อตกลง ลักษณะเฉพาะของภาษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลง การใช้ถ้อยคำสำนวนหรือคำศัพท์ในข้อตกลงที่ถูกต้องเหมาะสม วิเคราะห์และอภิปรายกฎหมายและข้อตกลง

3. หมวดวิชา การยกร่างข้อตกลง กรอบการตกลงจากการเจรจาและความเชื่อมโยงกับการยกร่างข้อตกลง หลักการวิธีการและเทคนิคการเขียนเนื้อหาข้อตกลง ข้อกำหนดและเงื่อนไขเฉพาะของข้อตกลง การจัดเตรียมและแนวทางการพิจารณาเอกสารแนบท้ายข้อตกลง ปัญหาที่มักพบในการร่างข้อตกลงและปฏิบัติการยกร่างข้อตกลง

4. หมวดวิชา การตรวจสอบร่างข้อตกลง ประกอบด้วย การพิจารณาผลผูกพันของข้อตกลงแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบของข้อตกลง เทคนิคการตรวจแก้ร่างข้อตกลง แนวทางการหาข้อยุติระหว่างคู่ตกลง เพื่อการปรับแก้ข้อตกลง ปัญหาในการนำข้อตกลงไปปฏิบัติภายในประเทศ และแนวทางการปรับแก้ข้อตกลงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้ ปฏิบัติการตรวจสอบร่างข้อตกลงวิเคราะห์ และอภิปรายปัญหาในการนำข้อตกลงไปปฏิบัติ

ทักษะที่ 3 การทำบันทึกการประชุมระหว่างประเทศมีระยะเวลาการฝึกอบรม 3 วัน

1. หมวดวิชา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประชุมระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของการประชุมระหว่างประเทศประเภทต่าง ๆ ความสำคัญของบันทึกการประชุม และการนำไปใช้ประโยชน์หรือขยายผลต่อเนืองบทบาทหน้าที่และความสำคัญของผู้บันทึกการประชุม

2. หมวดวิชา การพัฒนาทักษะการฟังและจับประเด็น ประกอบด้วย หลักการและวิธีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ กลวิธีเรียบเรียงความคิด และเทคนิคการสรุปเนื้อหาจากการฟัง เทคนิคการจับใจความสำคัญและรวบยอดประเด็นความคิดจากการฟัง ปฏิบัติการพัฒนาทักษะการฟังและจับประเด็น หมวดวิชาเทคนิคการจดบันทึกการประชุม ประกอบด้วย หลักการและแนวทางการจดบันทึกการประชุม เทคนิคการจดบันทึกการประชุม เทคนิคการทวนซ้ำ ตรวจสอบข้อมูลและการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม และปฏิบัติการจดบันทึกการประชุม

3. หมวดวิชา วิธีการเขียนรายงานการประชุม ประกอบด้วย รูปแบบและองค์ประกอบรายงานการประชุมที่เป็นสากล หลักการและแนวทางการเขียนรายงานการประชุม การใช้กรอบการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมเพื่อสนับสนุนการเขียนรายงานการประชุม ปัญหาและข้อพึงระวังในการเขียนรายงานการประชุม การตรวจและแก้ไขร่างรายงานการประชุม และปฏิบัติการเขียนรายงานการประชุม

งบประมาณ

สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้เข้าร่วมการอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ. และนางรัตนา อุบลสิงห์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ตัวอย่างที่ 7 การจัดการโลจิสติกส์อาเซียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ASEAN Logistics Management for Local Administration)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการโลจิสติกส์จากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายองค์กรที่เกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

1. ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ 6 ขึ้นไป และข้าราชการการเมืองท้องถิ่น
2. ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่น ระดับ 6 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า
3. บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร

1. วิชาพื้นฐานโลจิสติกส์
2. วิชาสัมมนาการบูรณาการโลจิสติกส์
3. วิชาสัมมนาโลจิสติกส์อาเซียน (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ)
4. ศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน
5. ศึกษาดูงานต่างประเทศ 4 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม

หมวดวิชาในการอบรมมีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 101 ข้อตกลงประชาคมอาเซียนต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ (2 ชั่วโมง)

AMT 102 ลักษณะและแนวโน้มประชากรเศรษฐกิจอุตสาหกรรมการค้าและการลงทุนในประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 103 การจัดการโลจิสติกส์ของประเทศและเส้นทางขนส่งระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจของอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 104 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศกับโลจิสติกส์ (3 ชั่วโมง)

AMT 111 สัมมนาเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจผลกระทบต่อประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 112 สัมมนาการปรับตัวและการเตรียมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 113 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 114 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ต่างประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 133 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 801 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการและกิจกรรมของหลักสูตรจะเป็นการศึกษาโดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการและการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมด้านโลจิสติกส์ของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมองการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยายการสัมมนาฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำไปสู่ความเสียหายของสถาบัน
4. ผู้เข้าอบรมต้องอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการนำความรู้ด้านโลจิสติกส์อาเซียนไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ตัวอย่างที่ 8 กรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส จากหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องจากกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์ และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียนจากกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

1. ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ 6 ขึ้นไป รวมถึงข้าราชการฝ่ายการเมืองและข้าราชการและพนักงานของ อปท. ที่เทียบเท่าระดับ 6 ขึ้นไป

2. บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
3. นายองค์การส่วนจังหวัด
4. นายกเทศมนตรี
5. นายองค์การบริหารส่วนตำบล

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร

1. วิชาพื้นฐานกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. วิชาสัมมนาข้อมูลพื้นฐานรายประเทศ
3. วิชาสัมมนาการบูรณาการ
4. วิชาสัมมนากรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ)
5. ศึกษาดูงานต่างประเทศ 5 วัน
6. ศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม

หมวดวิชาในการอบรม มีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 201 ลักษณะและแนวโน้มประชากรเศรษฐกิจอุตสาหกรรมการค้าและการลงทุนในกรอบความร่วมมือประชาคมอาเซียนพลัส (2 ชั่วโมง)

AMT 202 ทิศทางและข้อตกลงล่าสุดของกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 203 อิทธิพลทางการค้าการลงทุนของเกาหลีและญี่ปุ่นต่อทิศทางของประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 204 อิทธิพลทางเศรษฐกิจการค้าการลงทุนของประเทศจีนต่อทิศทางของประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 211 สัมมนาการพัฒนาเศรษฐกิจตามกรอบอาเซียนพลัสผลกระทบต่อประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 221 สัมมนาการปรับตัวและการเตรียมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่อาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 131 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 232 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ในกลุ่มประเทศอาเซียนพลัส (6 ชั่วโมง)

AMT 233 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 801 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

AMT 902 ศึกษาดูงานต่างประเทศในกลุ่มอาเซียนพลัส (40 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการและกิจกรรมของหลักสูตรจะเป็นการศึกษา โดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการ และการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมองการพัฒนาการบริหารองค์กร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยาย การสัมมนา ฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใดๆอันนำไปสู่ความเสียหายของสถาบัน
4. ผู้เข้าอบรมเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ตัวอย่างที่ 9 การพัฒนาผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ยุคท้องถิ่นทันสมัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ ไปสู่ยุคท้องถิ่นทันสมัยบนพื้นฐานของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งจากหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องจากการจัดการชุมชนบนพื้นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

1. ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการฝ่ายการเมืองท้องถิ่น
2. ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่นระดับ 7 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า
3. บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร

1. วิชาพื้นฐานการพัฒนาเมืองสู่ยุคทันสมัย 2. วิชาสัมมนาการบูรณาการพัฒนาเมือง การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 3. วิชาสัมมนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ) และ 4. ศึกษาดูงานต่างประเทศ 8 วัน และศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม

หมวดวิชาในการอบรมมีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 301 ประชาคมอาเซียนและการพัฒนาภูมิภาค (2 ชั่วโมง)

AMT 302 ลักษณะและแนวโน้มประชากรเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 303 ทิศทางและข้อตกลงล่าสุดของประชาคมอาเซียนต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม (3 ชั่วโมง)

AMT 307 แนวโน้มการขยายตัวของเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นไทยสู่เมื่อน่าอยู่ (3 ชั่วโมง)

AMT 308 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเข้าสู่ยุคทันสมัย (3 ชั่วโมง)

AMT 313 สัมมนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเป็นเมืองสีเขียวกับอนาคตท้องถิ่นไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 314 สัมมนาการพัฒนาเมืองภูมิภาคกับการพัฒนาประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 315 สัมมนาทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและบทเรียนในการพัฒนา (3 ชั่วโมง)

AMT 331 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 332 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ต่างประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 333 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 832 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

AMT 931 ศึกษาดูงานต่างประเทศ (48 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการและกิจกรรมของหลักสูตรเป็นการศึกษา โดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการ และการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมอง การพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยายสัมมนา ฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2. ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำไปสู่ความเสื่อมเสียของสถาบัน
4. ผู้เข้าอบรมต้องอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการนำความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์อาเซียนไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ตัวอย่างที่ 10 หลักสูตรการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ส่วนกลาง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนรวมถึงยุทธศาสตร์และการปรับตัวของระบบราชการไทยที่มีต่อประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

ข้าราชการพลเรือนของส่วนราชการต่างๆ เข้ารับการอบรมแบ่งเป็น 4 รุ่น ๆ ละ 500 คน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

ประกอบด้วย 6 วิชาการ ระยะเวลาการฝึกทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

วิชาที่ 1 ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทในการดำเนินการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการบูรณาการแผนการปฏิบัติการในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการประเมินศักยภาพของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน พ.ศ. 2558

วิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองระดับสากล จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทโลกาภิวัตน์และการพึ่งพิงกันระหว่างประเทศไทยต่อนานาชาติ ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมกับข้อแนะนำในการใช้ประโยชน์จากโลกยุคใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ชนะในระเบียบโลกปัจจุบัน

วิชาที่ 3 ความรู้เรื่องการเมืองและความมั่นคงความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint) แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Community Blueprint) และกฎบัตรอาเซียน รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการทำงานของอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทั้งในระดับอาเซียนและภายในประเทศ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศ เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน

วิชา 4 ความรู้เรื่องเศรษฐกิจไทยในบริบทประชาคมอาเซียนและผลกระทบ จำนวน 3 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community Blueprint) พร้อมสรุปสถานการณ์และข้อตกลงต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศคู่เจรจาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ถึงบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐไทย ที่มีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์โอกาสและความเสี่ยงของประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจของอาเซียน

วิชาที่ 5 การเตรียมพร้อมข้าราชการในเรื่องความเปลี่ยนแปลงด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 2 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio Cultural Community Blueprint) รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ One Vision One Identity One Community ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา ของประชาชนอาเซียน โดยการพัฒนาความตระหนักรู้ของข้าราชการในการเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างขีดความสามารถของข้าราชการในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์ เป็นต้น

วิชาที่ 6 ประชาคมอาเซียนและบทบาท สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของภาคราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์พัฒนาข้าราชการ การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. และบทบาทของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความรู้ความตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้ทักษะและสมรรถนะที่ข้าราชการยุคใหม่พึงมี ในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาข้าราชการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน

งบประมาณ

สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม
สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้อบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

- รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์)
- ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (นางรัตนา อุบลสิงห์)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ตัวอย่างที่ 11 หลักสูตรการสร้างความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ส่วนภูมิภาค)

1. เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อ
ประเทศและระบบราชการไทย
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน รวมถึงยุทธศาสตร์ประเทศ พ.ศ. 2556-2561
และการปรับตัวของระบบราชการไทยที่มีต่อประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

ข้าราชการประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานถึงอาวุโส และประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการถึงชำนาญการ
พิเศษ ในส่วนภูมิภาค ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

ประกอบด้วย 6 วิชาการระยะเวลาการฝึกทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

วิชาที่ 1 ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนและการบูรณาการแผนการปฏิบัติการ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การ
เข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการประเมินศักยภาพของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558

วิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองระดับสากล จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทโลกาภิวัตน์และการพึ่งพิงกันระหว่างประเทศไทยต่อ
นานาชาติ ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมกับข้อแนะนำในการใช้ประโยชน์จาก
โลกยุคใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ชนะในระยะเบียดโลกปัจจุบัน

วิชาที่ 3 ความรู้เรื่องการเมืองและความมั่นคงความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint) แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Community Blueprint) และกฎบัตรอาเซียน รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการทำงานของอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทั้งในระดับอาเซียนและภายในประเทศ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศ เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน

วิชา 4 ความรู้เรื่องเศรษฐกิจไทยในบริบทประชาคมอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 3 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community Blueprint) พร้อมสรุปสถานการณ์และข้อตกลงต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศคู่เจรจาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ถึงบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐไทยที่มีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียน

วิชาที่ 5 การเตรียมพร้อมข้าราชการในเรื่องความเปลี่ยนแปลงด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 2 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio Cultural Community Blueprint) รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ One Vision One Identity One Community ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อบูชาไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาของประชาชนอาเซียน โดยการพัฒนาความตระหนักรู้ของข้าราชการในการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างขีดความสามารถของข้าราชการในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์ เป็นต้น

วิชาที่ 6 ประชาคมอาเซียนและบทบาท สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของข้าราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์พัฒนาข้าราชการ การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. และบทบาทของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนัก

รู้เกี่ยวกับความรู้ทักษะและสมรรถนะที่ข้าราชการยุคใหม่พึงมี ในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาข้าราชการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน

งบประมาณ

สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้อบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

- รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์)
- ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (นางรัตนา อุบลสิงห์)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ

ตัวอย่างที่ 12 หลักสูตรการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่นสัญญา ณ จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องประชาคมอาเซียน
2. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่อง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) และสร้างตระหนักรู้ในความสำคัญและผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งที่เป็นโอกาสและความเสี่ยง เพื่อสามารถนำมาปรับใช้พัฒนาองค์กรและท้องถิ่นต่อไป

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

ผู้บริหาร / สมาชิกและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 60 คน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

1. ประชาคมอาเซียน 3 ชั่วโมง

- จุดเริ่มต้นของอาเซียน	- สมาชิกอาเซียน
- นโยบายการดำเนินงานของอาเซียน	- การก่อตั้งประชาคมอาเซียน
- วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งองค์กร	- เหตุที่ต้องสร้างประชาคมอาเซียน

- ประเทศไทยกับประชาคมอาเซียน - อาเซียน: วิสัยทัศน์ในอนาคต
- การประชาคมเพื่อการปฏิบัติ (Community of Action)
- การประชาคมเพื่อการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิด (Community of Connectivity)
- การประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of People)
- ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ: ด้านดุลการค้า / ด้านคมนาคม

2. ประชาคมอาเซียนปี 2558 ใน 3 เสาหลัก 3 ชั่วโมง

- ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community - ASC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคง
- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Economic Community - AEC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี 8 สาขา
- ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Economic Socio-Cultural Community - ASCC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผลกระทบในด้านการรักษาความเป็นกลางของอาเซียน แผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- ประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากการเป็นสมาชิกอาเซียน
- ความสำเร็จของอาเซียน

3. การปรับตัวขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3 ชั่วโมง

- การเปิดโลกทัศน์เพื่อรับการเปลี่ยนแปลงการค้นหาตัวเองเพื่อให้องค์กรท้องถิ่นปรับตัวให้ทันเหตุการณ์
- การแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน / ชุมชน
- การมองการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างเครือข่าย
- การลดปัจจัยทางลบที่จะเกิดขึ้นกับท้องถิ่นในอนาคต

4. Workshop / สรุป 3 ชั่วโมง

- จุดแข็งและโอกาส (Opportunities) –ยุทธวิธีในการฉกฉวยโอกาสจาก ASC AEC และ ASCC ที่เหมาะสมของไทย
- จุดอ่อนและความเสี่ยง (Risks) –ยุทธวิธีในการลดความเสี่ยง ASC AEC และ ASCC ที่เหมาะสมของไทย
- บรรยายสรุป

วิธีการฝึกอบรม

การฝึกอบรมในครั้งนี้อาศัยรูปแบบกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ อาทิ การบรรยายเชิงปฏิบัติการ การถ่ายทอดประสบการณ์ ให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

- แบบประเมินผลการอบรม
- สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

ตัวอย่างที่ 13 การฝึกอบรมหลักสูตร Singapore-Thailand Leadership Development Programme

การฝึกอบรมหลักสูตร Singapore-Thailand Leadership Development Programme เป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือด้านราชการพลเรือนระหว่างไทยกับสิงคโปร์ ภายใต้กรอบ Civil Service Exchange Programme (CSEP) โดย สำนักงาน ก.พ. ในฐานะตัวแทนส่วนราชการของไทยรับผิดชอบสาขาความร่วมมือด้านราชการพลเรือนร่วมกับ Public Service Department และ Civil Service College ซึ่งเป็นตัวแทนส่วนราชการในสาขาเดียวกันของสิงคโปร์ ได้จัดดำเนินการกิจกรรมด้านการพัฒนาข้าราชการพลเรือนหลายกิจกรรม เช่น การจัดฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อข้าราชการและระบบราชการของทั้งสองประเทศ และในการประชุม CSEP ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 19-20 มกราคม 2554 ณ ประเทศไทย ได้มีข้อตกลงร่วมกันจัดทำความร่วมมือในหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำ (Singapore - Thailand Leadership Development Programme) สำหรับข้าราชการผู้มีศักยภาพสูงของทั้งสองประเทศ ให้ได้มีโอกาสดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำและสร้างเครือข่ายผู้มีศักยภาพสูงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายของข้าราชการผู้มีศักยภาพสูงของประเทศไทยและสิงคโปร์ให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ ๆ รวมถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในระดับสากล
2. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างส่วนราชการและประเทศทั้งสองมากขึ้น บรรลุเจตนารมณ์ของความร่วมมือภายใต้กรอบ Thailand -Singapore Civil Service Exchange Programme (CSEP)

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. ผู้มีศักยภาพสูงฝ่ายประเทศไทย จำนวน 15 คน
2. ผู้มีศักยภาพสูงฝ่ายสิงคโปร์ จำนวน 15 คน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม

1. เป็นข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการ ซึ่งมีอายุไม่เกิน 35 ปี นับถึงวันปิดรับสมัครและ

2. เป็นผู้ที่สามารถการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่ในราชการไทย จัดโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. หรือเป็นข้าราชการที่อยู่ในกระบวนการของระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance and Potential System- HiPPS) หรือเคยอยู่ในกระบวนการ HiPPS แต่พ้นจากระบบ เนื่องจากดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษแล้ว ที่มีอายุราชการไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีประสบการณ์เพียงพอที่จะแลกเปลี่ยนในระดับสากลได้

3. เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

4. หากผู้สมัครเคยได้รับทุนรัฐบาลหรือทุนอื่นไปศึกษาหรือฝึกอบรมในต่างประเทศมาแล้วต้องกลับมาปฏิบัติราชการแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

1. ภาพรวมของระบบราชการประเทศไทยและสิงคโปร์
2. ระบบบริหารจัดการด้านการเงินการคลังของไทยและสิงคโปร์
3. ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของไทยและสิงคโปร์
4. นวัตกรรมการบริหารจัดการภาครัฐ
5. ระบบคุณธรรมจริยธรรมภาครัฐ
6. ศึกษาดูงานหน่วยงานด้านนโยบายและให้คำปรึกษาภาครัฐ
7. การบริการภาครัฐ
8. กิจกรรมการสร้างทีมงานและการประสานสัมพันธ์

วิธีการฝึกอบรม

1. การบรรยาย การประชุม อภิปราย
2. การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น
3. การศึกษาดูงาน

การประเมินผล

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีระยะเวลาการฝึกอบรมทั้งในชั้นเรียนและการศึกษาดูงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 กรณีขาดการฝึกอบรมโดยไม่แจ้งเหตุผลจะไม่ได้รับประกาศนียบัตร

ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายนนทิกร กาญจนะจิตรา เลขาธิการ ก.พ.
2. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ.
3. นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

4. นางฐิติมา ศิริวิโรจน์ นักทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ตัวอย่างที่ 14 หลักสูตรหลักสูตรเสริมสร้างความรู้เปิดประตูสู่อาเซียนรุ่นที่ 1 (สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน เช่น ภาษา วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมืองของประเทศสมาชิก สำหรับหน่วยงานราชการและเอกชนให้มากขึ้น
2. เพื่อเป็นสร้างความตระหนักและตื่นตัวเรื่องประชาคมอาเซียน และรับทราบผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนผู้มารับบริการกลุ่มต่าง ๆ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนแนวทางในการปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ และปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานในภาคเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ผู้สนใจเข้าร่วมอบรมที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดตรัง สตูล พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 120 คน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

หลักสูตรสำหรับบุคลากรภาครัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

- ประชาคมอาเซียน: ความเป็นมา ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
- การเตรียมความพร้อมของไทย: ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษา
- เรียนรู้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน
- การปรับตัวของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีการฝึกอบรม

บรรยาย และตอบข้อซักถาม อภิปรายแบ่งกลุ่มปฏิบัติ ประชุมระดมความคิดเห็น

การประเมินผล

ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการ วิทยากรและความรู้ที่ได้รับ โดยการกรอกข้อมูลลงในแบบประเมินผลโครงการและแบบประเมินผลวิทยากร

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเวลาเข้าอบรมภาคบรรยายไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมประชุมระดมความคิดเห็นจะได้รับวุฒิบัตรรับรองผลการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ฝ่ายส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง วิทยาเขตหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.2.1 หน่วยงานตัวอย่างของประเทศในอาเซียนในการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคม

อาเซียน

1) **มาเลเซีย** มีการเน้นการวางแผนการศึกษาโดยเน้นการสร้างผู้นำรุ่นใหม่โดยให้การศึกษาแก่เยาวชนในหลายระดับอาทิ

ระดับชาติ

การศึกษาในโรงเรียนมีการสอนค่านิยมหลักไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสร้างคุณลักษณะถึงความเป็นตัวตน ทั้งความเป็นประเทศมาเลเซียและความเป็นอาเซียนผ่านทางวิชาเฉพาะ เช่น อิสลามศึกษา และคุณธรรมการศึกษา และด้านการฝึกอบรมความเป็นผู้นำจะเกิดขึ้นในระหว่างกิจกรรมร่วมหลักสูตรตามนโยบายการมีส่วนร่วมภาคบังคับของนักเรียนทุกคน เช่น กีฬาและเข้าชมรม มีโปรแกรมส่งเสริมความเป็นผู้นำในภาคเอกชน มีการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาเยาวชน (Hitachi Young Leaders Initiative-HYLI) สำหรับผู้นำอนาคตของเอเชีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของอาเซียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่สร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม ในขณะที่การขยายมุมมองของพวกเขาในประเด็นระดับภูมิภาคและระดับโลก

การมีส่วนร่วมในระดับอาเซียน

โครงการนักเรียนแลกเปลี่ยนอาเซียน: มุ่งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของจิตวิญญาณความเป็นอาเซียน โดยการปลูกฝังความรู้สึกรับรู้และความภาคภูมิใจของประเทศของตน นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายโรงเรียนภายในประเทศอาเซียนและมีการจัดโครงการ ASEAN School Tour

2) **ฟิลิปปินส์** ภาคราชการของฟิลิปปินส์กำหนดแนวทางการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไว้ตั้งแต่ปี 2010 โดยดำเนินการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การพัฒนาให้ข้าราชการเป็นผู้มีสมรรถนะและความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติงานที่เป็นตัวอย่างที่ดีและให้บริการที่เป็นเลิศ

การปลูกฝังให้มีความปรองดอง มีคุณธรรม และการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสร้างความร่วมมือและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง และการบริหารจัดการระบบสนับสนุน

ด้านความร่วมมือระดับภูมิภาค

1. เป็นที่ตั้งศูนย์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ศูนย์ภูมิภาคซีมีโอ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา SEAMEO Regional Centre for Educational Innovation and Technology (SEAMEO INNOTECH) ศูนย์ภูมิภาคซีมีโอด้านการวิจัยและบัณฑิตศึกษาทางการเกษตรกรรม SEAMEO Regional Centre for Graduate Study and Research in Agriculture (SEAMEO SEARCA) ศูนย์ภูมิภาคซีมีโอด้านการสาธารณสุขและชีวอนามัย SEAMEO TROPMED Regional Centre for Public Health (SEAMEO TROPMED/Philippines) และ Columbo Plan Staff College (CPSC)

2. เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนที่จัดโดยองค์กรต่าง ๆ ภายในภูมิภาค

เพิ่มโอกาสในการร่วมมือระดับภูมิภาค

1. ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมโครงการต่าง ๆ ที่จัดโดย SEAMEO ASEAN และ APEC EdNET.

2. บุคลากรที่มีศักยภาพสูงซึ่งทำงานใน SEAMEO จัดทำร่างโครงการความร่วมมือต่าง ๆ

3. ครูชาวฟิลิปปินส์เป็นครูสอนภาษาอังกฤษให้แก่หลายประเทศในเอเชีย

4. มีบุคลากรทางด้านการศึกษาทำงานอยู่ในหลายประเทศ

3) **เวียดนาม** เน้นการปฏิรูประบบราชการโดยยึดหลักคุณธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ หลักการปฏิบัติงานที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการสนับสนุนความเท่าเทียม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การปฏิรูประบบราชการให้มีความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง โดยผู้บริหารระดับกลางจะต้องมีความรู้และทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการบริหารจัดการ มีความเป็นผู้นำและมีการศึกษาที่ดี

4) **สหภาพเมียนมา** มีการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ โดยการเพิ่มศักยภาพเพิ่มทักษะ สร้างความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

5) **บรูไน** รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้ข้าราชการพลเรือนได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมงต่อปี ปัจจุบันมีหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาข้าราชการพลเรือนคือ Civil Service Institute (CSI) และ Institute for Leadership, Innovation and Advancement (ILIA) ทั้งสองสถาบันมีหน้าที่พัฒนาข้าราชการในทุกกระดับ นอกจากนั้นประเทศบรูไน ยังเป็นพันธมิตรในการพัฒนาข้าราชการร่วมกับ Civil Service College ของประเทศสิงคโปร์ และ INTAN ของประเทศมาเลเซีย จึงทำให้ข้าราชการของประเทศมีโอกาสที่ดีในการพัฒนาตนเอง รายละเอียดหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาข้าราชการพลเรือน ดังนี้

ก. Civil Service Institute หรือ The Institute Perkhidmatan Awam (IPA)

Civil Service Institute (CSI) หรือเรียกชื่อตามภาษาท้องถิ่นว่า The Institute Perkhidmatan Awam (IPA) เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนของประเทศ ทำหน้าที่ในการดำเนินการฝึกอบรมรวมทั้งการให้คำปรึกษา แนะนำ ออกแบบ และจัดหลักสูตรฝึกอบรมต่าง ๆ โดยมีบทบาทหน้าที่คล้ายกับสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนของ สำนักงาน ก.พ.

วิสัยทัศน์ เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

พันธกิจ ฝึกอบรมและให้คำปรึกษาแนะนำการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ข้าราชการพลเรือน ลูกจ้างหรือผู้รับบริการทั้งในและต่างประเทศ โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

บทบาท ฝึกอบรม (Training) ให้คำปรึกษาแนะนำ (Consultation) ทำวิจัยในบริษัทที่เกี่ยวข้อง (Research)

Shared Values

- ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) - ความเป็นมืออาชีพ (Professional) - ความมีคุณภาพ (Quality) - ความมุ่งมั่นที่ลูกค้าหรือผู้รับบริการ (Customer Focused)

กลยุทธ์ เพื่อสร้างข้าราชการพลเรือนยุคใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และเพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์และปลูกฝังวัฒนธรรมการทำงานในเชิงบวกให้กับข้าราชการ

ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ

- Civil Service Institute หรือ IPA มีการปรับรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานใหม่ โดยเพิ่มความสำเร็จเกี่ยวกับการตลาดและลูกค้า (Marketing Perspective / Customer Oriented) มากขึ้น สนับสนุนความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการในบริษัทที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การทำวิจัย เป็นต้น

- เนื่องจากเน้นความสำคัญที่ลูกค้า ดังนั้น IPA จึงยกระดับความสำคัญของหน่วยงานวิจัยให้มากขึ้นตามไปด้วย โดยวางกลยุทธ์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบสมเหตุสมผลและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่บนพื้นฐานความจำเป็นและตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้อย่างเต็มที่ (Customer Needs)

- IPA มีแผนที่จะดำเนินการ Rebranding องค์กรเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนและเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์องค์กรอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

- หลักสูตรในการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดย IPA มีดังตาราง

ตาราง 7 จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันข้าราชการพลเรือน (IPA) ของประเทศบรูไน

CLUSTERS	Number of Courses
Leadership Development (LD)	23
Organizational Analysis and Development	24
Communication and Customer Service	28
Management and Supervisory	85
Information Communication Technology	17
TOTAL	177

6) Institute for Leadership, Innovation and Advancement

Institute for Leadership, Innovation and Advancement หรือ ILIA เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยบรูไน (UBD: Universiti Brunei Darussalam) และถือเป็น Business Wing ของสถานศึกษาดังกล่าว ILIA เป็นสถาบันแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศบรูไนที่รับผิดชอบการพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมเป็นการเฉพาะ ก่อตั้งขึ้น ใน เดือนมกราคม 2009 โดยมีจุดมุ่งหมาย (วิสัยทัศน์) ที่จะเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำในการฝึกอบรม และให้คำปรึกษาการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความท้าทายต่อความเจริญก้าวหน้าของบรูไน

ภารกิจ

ILIA มีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาผู้นำ และการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีจุดเน้นที่การแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้นำนวัตกรรมความรับผิดชอบ รวมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวในการพัฒนาผู้นำที่โดดเด่น ทั้งใน ภาครัฐ เอกชน และสังคม

ILIA ให้บริการทั้งการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการจัด forum ทางวิชาการ และการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ส่วนราชการและหน่วยงานเอกชน โดยเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานหลักที่เข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาประเทศบรูไน และมีเป้าหมายว่าจะขยายบทบาทความสำคัญออกไปในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะการเป็นสะพานหรือตัวเชื่อมโยงในการยกระดับสถานะของมหาวิทยาลัยและการพัฒนาผู้นำในระดับชาติและระดับโลก

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นศูนย์รวมการศึกษาวิจัยและการฝึกอบรม เพื่อประโยชน์สำหรับการเตรียมความพร้อมต่อการเผชิญหน้ากับทุกปัจจัยที่ท้าทายและมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยเน้นที่การสร้างผู้นำและนวัตกรรม

- ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ และภาคสังคม ในการกำหนดและใช้ประโยชน์จากวิธีการและช่องทางการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาประเทศ
- เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าและการพัฒนาประเทศ
- เพื่อสร้างความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของภาวะผู้นำ ซึ่งจำเป็นต้องเกิดขึ้นในทุกบริบทและเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรและสถานการณ์ทางสังคมเพื่อความก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ
- เพื่อส่งเสริมให้มีวิธีการที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและเผชิญหน้ากับความท้าทาย
- เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมผลการศึกษผ่านช่องทางเอกสารและการสัมมนา

ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ

- ILIA เป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานเดียวของประเทศในการฝึกอบรมผู้นำ (Leadership Program / Innovative Leadership) ผู้อำนวยการสถาบัน ILIA คนปัจจุบัน คือ Dr.Azaharaini HjMohd Jamil เป็นอดีตผู้อำนวยการสถาบัน IPA (หรือ Civil Service Institute – CSI) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน การเคลื่อนย้ายบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องในการพัฒนาข้าราชการของประเทศบรูไน ที่คัดสรรบุคคลเข้ามาทำหน้าที่บริหารหน่วยงาน ILIA โดยเลือกจากผู้มีประสบการณ์สูงในวิชาชีพการพัฒนาและฝึกอบรม

- การพัฒนาผู้นำของ ILIA มิได้จำกัดเฉพาะผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น เพราะด้วยสมมุติฐานที่ว่า “ต้องสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในทุกระดับ – Leader role should be everywhere” ILIA จึงจัดหลักสูตรเพื่อการพัฒนาผู้นำทั้งระดับต้น (Executive Development Program for Junior Management Staff) ระดับกลาง (Executive Development Program for Middle Management Offices) และระดับสูง (Executive Development Program for Senior Government Officers) รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอื่นที่จำเป็นสำหรับผู้นำ อาทิ การเจรจาต่อรอง และการบริหารความขัดแย้ง รวมถึงบริบทของการพัฒนาผู้นำในภาพรวม เป็นต้น

- รูปแบบการฝึกอบรมสำหรับผู้นำระดับสูงของ ILIA จะเน้นที่ใช้ Future Literacy Exercise (Scenario) เป็นหลัก เพื่อคาดการณ์อนาคตและใช้เป็นต้นแบบในการวางแผนงานและเตรียมคนไว้ล่วงหน้ามากกว่าที่จะใช้วิธีการอบรมในห้องเรียนทั่วไป

- ILIA ไม่เน้นการฝึกอบรมในชั้นเรียน แต่จะเน้นที่การกระตุ้นความคิดและการวางแผน และด้วยความที่เป็นประเทศที่มีอำนาจในการใช้จ่าย ILIA จึงสามารถจัด learning forum โดยเชิญกูรูระดับโลกมาเป็นผู้บรรยายให้กับข้าราชการได้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งยังทำลาย “silo” ระหว่างภาครัฐและเอกชนด้วยการเปิด

โอกาสให้ผู้นำองค์กรทั้งของภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมรับการอบรมด้วยกันในทุกหลักสูตร เพราะ ILIA เชื่อมั่นว่า เครือข่ายเป็นอีกหนึ่งปัจจัยของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารระดับ

- การเข้ามาฝึกอบรมในหลักสูตรผู้นำของ ILIA ถือเป็นการได้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ผู้เข้าร่วมอบรมและสถาบันการฝึกอบรม กล่าวคือ หากผู้เข้ารับการอบรมมีปัญหาหรือมีกรณีศึกษาในหน่วยงานของตนก็สามารถนำมาเป็นประเด็นวิเคราะห์หรือใช้เป็นกรณีศึกษาในชั้นเรียนได้ ทำให้หน่วยงาน ผู้เรียนไม่ต้องจ้างที่ปรึกษาเพื่อแนะนำหรือแก้ปัญหา อีกทั้งผู้จัดการฝึกอบรมก็ได้กรณีศึกษาของหน่วยงานนั้นเป็นวัตถุดิบในการพัฒนาผู้นำรุ่นต่อไป ซึ่งถือเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน
- สิงคโปร์มี The Civil Service College (CSC) ซึ่งเป็นสถาบันในการจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐของสิงคโปร์ โดยมีโปรแกรมการอบรมทักษะความสามารถต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น หลักสูตรภาวะผู้นำ หลักสูตรผู้บริหารการบริการรัฐกิจ ฯลฯ

ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

จากแผนพัฒนาด้านอาเซียนของจังหวัดภาคใต้ชายแดน ช่วงปีพ.ศ. 2557 - 2560 ใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล และปัตตานี มีรายละเอียดดังตาราง

ตาราง 8 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในบริบทอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

วิสัยทัศน์ของจังหวัดสงขลา: เศรษฐกิจมีเสถียรภาพทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาภาคการเกษตรอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และบริการเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ</p> <p>เป้าประสงค์: เศรษฐกิจขยายตัวและประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น</p>	
<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของรายได้สุทธิทางการเกษตรของเกษตรกรต่อครัวเรือน ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าการค้าและการลงทุน (มูลค่าการค้าชายแดน/มูลค่าการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราอาหารทะเลและฮาลาลให้เป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาค พัฒนาการคมนาคมขนส่งและระบบการจัดการโลจิสติกส์ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธุรกิจ
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน</p> <p>เป้าประสงค์: ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้น</p>	
<ol style="list-style-type: none"> จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนได้รับการพัฒนาให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่เป็นพื้นที่เขตอิทธิพลของกลุ่มผู้ก่อ 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการเพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<p>เหตุรุนแรงลดลงในพื้นที่เดิม</p> <p>3. ร้อยละของหมู่บ้านชุมชนที่ปรากฏข้อมูลข่าวสารยาเสพติดได้รับการแก้ไขปัญห</p>	<p>2. สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยและปกป้องสถาบันหลักของชาติ</p> <p>3. เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษา ยาเสพติด</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบนฐานวัฒนธรรมหลากหลาย</p> <p>เป้าประสงค์: พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบนฐานวัฒนธรรมหลากหลาย</p>	
<p>1. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของแหล่งเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน</p> <p>2. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ</p> <p>3. ร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระหลักจากผลทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา</p> <p>4. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านภาษา</p> <p>5. ร้อยละที่ลดลงของอัตราทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม</p>	<p>1. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>3. ส่งเสริมการนำผลการวิจัยและองค์ความรู้ (Best practice) มาเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพของประชาชน</p> <p>4. ส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านภาษา</p> <p>5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบทอด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>เป้าประสงค์: สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้ประชาชนและรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติให้สมดุล</p>	
<p>1. ร้อยละของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ถูกบุกรุกลดลง</p> <p>2. ร้อยละของจำนวนสถานีที่มีคุณภาพน้ำของลำน้ำในพื้นที่วิกฤตดีขึ้นกว่าเดิม</p> <p>3. จำนวนพื้นที่ชายเลน/ชายหาด/ชายฝั่งได้รับอนุรักษ์และฟื้นฟู</p> <p>4. จำนวนครัวเรือนในพื้นที่ที่ได้รับการป้องกันเกิดความเสียหายจากอุทกภัยลดลง</p>	<p>1. ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ</p> <p>2. ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการใช้พลังงานทดแทน</p> <p>3. ฟื้นฟูลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา</p> <p>4. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ (Green city)</p>

วิสัยทัศน์จังหวัดนราธิวาส: เศรษฐกิจก้าวหน้าบนฐานอารยธรรมอิสลาม

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาภาคการผลิต การค้าชายแดน การท่องเที่ยว และการกีฬาเพื่อเชื่อมโยงประชาคมอาเซียน</p> <p>เป้าประสงค์: ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมูลค่าสินค้าและบริการการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น</p>	
<p>1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรสำคัญของจังหวัดนราธิวาส (ปาล์มน้ำมัน, ข้าว, ยางพาราแพะเนื้อ, ปลากระพงขาว)</p> <p>2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP</p> <p>3. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน</p>	<p>1. พัฒนาด้านชายแดนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุนการท่องเที่ยวและบริการ</p> <p>2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคเกษตรและเพิ่มศักยภาพแก่เกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน และผู้ประกอบการ อาทิ วิชาทักชุมชน OTOP และ SMEs ให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งการผลิต แปรรูป</p>

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<p>4. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว</p>	<p>การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และเชื่อมโยงช่องทางการตลาดรองรับการค้าชายแดนและประชาคมอาเซียน</p> <p>3. ส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเสริมสร้างกิจกรรมกีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์และสนับสนุนการท่องเที่ยวกับประชาคมอาเซียน</p> <p>4. เสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มโอกาสและขีดความสามารถการทำงาน</p> <p>5. ยกระดับการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>เป้าประสงค์: ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น</p>	
<p>1. ร้อยละของหมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์การจัดระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. ร้อยละของอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืน</p> <p>3. อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี</p> <p>4. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ย o-net ม. 3</p> <p>5. รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น (โดยใช้ฐานข้อมูลรายได้ปี 2554 ของสสช. รายได้เฉลี่ย 50,502 บาท)</p>	<p>1. ส่งเสริมให้มีการขยายผลและประยุกต์ใช้แนวทางตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและสอดคล้องกับวิถีชุมชน</p> <p>3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนให้มีความสุขที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้</p> <p>4. ส่งเสริมอาชีพบนพื้นฐานขององค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถสร้างรายได้แก่ชุมชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>5. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่</p> <p>6. สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนสตรีและผู้ด้อยโอกาสและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน</p> <p>7. พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่</p> <p>เป้าประสงค์: ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินและเชื่อมั่นในอำนาจรัฐ</p>	

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละหมู่บ้าน/ชุมชน/พื้นที่ไม่สังกัดชุมชนภายในเขตเทศบาลที่ไม่มีการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดข้อหาสำคัญถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ร้อยละของสถานศึกษาในพื้นที่ได้รับการส่งเสริมกิจกรรมป้องกันแก้ไขและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดเทียบกับค่าเป้าหมาย จำนวนคดียาเสพติดต่อประชากร 100,000 คน 	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนากำลังภาคประชาชนให้มีศักยภาพในการคุ้มครองและรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเองจากสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกและสร้างภูมิคุ้มกันแก่คนกลุ่มเสี่ยงโดยการสร้างพื้นที่ความปลอดภัย เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมการใช้กระบวนการชุมชนเข้มแข็งเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในทุกมิติเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของจังหวัดทั้งในและต่างประเทศ

วิสัยทัศน์จังหวัดยะลา: ยะลาเมืองน่าอยู่คู่สันติสุข

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจจังหวัด</p> <p>เป้าประสงค์: เศรษฐกิจจังหวัดขยายตัวอย่างยั่งยืน ประชาชนมีอาชีพ และรายได้ที่มั่นคงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	
<ol style="list-style-type: none"> ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ต่อปี ระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเพื่อลดจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์จปฐ. (23,000 บาท ต่อคน ต่อปี) ร้อยละที่ลดลงของอัตราการว่างงาน 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภาคเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาทักษะและยกระดับฝีมือแรงงานส่งเสริมการมีงานทำเสริมสร้างสวัสดิการและความมั่นคงในการทำงาน พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของจังหวัดให้ได้มาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาด้านการค้าการตลาดแก่ผู้ผลิตและผู้ประกอบการ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างยะลาสันติสุข</p> <p>เป้าประสงค์: สังคมมีความปรองดองสมานฉันท์ ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเชื่อมั่นศรัทธาภาครัฐ</p>	
<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละของคดีความมั่นคงที่ลดลงในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งในการรักษาความปลอดภัย 	<ol style="list-style-type: none"> ทำความเข้าใจลดความหวาดระแวงสร้างความยุติธรรมนำยะลาสันติสุข ปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงรุก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกัน

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
	5. เพิ่มประสิทธิภาพการปราบปราม 6. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เป้าประสงค์: คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น ประชาชนสุขภาพดี มีภูมิคุ้มกันทางสังคม อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี	
1. ร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มสาระหลัก 2. ร้อยละความสำเร็จของการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุข 3. ร้อยละของการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการระดับตำบล 4. ร้อยละของผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบได้รับการส่งเสริมศักยภาพให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ (หญิงหม้าย, เด็กกำพร้า) 5. เพิ่มพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่า 2,000 ไร่ ต่อปี	1. พัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. ส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพ 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ 4. ส่งเสริมความรู้/ทักษะและศักยภาพผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ 5. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูจัดการและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์จังหวัดสตูล: เมืองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชั้นนำของอาเซียน เมืองเกษตรมาตรฐาน เมืองแห่งความสุข

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลายให้โตมาตรฐานระดับสากลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป้าประสงค์: นักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวพักค้างและใช้จ่ายในจังหวัดสตูลมากขึ้น และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพ จากการท่องเที่ยวแก่จังหวัดสตูลมากขึ้น	
1. ร้อยละการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในสตูล 2. จำนวนรายได้รวมจากการท่องเที่ยวของจังหวัด 3. ร้อยละการเพิ่มขึ้นของจำนวนการจ้างงานบุคลากรในอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยวทั้งระบบของจังหวัดสตูล	1. เสริมสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของจังหวัด ให้เป็นแบรนด์การท่องเที่ยวระดับโลกและระดับประเทศ 2. ปรับปรุงระบบการบริการทางการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีมาตรฐานสร้างความอุ่นใจและความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว 3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดให้โตมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสากล 4. สร้างสัมพันธ์กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ พรอมเชื่อมโยงเครือข่ายท่องเที่ยวของจังหวัดกับฝั่งอันดามันอ่าวไทย และเปิดเส้นทางการท่องเที่ยวสู่ประชาคมอาเซียน 5. พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรทางการท่องเที่ยวสู่สากลเตรียมพร้อมชุมชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผลผลิตและสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ</p> <p>เป้าประสงค์: เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเป็นอยู่ดีขึ้น สถาบันเกษตรกรเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และผลผลิตทางการเกษตรผลิตภัณฑ์ฮาลาลของจังหวัดสตูล สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่จังหวัด มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีขีดความสามารถทางการแข่งขัน และสามารถรองรับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะระดับอาเซียน</p>	
<p>1.จำนวนมูลค่ารวมของรายได้ จากผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดที่สำคัญ</p> <p>2.จำนวนสถาบันเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตรจน มีความเข้มแข็งตามเกณฑ์</p> <p>3.ร้อยละการเพิ่มขึ้นของการส่งออกผลผลิตการเกษตรมาตรฐานฮาลาล</p>	<p>1. เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมเกษตรกรเชิงสร้างสรรค์ในผลผลิตสำคัญของจังหวัดให้ยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งมีพลังในการจัดการผลผลิตของกลุ่มและพึ่งตนเองได้</p> <p>3. ส่งเสริมการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรคุณภาพมาตรฐานฮาลาลและการส่งออก</p> <p>4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและห่วงโซ่อุปทานทางการเกษตรของจังหวัดทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ให้สอดคล้องกับการเกษตรคุณภาพที่สร้างสรรค์การแข่งขันทางการค้าและความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม</p> <p>5. ส่งเสริมสนับสนุนการต่อยอดมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรด้วยองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตร</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคนและสังคมแห่งการเรียนรู้ ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย ชุมชนและประชาชนเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>เป้าประสงค์: 1) วัฒนธรรมประเพณีผลผลิตทางภูมิปัญญาชุมชนได้รับการสืบสานให้ดำรงคงอยู่และเกิดมูลค่าเพิ่มต่อชุมชน 2) ชุมชนของจังหวัดสตูลมีความเข้มแข็ง สงบ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สุขภาพดี มีขีดความสามารถในการปรับตัวรับกับการเปลี่ยนแปลงและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 3) ประชาชนมีศักยภาพในการพึ่งตนเองมีความมั่นคงในการใช้ชีวิต</p>	
<p>1. ดัชนีความสุขของประชาชน</p> <p>2. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของจังหวัดสตูล</p> <p>3. จำนวนรายได้ของเจ้าหน้าที่ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาของจังหวัด</p> <p>4. ร้อยละการลดลงของคดีอาญา</p> <p>5. จำนวนรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร</p> <p>6. ร้อยละหมู่บ้านที่สามารถลดโรคที่เป็นปัญหาสำคัญ 3 ลำดับแรกของหมู่บ้านได้</p>	<p>1. เสริมสร้างสู่เมืองแห่งความสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สุขภาพดี รายได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต</p> <p>2. พัฒนาระบบบริการภาครัฐให้มีคุณภาพประชาชนเข้าถึงด้วยความเชื่อมั่นพึงพอใจ</p> <p>3. สืบสานสร้างสรรค์คุณค่าเพิ่มจากวิถีชีวิตภูมิปัญญาประเพณีศาสนาวัฒนธรรมให้ยั่งยืน</p> <p>4. ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งมั่นคงปลอดภัย โดยระบบการบริหารจัดการชุมชนและพหุวัฒนธรรม</p> <p>5. ส่งเสริมขีดความสามารถขององค์กรภาครัฐให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ดำเนินการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและมีความทันสมัย</p> <p>6. เร่งพัฒนาศักยภาพชุมชนประชาชนรองรับประชาคมอาเซียนและการปรับตัวที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน</p> <p>เป้าประสงค์: 1. จังหวัดสตูลมีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ คงความสมดุลของระบบนิเวศน์ และนำมาใช้อย่างเกิดคุณค่าสูงสุดต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเกษตรเชิงสร้างสรรค์ และเป็นหลักประกันที่ยั่งยืนในการพัฒนาจังหวัด 2. ชุมชนประชาชนมีความตื่นตัวและร่วมรักษานูรักษ์ปกป้องปราบปรามฟื้นฟูให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคงความอุดมสมบูรณ์</p>	

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
จำนวนพื้นที่ต้นแบบการอนุรักษ์ ปกป้องปราบปรามและฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างสรรค์คุณค่าเพิ่มจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนาจังหวัด 2. เพิ่มศักยภาพชุมชนและทุกภาคส่วนในการร่วมรักษาอนุรักษ์ปกป้องปราบปรามฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดความสมบูรณ์มีความสมดุลต่อระบบนิเวศน์ และไม่เกิดมลภาวะ 3. พัฒนาระบบในการตรวจสอบและเฝ้าระวังการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมทั้งฝีมือมนุษย์และภัยธรรมชาติ รวมถึงระบบติดตามในการแก้ไขปัญหา เร่งด่วนที่เกิดจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย 4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดให้มีการใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดความ มั่นคงที่ยั่งยืนทางทรัพยากร 5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลการบริหารจัดการทรัพยากรและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการอนุรักษ์ปกป้องปราบปรามฟื้นฟู ทั้งในระดับชุมชน อำเภอ และจังหวัด
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบโลจิสติกส์สนับสนุนการขนส่งทางท่องเที่ยวเกษตรกรรมและการค้าชายแดนฝั่งอันดามัน</p> <p>เป้าประสงค์: 1) โครงข่ายการคมนาคมขนส่งและระบบสนับสนุนทางโลจิสติกส์ของจังหวัดสตูลสามารถรองรับการพัฒนา เศรษฐกิจสังคมของจังหวัด ประเทศ และการแข่งขันกับต่างประเทศ และมีมาตรฐานความปลอดภัย 2) จังหวัดสตูลมีความ พร้อมในการเป็นประตูการค้าภาคใต้ชายแดนที่ดึงดูดการลงทุนการค้าการบริการมาสู่พื้นที่</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนโครงข่ายหรือเส้นทางการ คมนาคมการขนส่งและการ โลจิสติกส์ ทั้งทางบก ทางทะเล ที่ใด รับการจัดสร้างหรือพัฒนารองรับ การ ท่องเที่ยวการเกษตรการค้า และการลงทุน 2. มูลค่าการค้าชายแดนผ่านด่านของ จังหวัดสตูล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคมนาคมขนส่งและการโลจิสติกส์ทางทะเลและทาง บกที่เชื่อมโยงอาเซียนและพื้นที่ใกล้เคียง 2. พัฒนาโครงข่ายการบริการพื้นฐานบริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการทางการค้าการบริการที่เป็นสากล 3. สร้างปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมขนส่งสู่พื้นที่การเกษตร หลัก พื้นที่การท่องเที่ยว และพื้นที่ทางการค้าการลงทุนของจังหวัดอย่างทั่วถึงและมี คุณภาพ 4. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่นภาคีทุกภาคส่วนและความเข้าใจจากชุมชนใน การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมการขนส่งและการโลจิสติกส์ 5. เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการบุคลากรภาครัฐให้มีขีดความสามารถดำเนินการ การคมนาคมขนส่งและการโลจิสติกส์ที่สามารถแข่งขันได้

วิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี: แหล่งผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่มีคุณภาพบนพื้นฐานความ มั่นคงในการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งผลิตผลทางการเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานการส่งออก	
เป้าประสงค์: เพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรที่ตรงกับความต้องการของตลาด	

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตผลทางการเกษตร 2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตที่ดีและเหมาะสม (GAP) (พืช, ปศุสัตว์, ประมง)	1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตภาคการเกษตร 2. ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการผลิตและฐานทรัพยากรให้เอื้อต่อการเกษตร 3. พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร 4. ส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับตลาดผู้บริโภค
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตร เป้าประสงค์: ผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตรมีมูลค่าการจำหน่ายเพิ่มขึ้น	
1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตร 2. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า	1. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และ OTOP ให้มีขีดความสามารถในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ 2. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต ผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปการเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานฮาลาล 3. ส่งเสริมและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตรทั้งในและต่างประเทศ 4. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและเผยแพร่องค์ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าการผลิตและลดต้นทุนการผลิตสินค้า 5. สร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนมาลงทุนในเขตอุตสาหกรรมปัตตานีนิคมอุตสาหกรรมฮาลาล
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนสังคมและสร้างความเชื่อมั่นที่มีต่อรัฐ เป้าประสงค์: ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความปลอดภัยสามารถดำรงชีวิตในชุมชน/ท้องถิ่นอย่างมีความสุขและมีความเชื่อมั่นต่อรัฐ	
1. ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัย 2. ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านสีขาว (หมู่บ้านปลอดภัยเสถียร) 3. ร้อยละของประชากรมีองค์ความรู้และทักษะทางภาษา เพื่อสื่อสารในประชาคมอาเซียนและสากล 4. ร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์จปฐ. 30,000บาท/คน/ปี ลดลงปีละ	1. สร้างความรู้ความเข้าใจและเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันแก้ไขปัญหาความไม่สงบ 2. เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษายาเสพติด 3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาและอิสลามศึกษาให้ได้มาตรฐานระดับประเทศและมาตรฐานสากล 4. สร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและลดปัญหาของเด็กเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส 5. จัดระบบการส่งเสริมป้องกันและรักษาสุขภาพของประชาชนโดยการมีส่วนร่วม 6. เสริมสร้างศักยภาพและโอกาสในการทำงานที่มั่นคงมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้น่าอยู่เป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้แก่ชุมชน เป้าประสงค์: ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่และเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้</p>	
<p>1. จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และใช้ประโยชน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาด</p> <p>2. รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 3. รายได้จากกการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 1 % ของรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง</p> <p>4. อัตราการว่างงานจากค่าเฉลี่ยของคนว่างงานในปีที่ผ่านมาของจังหวัดปัตตานีลดลง ปีละ 5 %</p>	<p>1. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มและชุมชน เพื่อเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. ส่งเสริมกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</p> <p>3. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน</p> <p>4. ส่งเสริมการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน</p> <p>5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้มีความพร้อมและมีความสะดวก</p>

จากยุทธศาสตร์ข้างต้นเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเสาหลักของประชาคมอาเซียน พบว่า แต่ละจังหวัดภาคใต้ชายแดนให้ความสำคัญกับความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community หรือ AEC) และความร่วมมือในด้านสังคมวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) สรุปได้ดังนี้

1. **จังหวัดสงขลา** มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน คือ การพัฒนาภาคการเกษตรอุตสาหกรรมการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และบริการ เพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ โดยมีกลยุทธ์ คือ ส่งเสริมกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมยางพารา อาหารทะเลและฮาลาล ให้เป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาค พัฒนาการคมนาคมขนส่งและระบบการจัดการโลจิสติกส์ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธุรกิจ และจากการสังเคราะห์พบว่า จังหวัดสงขลามีจุดแข็งในการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนดังนี้

1.1 จังหวัดสงขลา คือ เมืองหลวงของภาคใต้ตอนล่าง เป็นเมืองหน้าด่านที่ติดกับประเทศมาเลเซีย ด้านรัฐเคดาห์และรัฐเปอร์ลิส มีสถานกงสุลใหญ่ของประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และจีนตั้งอยู่ สงขลาจึงเป็นเมืองแห่งศูนย์การคมนาคม การศึกษา เศรษฐกิจการท่องเที่ยว ดังนั้น การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นเสมือนประตูสู่อาเซียนและเป็นเมืองหลวงของภาคใต้ตอนล่าง จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในทุกด้าน

1.2 มีแผนงานพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia- Malaysia-Thailand Growth Triangla: IMT-GT) ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการขยายภาคธุรกิจการลงทุนในเติบโตมากขึ้น

1.3 เนื่องจากสงขลาเป็นเมืองหน้าด่านและมีทุกอย่างที่เป็นเลิศ ทั้งเรื่องอาหาร มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งทะเลที่สวยงาม น้ำตก และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในส่วนของการท่องเที่ยวที่เป็นเรื่องด้านบันเทิงแสงสีพร้อมไว้รองรับ เช่น กลุ่มผู้นิยมแสงสียามค่ำคืนในย่านบันเทิงมีอยู่ที่เมืองจันทน์นอก อ.สะเดา ชายแดนไทย-มาเลเซีย ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเป็นครอบครัวต้องการพักผ่อน ทานอาหารอร่อย และขอปิ้งสถานที่ดังกล่าว คือ อ.หาดใหญ่

1.4 จังหวัดสงขลา มีการส่งออกของสินค้าเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพฯ โดยด้านศุลกากร อ.สะเดา มีปริมาณการส่งออกสินค้า 3 แสนกว่าล้านบาท ด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ 2 แสนกว่าล้านบาท และท่าเรือน้ำลึกสงขลาอีกกว่า 3 แสนล้านบาทต่อปี รวมทั้งจังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่แห่งพลังงานเพราะมีโรงงานแยกก๊าซและโรงผลิตไฟฟ้าที่ อ.จะนะ ในขณะที่ในอ่าวไทย ในพื้นที่จังหวัดสงขลาเต็มไปด้วยฐานเจาะขุดพลังงานน้ำมันและก๊าซ ซึ่งมองเห็นว่าสามารถที่จะดันนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. **จังหวัดนราธิวาส** มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน คือ การพัฒนาภาคการผลิตการค้าชายแดน การท่องเที่ยว และการกีฬาเพื่อเชื่อมโยงประชาคมอาเซียน โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาด้านชายแดนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และบริการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพแก่กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน และผู้ประกอบการ อาทิ วิสาหกิจชุมชน OTOP และ SMEs ให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งการผลิตแปรรูป การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และเชื่อมโยงช่องทางการตลาดรองรับการค้าชายแดนและประชาคมอาเซียน ส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และเสริมสร้างกิจกรรมกีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์และสนับสนุนการท่องเที่ยวกับประชาคมอาเซียน เสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มโอกาสและขีดความสามารถการทำงานและการยกระดับการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจากการสังเคราะห์พบว่า จังหวัดนราธิวาสมีจุดแข็งในการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนดังนี้

2.1 รัฐบาลมีนโยบายให้ไทยเป็นครัวโลก แหล่งรวมแฟชั่นเครื่องแต่งกาย และแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาล โดยปัตตานีเป็นศูนย์กลาง นราธิวาสเป็นฐานวัตถุดิบ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงตลาดสินค้ากับอัตลักษณ์ของจังหวัดที่มีความเป็นวิถีมุสลิมที่ได้รับความนิยมจากทั่วโลก และเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญและมีคุณค่าในการผลิตสินค้าฮาลาล เจาะตลาดสินค้าฮาลาลทั้งในและต่างประเทศ โดยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับชาติ ระดับภาค และกลุ่มจังหวัด รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาค (IMT-GT) โดยสามารถพัฒนาควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นเชิงประวัติศาสตร์และอารยธรรม

2.2 จังหวัดมีศักยภาพในการผลิตอาหารฮาลาล เนื่องจากมีโรงงานแปรรูปอาหารทะเลที่มีการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ฮาลาลทั้งในและต่างประเทศ และมีผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ที่สามารถรองรับ

การผลิตและการลงทุนอุตสาหกรรมฮาลาล อีกทั้งยังมีศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลมีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่สามารถสร้างงานทางวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าวได้

2.3 มีระบบคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทุกด้านที่สะดวกและเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ

2.4 มีจังหวัดชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน สะดวกแก่การค้าชายแดนและการลงทุนและอยู่ในพื้นที่ของกลุ่ม AFTA ที่มีมาตรการลดอัตราภาษีที่เท่าเทียมกัน

2.5 มีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์เข้ามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายของจังหวัดจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มเศรษฐกิจและสังคมผ่านกลไกเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงประชาคมอาเซียนและโลกมุสลิม

2.6 จังหวัดนราธิวาส มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งการส่งเสริมให้มีเวทีพัฒนาวัฒนธรรมระดับชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และส่งเสริมให้มีเวทีศาสนาวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาขีดความสามารถทรัพยากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่ดี

3. จังหวัดยะลา มีจุดแข็งในการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนดังนี้

3.1 เป็นพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยทางทิศใต้ติดต่อกับรัฐเปรักประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดนราธิวาสและรัฐเปรักประเทศมาเลเซีย และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์ประเทศมาเลเซีย

3.2 ประชาชนสามารถพูดภาษาอาหรับได้ ซึ่งสามารถสื่อสารกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียได้ มีภาษาที่หลากหลาย เช่น มลายู จีน เป็นประโยชน์ในการสื่อสารทางการค้า ความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางด้านศาสนาวัฒนธรรม เพราะมีภูมิปัญญาวัฒนธรรมของ 3 เชื้อชาติ ไทย จีน มลายู และมีหลายศาสนา พุทธ อิสลาม คริสต์

3.3 เป็นพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน มีการค้าเสรี (AFTA) และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการผลิตผลผลิตทางการเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรม

3.4 การค้าชายแดนสะดวก การค้าชายแดนมาเลเซียส่งไปท่าเรือปีนัง มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสามารถเชื่อมโยงไปสู่นานาชาติ ได้มีตลาดต่างประเทศรองรับผลผลิตทางการเกษตร (มาเลเซีย / อินโดนีเซีย)

3.5 มีแผนการพัฒนาของภาคเหนือมาเลเซีย (NCER) ซึ่งติดกับชายแดนไทย (จังหวัดยะลา)

4. จังหวัดสตูล มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน คือ 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลายให้ได้มาตรฐานระดับสากลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีกลยุทธ์ ในการเสริมสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของจังหวัด ให้เป็นแบรนด์การท่องเที่ยวระดับโลก และระดับประเทศ ปรับปรุงระบบการบริการทางการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีมาตรฐาน สร้างความอุ่นใจและความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวของ

จังหวัดให้ได้มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสากล สร้างสัมพันธ์กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ พร้อมเชื่อมโยงโครงข่ายท่องเที่ยวของจังหวัดกับฝั่งอันดามันอ่าวไทย และเปิดเส้นทางท่องเที่ยวสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรทางการท่องเที่ยวสู่สากลเตรียมพร้อมชุมชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว 2) พัฒนาผลผลิตและสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรคุณภาพมาตรฐานฮาลาลและการส่งออก 3) พัฒนาคณะและสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลายชุมชนและประชาชนเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สู่ประชาคมอาเซียน โดยมีกลยุทธ์ในการเร่งพัฒนาศักยภาพชุมชนประชาชนรองรับประชาคมอาเซียน และการปรับตัวที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง 4) พัฒนาระบบโลจิสติกส์สนับสนุนการขนส่งการท่องเที่ยวเกษตรกรรมและการค้าชายแดนฝั่งอันดามัน โดยมีกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคมนาคมขนส่งและการโลจิสติกส์ทางทะเลและทางบกที่เชื่อมโยงอาเซียนและพื้นที่ใกล้เคียง และจากการสังเคราะห์พบว่า จังหวัดสตูลมีจุดแข็งในการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนดังนี้

4.1 ผลผลิตทางการเกษตรผลิตภัณฑ์ฮาลาลของจังหวัดสตูลสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่จังหวัด มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีขีดความสามารถทางการแข่งขันและสามารถรองรับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยเฉพาะระดับอาเซียน

4.2 เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทยทางชายฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกของประเทศไทย โดยทางทิศตะวันออกและรัฐปะลิสประเทศมาเลเซียตลอดแนวชายแดน ซึ่งเอื้อต่อการติดต่อค้าขายและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับประเทศมาเลเซีย

4.3 ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดนับถือศาสนาอิสลาม โดยชาวไทยเชื้อสายมลายูในสตูลมีความแตกต่างจากชาวไทยเชื้อสายมลายูในแถบปัตตานี แต่จะมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับชาวมาเลย์ในรัฐเกดะห์ (ไทรบุรี) และได้รับการผสมผสานกับอิทธิพลของวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบในเรื่องของความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมระหว่างสตูลกับมาเลเซีย

4.4 จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ในเชิงนิเวศวิทยา มีพื้นที่ป่าไม้ชายทะเลเกาะแก่งมากมาย ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากมายเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล

5. **จังหวัดปัตตานี** มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน คือ 1) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งผลิตผลทางการเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานการส่งออก โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตภาคการเกษตร ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการผลิตและฐานทรัพยากรให้เอื้อต่อการเกษตร พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรและส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับตลาดผู้บริโภค 2) สร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตร โดยมีกลยุทธ์คือพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและ OTOP ให้มีขีดความสามารถในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจาก

การเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานสากล ส่งเสริมและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตรทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและเผยแพร่องค์ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าการผลิตและลดต้นทุนการผลิตสินค้า และสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนมาลงทุนในเขตอุตสาหกรรมปัตตานี นิคมอุตสาหกรรมฮาลาล และจากการสังเคราะห์พบว่า จังหวัดปัตตานีมีจุดแข็งในการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนดังนี้

5.1 ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดในภาคใต้จะมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเป็นอันดับ 1 ของภาคใต้ และมีมูลค่าสัตว์น้ำเป็นอันดับ 1 ของภาคใต้ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการประมงของจังหวัดปัตตานี ซึ่งสัตว์น้ำที่จับได้จะใช้ประโยชน์ภายในจังหวัดส่วนหนึ่ง โดยนำไปใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำและการแปรรูปในระดับพื้นบ้าน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกนอกจังหวัดปัตตานี ทั้งจังหวัดใกล้เคียงในภาคใต้และภาคอื่น ๆ ของประเทศ เพื่อใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานเช่นเดียวกัน

5.2 มีท่าเทียบเรือ ซึ่งเรือประมงทะเลขนาดใหญ่สามารถเข้าเทียบท่าได้ นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้แหล่งทำการประมงในอ่าวไทยและแหล่งทำการประมงระหว่างประเทศ เรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็กจึงหมุนเวียนเข้ามาเทียบท่าจังหวัดปัตตานีเพื่อขนถ่ายสินค้าสัตว์น้ำจำนวนมาก

5.3 มีวิสาหกิจชุมชนที่ทำการแปรรูปผลิตผลการเกษตรเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและโรงงานอุตสาหกรรมและวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถเชื่อมโยงตลาดสินค้ากับอัตลักษณ์ของจังหวัดปัตตานีที่มีความเป็นวิถีมุสลิมที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกและเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญ และมีคุณค่าในการผลิตสินค้าฮาลาลเจาะตลาดสินค้าฮาลาลทั้งในและต่างประเทศ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลที่มีนโยบายสนับสนุนให้จังหวัดปัตตานีเป็นศูนย์กลางผลิตภัณฑ์ฮาลาล โดยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับชาติ ระดับภาค และกลุ่มจังหวัด รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาค (IMT-GT) โดยสามารถพัฒนาควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นเชิงประวัติศาสตร์และอารยธรรม

5.4 มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์เป็นที่รู้จักและศรัทธาเลื่อมใสของบุคคลทั่วไป ลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรมของปัตตานี มีจุดร่วมสำคัญที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวและพัฒนาผลิตภัณฑ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับฮาลาล เพื่อจับกลุ่มเป้าหมายอื่นที่ไม่ใช่ตลาดสินค้าและบริการฮาลาล ดังเช่น แนวคิดในการพัฒนาครัวสามวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

มีการออกแบบงานวิจัยนี้ ตามแนวคิดกระบวนการวิจัยเพื่อหาความต้องการจำเป็น เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมและจัดฝึกอบรม พร้อมประเมินผลการฝึกอบรมและภาพรวมของหลักสูตรโดยมีรายละเอียด ตามที่ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2548) กล่าวถึงกระบวนการจัดฝึกอบรมโครงการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน 1 สำรวจปัญหา และความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการ และนำผลการดำเนินการมาประกอบ ในการสร้างหลักสูตร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื้อหาของหลักสูตร สื่อการสอน โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาข้าราชการในส่วนภูมิภาคให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติราชการ

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สำหรับ ความจำเป็นในการฝึกอบรม มักเป็นความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการสำหรับข้าราชการเป้าหมาย การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในงานด้านต่าง ๆ รวมถึงคุณลักษณะเฉพาะในการทำงานแต่ละพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาชุดการเรียนรู้ และสื่อประกอบการอบรม ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดเนื้อหา ใบบาง ชุดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการถ่ายทอดในการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดเน้นเนื้อหา สถานการณ์ ใช้วิธีการเรียนรู้ตาม จุดมุ่งหมายหลักสูตร และกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการดำเนินการของผู้จัดอบรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าอบรม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอบรมตามวัตถุประสงค์ พร้อมแผนการติดตามผล

รูปแบบของการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม สามารถจัดจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Models) รูปแบบการประเมินแนวนี้ เน้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการ หรือหลักสูตร การประเมิน จึงมีลักษณะของการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงาน ผู้นำความคิดการประเมินแนวนี้ คนสำคัญ ได้แก่ Tyler (1950, 1986) และ Hammond (1959) เป็นต้นทั้งนี้ Tyler (1950) ได้เสนอแนวทางการ ประเมิน โดยมีขั้นตอนดังนี้ ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Goals) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral objectives) ให้ชัดเจนกำหนดสถานการณ์ / เนื้อหา / เทคนิควิธีการวัดสร้างเครื่องมือวัดเก็บ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ถือว่าเกิด สัมฤทธิ์ผล แต่ถ้าไม่บรรลุผลตามที่กำหนดไว้จะต้องตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ Tyler (1986) ได้ เสนอแนวคิดใหม่ว่าการประเมินหลักสูตรควรประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร การประเมินความเป็นไปได้ของแผนการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประเมินการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร ตลอดจนการติดตามประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2) รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion - Based Models) รูปแบบการประเมินแบบนี้เน้นการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลักที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐาน อาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานหรือองค์กรวิชาชีพอื่นเป็นที่ยอมรับ ผู้นำแนวคิดการประเมินแบบนี้คนสำคัญ ได้แก่ Stake (1967) และ Provus (1971) ตามที่ Stake (1967) ได้เสนอแนวทางการประเมินเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก การบรรยายหลักสูตร (Description Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์หลักสูตรและ 2) การบรรยายการใช้หลักสูตรด้านปัจจัย (Antecedents) การปฏิบัติ (Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes) ส่วนที่สอง การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร (Judgment Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตรและ 2) การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรด้านปัจจัยการปฏิบัติและผลลัพธ์ ศิริชัย กาญจนวาสิ (ม.ป.ป.)

3) รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model) รูปแบบการประเมินแบบนี้ต้องการเสนอสารสนเทศ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (Stufflebeam, 1971; Stufflebeam & Shinkfield, 2007) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของหลักสูตรเพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร (Planning Decision) การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร (Structuring decisions) การนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementing decisions) และการตัดสินใจทบทวนหลักสูตร (Recycling decisions)

4) การประเมินหลักสูตร แบบ The Kirkpatrick Approach ซึ่งเป็นรูปแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในระหว่างการฝึกอบรม ทั้งนี้ เคิร์คแพทริก (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 3-15) ได้นำเสนอโมเดลการประเมินผลที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเฉพาะและมุ่งเน้นผลการประเมินในทางลึกหรือผลสัมฤทธิ์ โดยเริ่มจาก

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยการสอบถามจากผู้เข้ารับการอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ลูกค้า โดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบหรือพิจารณาจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. การตั้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยพิจารณาว่าต้องการผลลัพธ์การฝึกอบรม เช่น ผลผลิต คุณภาพ เป็นต้น ต้องใช้พฤติกรรมอะไรในการบรรลุผลลัพธ์นี้และต้องใช้ความรู้ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นใด
3. การเลือกเนื้อหาวิชาที่จะใช้ฝึกอบรม โดยพิจารณาเลือกหัวข้อที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมและสอดคล้องกับวิทยากรที่จะเชิญมาบรรยายและงบประมาณที่ตั้งไว้
4. การคัดเลือกผู้เข้าอบรม โดยพิจารณาจากผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากการอบรมหรือเลือกจากข้อบังคับ อาจเลือกโดยสมัครใจหรือเจาะจง อาจแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมตามระดับความสามารถก่อนเข้าอบรม

5. การจัดตารางการฝึกอบรม ควรพิจารณาจากความพร้อมของผู้เข้าอบรม ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรม และช่วงเวลาที่เหมาะกับการเรียนรู้
6. การเลือกสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม
7. การคัดเลือกวิทยากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดฝึกอบรม ควรเลือกวิทยากรที่มีความรู้ในหัวข้อการฝึกอบรม มีความมุ่งมั่นที่จะสอนมีทักษะการสื่อสาร และสามารถดึงผู้เข้าอบรมให้มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและคำนึงถึงงบประมาณที่ตั้งไว้ด้วย
8. การเลือกและเตรียมวัสดุทัศนูปกรณ์เพื่อช่วยในการดึงความสนใจ และสื่อสารระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรม
9. การประสานงานที่ดีของทุกฝ่ายระหว่างจัดฝึกอบรมโดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลโดยเฉพาะ
10. การประเมินผลการฝึกอบรม

เคิร์คแพทริก (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 16-20) จะประเมินประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมใน 4 ด้าน ได้แก่

1. การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction evaluation) เป็นระดับการประเมินที่สำคัญและง่ายในทางปฏิบัติ ผู้จัดฝึกอบรมควรมีการประเมินขั้นนี้ในทุกหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องจากการประเมินขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสนใจ ความตั้งใจ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ทราบถึงความรู้สึกของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม รวมถึงความรู้สึกพึงพอใจชอบหรือไม่ชอบต่อการจัดฝึกอบรมในภาพรวม โดยผู้จัดการฝึกอบรมต้องมองผู้เข้ารับการอบรมในมุมมองของลูกค้าและมุ่งจัดฝึกอบรมเพื่อสนองความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม ในทางปฏิบัติมักทำการประเมินหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ซึ่งนิยมใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก โดยมักแจกให้ผู้รับการอบรมประเมินโดยมีประเด็นต่าง ๆ เช่น หลักสูตรเนื้อหาสาระการสอนของวิทยากร การดูแลอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรม เอกสาร สถานที่ วัสดุทัศนูปกรณ์ ระยะเวลา เป็นต้น และพอใจมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้นต้องการได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความหมายและมีความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมผู้ประเมินควรยึดหลัก อย่างไรก็ตามผู้จัดฝึกอบรมควรตระหนักว่าการประเมินปฏิกิริยาไม่ควรจะรอให้การฝึกอบรมสิ้นสุดเท่านั้น เนื่องจากถ้าผลออกมาว่ามีระดับความพึงพอใจน้อยจะไม่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้นสิ่งที่ควรทำ คือการประเมินระหว่างการดำเนินการฝึกอบรมควบคู่ไปด้วย เพื่อวัดสิ่งไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขณะจัดฝึกอบรมและสามารถแก้ไขได้ โดยการสังเกตการณ์หรือการสัมภาษณ์สอบถามผู้เข้าอบรมในช่วงพักอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อผู้จัดการฝึกอบรมได้ผลการประเมินแล้วควรใช้ผลการประเมินและรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินหลักสูตร ฝึกอบรมต่อไปด้วย โดยการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 กำหนดให้แน่นอนชัดเจนว่าต้องการได้รับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม เป็นต้น
- 1.2 ออกแบบของเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม
- 1.3 ข้อคำถามที่ใช้ควรเป็นชนิดที่เมื่อได้รับข้อมูลหรือได้คำตอบแล้วสามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลขแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้
- 1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียนแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถาม
- 1.5 ไม่ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนชื่อตนเองลงในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมกล้าแสดงปฏิกริยาตอบสนองผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 27-41)

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงของผู้เข้าอบรมใน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่ผู้จัดการฝึกอบรมกำหนดไว้ว่าต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านใด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจได้รับความรู้พัฒนาทักษะหรือมีทัศนคติอะไรบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรมในโอกาสต่อไป เป็นการวัดว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมในส่วนของ การเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งถ้ามีการจัดฝึกอบรมเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นหรือไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ถือว่าการจัดฝึกอบรมที่สูญเปล่า ซึ่งในการประเมินส่วนนี้ในปัจจุบันมักใช้แบบสอบถาม โดยมีการให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสอบถามทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ย่างและสะดวก นอกจากนี้วัดความรู้คงต้องมีการทดสอบ (Test) การวัดทักษะคงต้องให้ทดลองปฏิบัติจริงแต่ที่ยากที่สุด คือทัศนคติ ซึ่งอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ประกอบ โดยผู้ประเมินควรยึดหลักดังนี้

- 2.1 ไม่จำเป็นต้องวัดทั้งความรู้ ทักษะและทัศนคติของผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม เช่น ในกรณีของความรู้ใหม่ ๆ อาจไม่จำเป็นต้องวัดความรู้ก่อนการฝึกอบรม แต่ในกรณีที่ความรู้นั้นเป็นแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้เข้ารับการอบรมพอทราบอยู่บ้าง ก็จำเป็นที่จะต้องวัดความรู้ทั้งผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม เพื่อนำมาเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนการวัดทัศนคติอาจไม่ต้องให้ผู้เข้าอบรมระบุชื่อเพื่อที่จะได้ทราบทัศนคติและข้อมูล
- 2.2 วิเคราะห์คะแนนรายข้อและคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม
- 2.3 ถ้าเป็นไปได้ควรใช้กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมแล้วเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ทักษะและทัศนคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 42-51)

3. การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึง

ประสงค์หรือไม่ สามารถนำความรู้ทักษะและทัศนคติจากการฝึกอบรมไปใช้ในงานหรือไม่ กระบวนการการประเมินผลในขั้นนี้ค่อนข้างยากและใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในสองขั้นแรก เพราะจะต้องติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริง ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อาจใช้การสัมภาษณ์หรือแบบสอบถามปลายเปิดด้วยประโยคง่าย ๆ เช่น หลังจากเข้าอบรมท่านได้ปฏิบัติงานแตกต่างไปจากเดิมหรือไม่อย่างไร โดยผู้ประเมินยึดหลักดังนี้

3.1 ควรวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม และอาจมีการใช้กลุ่มควบคุมมาช่วยในการเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

3.2 ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้น ควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง ๆ ทางที่ดีควรจะประเมินหลาย ๆ ครั้งเป็นระยะ ๆ ไป เช่น ประเมินทุก 1-3 เดือน เป็นต้น (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 52-62)

4. การประเมินผลลัพธ์ (Results evaluation) การประเมินในขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานหรือองค์การอย่างไรบ้าง เป็นการประเมินผลที่ต้องการจะเกิดขึ้นกับหน่วยงาน เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขาย และการผลิตอัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมายนอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงานและตัวแปรเหล่านั้น บางทีก็ยากต่อการควบคุม ฉะนั้นอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นแก่หน่วยงานในทางที่ดี จึงสรุปได้ยากกว่าเป็นผลจากโปรแกรมการฝึกอบรม จึงควรจัดสถานการณ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสถานการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือวัดได้ และพยายามควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน วิธีหนึ่งพอจะทำได้ คือการใช้กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 63-69)

สรุปได้ว่าการประเมินผลการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวิธีการประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมแบบ Kirkpatrick Approach ถูกพัฒนาขึ้นมาสำหรับใช้ในการประเมินการฝึกอบรม และเป็นเครื่องมือในการประเมินรายละเอียดปลีกย่อยภายในหลักสูตร โดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวผู้เข้าอบรมเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม ทั้งการประเมินประสิทธิภาพ และการประเมินประสิทธิผล

4.1 ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของหลักสูตร

4.1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้นิยามความหมายหลักสูตรอย่างมากมายขึ้นอยู่กับแนวคิดพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ยึดถือ มีทั้งความหมายกว้างและแคบ ซึ่งออนสแตนและฮันกินส์ (Ornstein and Hunkins, 2004) ได้รวบรวมและสรุปออกเป็น 5 ความหมาย ดังนี้

หลักสูตรคือแผน (Curriculum as a plan) หลักสูตรเป็นเอกสารที่กำหนดกลวิธีในการปฏิบัติที่ทำให้บรรลุเป้าหมายความต้องการของหลักสูตร ซึ่งเน้นแนวคิดพื้นฐานทางพฤติกรรมนิยม (Behavioral approach) มีลำดับขั้นตอนและกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายในแนวนี้

หลักสูตรคือประสบการณ์ (Curriculum as the experiences) ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามที่กำหนดไว้แล้วเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรรวมถึงโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนหลักสูตรนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานทางมนุษยนิยม (Humanistic approach)

หลักสูตรคือระบบ (Curriculum as a system) เป็นกระบวนการจัดระบบให้กับบุคลากรและการนำระบบไปใช้หลักสูตรนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานทางด้านการจัดการและแนวคิดเกี่ยวกับระบบ (Managerial and system approach)

หลักสูตรคือสาขาความรู้ที่ศึกษา (Curriculum as a field of study) หลักสูตรนี้เน้นเกี่ยวกับความรู้ทางทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติหลักสูตรนี้สนใจเรื่องประวัติศาสตร์ปรัชญาและสังคมเป็นแนวคิดพื้นฐานทางวิชาการ (Academic approach)

หลักสูตรคือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as subject matter) หลักสูตรนี้เน้นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เรียนไม่มีแนวคิดพื้นฐานใดโดยเฉพาะที่ใช้ในการอธิบายหลักสูตรด้านนี้

จากความหมายของหลักสูตร สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหากระบวนการและกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียนให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ และเปลี่ยนทัศนคติให้คิดและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตามความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถการจัดการศึกษาทุกระดับ หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาและเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

มีผู้ให้แนวคิดในการจำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรมีลักษณะแตกต่างกันไปในด้านหลักการและสาระสำคัญ แต่จะมีความสอดคล้องกันแนวทางเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler,1950) ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การเลือกเนื้อหา 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และ 4) การประเมินหลักสูตร

บุญชม ศรีสะอาด (2546) เสนอว่าในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องดำเนินการพัฒนาในองค์ประกอบพื้นฐานทั้ง 4 องค์ประกอบตามลำดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย สาระความรู้ประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยเริ่มต้นที่กำหนดจุดประสงค์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาเป็นความคาดหวังที่ต้องให้ผู้เรียนมีหรือปฏิบัติได้ แต่องค์ประกอบที่เต็มรูปแบบของหลักสูตรมีมากกว่า 4 องค์ประกอบ เช่น การเพิ่มองค์ประกอบของหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย สารการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผลและมีองค์ประกอบเพิ่มเติมอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละหลักสูตร

4.1.3 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากประการหนึ่ง คือ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ทำให้มีแนวทางกำหนดว่าผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยแค่ไหน ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะด้านใด และควรควรมีพัฒนาการในด้านร่างกายจิตใจสังคมและปัญญา (อึ้ง บั้วศรี, 2542) นอกจากนั้น กาญจนา คุณรักษ์ (2527) ยังได้เสนอว่าหลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุผลสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาหลักสูตรเป็นข้อกำหนดและแนวปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จ หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเมื่อต้องการสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติที่กำหนดและเนื้อหาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชนเป็นไปตามที่ต้องการ

4.2 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรครอบคลุมความหมาย 2 ลักษณะ คือการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรมาก่อน ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น สังก์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า ประกอบด้วย 3 ระบบ คือ

1. ระบบการสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ กำหนดวิธีการประเมินผล อาจมีการทดลองใช้หลักสูตร ทำการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้วและปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้
2. ระบบการใช้หลักสูตรจะต้องประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เตรียมบุคคลบริหารและบริการหลักสูตร ดำเนินการสอนตามหลักสูตรและนิเทศการใช้หลักสูตร
3. การประเมินผลหลักสูตรจะประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตรทั้งหมด

4.3 ทฤษฎีและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

ทฤษฎีและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร มีนักการศึกษาได้เสนอไว้จำนวนมาก กล่าวไว้โดยสรุปได้ดังนี้

- 1) ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) กล่าวถึงหลักเกณฑ์จัดทำหลักสูตรควรตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ ความมุ่งหมายของการศึกษามีอะไรบ้าง มีประสบการณ์อะไรที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย จะจัดประสบการณ์ให้มีประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพอย่างไร และจะประเมินผลอย่างไรจึงจะตัดสินใจว่าได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ สรุปดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมี 2 ขั้นตอน ในขั้นแรกเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคมศึกษาผู้เรียนและการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการปรัชญาสังคม

การศึกษาชั้นสอง การกลั่นกรองให้จุดประสงค์ที่สำคัญและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ใช้จริง โดยมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ความต่อเนื่องการจัดเรียงลำดับก่อนหลังยากง่ายและบูรณาการขององค์ประกอบของหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การประเมินผลโดยพิจารณาจากจุดประสงค์ที่จะวัดวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม การสร้างเครื่องมือการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พิจารณาถึงการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น

2) ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นสำคัญ และเน้นจุดเด่นอยู่ที่ยุทธวิธีการสอนและการจัดประสบการณ์เรียนรู้สรุปเป็นลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหา

ขั้นที่ 4 จัดลำดับเนื้อหา

ขั้นที่ 5 จัดประสบการณ์การเรียนการสอน

ขั้นที่ 6 เรียงลำดับประสบการณ์ที่ควรจัดให้ผู้เรียน

ขั้นที่ 7 กำหนดวิธีการประเมินและแนวทางในการปฏิบัติ

ส่วนออเดรย์นิโคลล์และฮาร์ดนิโคลล์ (Nicholls and Nicholls, 1976) ได้เสนอกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะวงจร โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่พัฒนาต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด

ภาพประกอบ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

1. การวิเคราะห์สถานการณ์เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอน ผู้เรียน สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก
 2. การเลือกวัตถุประสงค์ โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเรียนรู้และประเมินผลวัตถุประสงค์จำเป็นต้องมีความชัดเจนและความเที่ยงตรง
 3. การเลือกและจัดเนื้อหาสาระประกอบไปด้วย เนื้อหาประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นความรู้ ทักษะทัศนคติ และค่านิยม สำหรับเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาพิจารณาได้จากความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสำคัญ ความน่าสนใจ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน
 4. การเลือกและวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ควรมีการเชื่อมโยงทั้งในแนวลึกและแนวกว้าง คือการจัดประสบการณ์เชื่อมโยงทั้งในรายวิชาเดียวกันและรายวิชาอื่น ๆ
 5. การประเมินผลเป็นการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร การประเมินผลควรจะเน้นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนมากกว่าจะเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ
- สำลี ทองธิว (2555) เสนอกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่
1. ขั้นการศึกษาบริบทสังคมเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมหนึ่ง ๆ (วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) ศึกษาความต้องการจำเป็นเฉพาะที่หลักสูตรที่กำลังจะพัฒนาขึ้น จะต้องทำให้ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นปัจจุบันและสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพอยู่ในบริบทสังคมนั้นๆได้
 2. กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องเข้าใจบริบทสังคมในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เข้าถึงจุดยืนและเป้าหมายชีวิตของคนในสังคมได้แล้ว ในกรณีหลักสูตรอาเซียนนี้ ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษาทำความเข้าใจอย่างรอบด้านในทุกมิติของประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน เป้าหมายการรวมกลุ่ม ศักยภาพและปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในแต่ละประเทศในอันที่จะทำหรือไม่ ทำให้เป้าหมายที่เขียนไว้เป็นปฏิญญาร่วมกันบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่อย่างไร ซึ่งถ้าผู้พัฒนาหลักสูตรยังไม่ได้ศึกษาวิจัยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่รอบด้านและรัดกุมพอ คงทำให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นนี้ผ่านได้ เช่น ผู้ที่จะพัฒนาหลักสูตรสาระหลักที่เป็นหัวใจของการศึกษาได้จะต้องมีองค์คณะ ที่ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนในสาขานั้นอย่างกว้างขวางอย่างน้อยสองถึงสามคนร่วมกับนักการศึกษาพัฒนาหลักสูตร กรอบแนวคิดนี้หรือทิศทางที่กำหนดไว้เนืองจะถูกนำมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของความต่อเนื่องเชื่อมโยงในภาพรวมขององค์ประกอบทั้งหมดของหลักสูตร กำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมาย วัตถุประสงค์ โดยเฉพาะเรื่องความลุ่มลึกของเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ทั้งหลายทั้งปวง กรอบโครงสร้างเวลาเรียน จุดหมายปลายทางที่เกิดจากการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึงวิธีการวัดและประเมินผลและความสอดคล้องในภาพระหว่างสิ่งที่จัดไว้ในหลักสูตรกับเป้าหมายและปณิธานที่ตั้งไว้ในหลักสูตรในขั้นนี้ คือ ขั้นการวางแผนสร้างกรอบการดำเนินงานนั่นเอง

3. การคิดสรรเนื้อหาสาระประสบการณ์และการลำดับจัดกระทำเนื้อหาสาระในรูปแบบหรือลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4. ขั้นตอนการคิดสรรวิธีการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของผู้เรียน และบริบทวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสังคมขณะนั้น

5. ขั้นตอนการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการและสนองตอบความต้องการจำเป็นของบริบทสังคมนั้น ระบุวิธีการวัด (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแหล่งข้อมูลประเภทข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า) การประเมินผลข้อมูลและการสรุปผลการประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรแม้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบภายใต้แนวคิดการพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2552-2556 และเน้นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยมีการหารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิรับฟังความคิดเห็นจากส่วนราชการและกลุ่มข้าราชการเป้าหมาย ประกอบด้วย การวิเคราะห์หน้าที่ความรับผิดชอบ คุณลักษณะสำหรับตำแหน่งงานด้านอาเซียนของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น รวมถึงการพิจารณาความหลากหลายของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการทำงานภาครัฐให้แก่ส่วนราชการ และนำเสนอแนวทางการพัฒนาต่อคณะอนุกรรมการข้าราชการพลเรือน (อ.ก.พ.) ที่รับผิดชอบเพื่อพิจารณาความครบถ้วนสมบูรณ์

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภชัย วิทยุศาสตร์ (หัสยา ไทยานนท์, 2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตและการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย” (Thailand’s Outlook & Paradigm Shift Towards ASEAN Community 2015) โดยใช้รายงานผลการทางวิชาการ (Working Paper) มาเป็นฐานในการ “จำลองเหตุการณ์” (Simulation Technique) เพื่อเป็นการคาดการณ์อนาคต (Outlook) ด้วยการฉายภาพรวมของสถานะแวดล้อมที่มีความหลากหลายให้เห็นตั้งแต่ระดับโลก ระดับภูมิภาค มาจนถึงระดับประเทศไทย ผ่านมิติพลังอำนาจของชาติทั้ง 3 ด้าน คือ มิติด้านการเมืองความมั่นคง มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสังคมวัฒนธรรม และพิจารณาขีดความสามารถในการตั้งรับ รวมไปถึงการคาดการณ์ประเทศไทยถึงศักยภาพอุปสรรคและการเตรียมความพร้อมต่อการปรับกระบวนทัศน์ของประเทศไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 บนพื้นฐานการให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนกรมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวมมีการเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันที่ดี” ภายใต้เงื่อนไขที่จะนำไปสู่คุณภาพชีวิตเศรษฐกิจและสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุลมั่นคงและยั่งยืน ตามคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์หนึ่งเอกลักษณ์หนึ่งประชาคม” หรือ “One Vision, One Identity, One

Community” ผลการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียน ภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคม 3 เสาหลัก คือ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint) ควรดำเนินการโดย (ก) พัฒนากฎบัตรอาเซียนและการศึกษาถึงช่องโหว่และข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นกับไทย: ระบบเชิงเกนวีซ่า (ข) ผลิตนักกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อรองรับกับอาเซียน: การเปิดเสรีอาเซียน ปี 2558 ผลกระทบต่อพัฒนาการกฎหมายไทย (ค) ปลูกฝังจริยธรรมบนพื้นฐานของประชาธิปไตย: ภาวะถดถอยของผู้นำทางการเมืองของไทย 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ควรดำเนินการโดย (ก) เตรียมความพร้อมคลังสมองทางอาชีพ: วิกฤติการศึกษาไทยบนถนนสายอาเซียน (ข) ยับยั้งภาวะแรงงานสมองไหล: การเคลื่อนย้ายแรงงานบริการอย่างเสรี (ค) การลดหรือจำกัดความขัดแย้ง: สถานการณ์เปลี่ยนสนามการค้าเป็นสนามรบ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) ควรดำเนินการโดยปลูกฝังการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน: ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้สรุปภาพรวมแนวทางการเตรียมความพร้อมของไทยบนเส้นทางสู่ประชาคมอาเซียน คือ 1) ทำความเข้าใจต่อประชาชนของประเทศสมาชิกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน 2) ปลูกฝังการสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ เช่น การไม่ใช้กำลังยึดหลักสันติวิธีและการไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความสงบสันติภายในภูมิภาค 3) การสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามทางความมั่นคงบนพื้นฐานความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนการประสานจัดทำข้อมูลกลางในส่วนของอาชญากรรมข้ามชาติในอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย การค้ายาเสพติด การประทุพติผิดกฎหมายและอาชญากรรมข้ามชาติ 4) เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านความมั่นคงเพื่อสร้างความไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งที่รุนแรง 5) ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรในสาขาต่าง ๆ อาทิ ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่น เนื่องจากอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการประสานงานส่วนภาษาท้องถิ่น ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารและอำนวยความสะดวกต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวของสมาชิก 6) ศึกษาตัวบทกฎหมายของสมาชิกแต่ละประเทศ เนื่องจากมีความแตกต่างกันเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความร่วมมือและป้องกันความขัดแย้งระหว่างประเทศ และ 7) ศึกษาวัฒนธรรมของสมาชิกโดยเฉพาะประเทศที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติต่อประชาชนเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงการต่างประเทศ (2556) ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของไทยในการเข้าสู่อาเซียน พบว่า เอแบคโพลได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจการรับรู้และตระหนักเกี่ยวกับ “อาเซียน” ของคนไทยในการก้าวสู่การเป็น “ประชาคมอาเซียน” ในปี พ.ศ. 2558 หลังจากที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่นและสถาบันการศึกษามีความตื่นตัวในการแสวงหาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เป็นที่น่าสนใจว่าคนไทยรู้จักและรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากขึ้นเพียงใด ในการนี้ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” ของสถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์ ได้ทำการสำรวจการรับรู้และตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนของประชาชนชาวไทยเมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศในหลายช่วงอายุและหลากหลายอาชีพ รวมทั้งสิ้น 2,503 คน

จนได้ผลสำรวจในรอบที่ 1 สรุปได้ว่า 1) ประชาชนที่คิดว่าตนมีความพร้อมในการเป็นประชาชนในประชาคมอาเซียนคิดเป็นร้อยละ 51.4 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง นิตยสาร/วารสาร และหนังสือ ตามลำดับ 3) ประชาชนที่คิดว่าทำให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในประเด็นเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนมีความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาเป็นเรื่องการเมืองและความมั่นคง (ร้อยละ 13.9) ซึ่งให้ความสำคัญไม่ต่างกันมากนักกับเรื่องสังคมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 13.3) 4) ประชาชนที่คิดว่าเตรียมความพร้อมด้านฝีมือแรงงานเป็นเรื่องจำเป็นมาก คิดเป็นร้อยละ 96 5) ประชาชนที่คิดว่าส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นเรื่องจำเป็นมากคิดเป็นร้อยละ 81 แสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยเริ่มตื่นตัวและรู้สึกว่าคุณมีความพร้อมในการเป็นประชาชนในประชาคมอาเซียนพอสมควร ร้อยละ 51.4 ซึ่งเกินกว่าครึ่งของจำนวนประชาชนที่สำรวจนับว่า คนไทยมีความรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนดีขึ้น เมื่อเทียบกับผลสำรวจก่อนหน้านี้จากการศึกษาเรื่องทัศนคติและการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน: ข้อค้นพบจากการสำรวจสิบประเทศ (Attitudes and Awareness toward ASEAN: Findings of a Ten Nation Survey) ของมูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) เมื่อปี พ.ศ. 2551 โดย ดร.อีริค ทอมป์สัน (Dr. Eric Thompson) จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และผศ.ดร. จุณี เทียนไทย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้สำรวจนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (อาทิ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยมลายา และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) จำนวนประเทศละ 200-220 คน รวมทั้งสิ้น 2,170 คน ผลปรากฏว่านักศึกษาไทยมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนค่อนข้างต่ำ และอยู่ในระดับที่ต่ำกว่านักศึกษาจากสปป.ลาวและกัมพูชา โดยนักศึกษาไทยจดจำปีที่มีการก่อตั้งอาเซียนได้น้อยที่สุด แม้อาเซียนจะถือกำเนิดในประเทศไทยก็ตาม โดยตอบถูกเพียงร้อยละ 27.5 เท่านั้น ขณะที่ค่าเฉลี่ยของชาติอาเซียนทั้งหมด คือร้อยละ 49.5 นอกจากนี้ในขณะที่ร้อยละ 76.8 ของนักศึกษาอาเซียนทั้งหมดเห็นด้วยว่าตนเป็นพลเมืองอาเซียน ส่วนนักศึกษาไทยเห็นด้วยร้อยละ 67 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้จากการสำรวจของนิด้าโพล พบว่า คนไทยมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากพอสมควร ซึ่งนับว่าดีขึ้นกว่าช่วงที่ผ่านมา ช่องทางหลักที่คนไทยได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ คนไทยให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจของอาเซียนมากที่สุด ในขณะที่สนใจประเด็นด้านการเมืองความมั่นคงและสังคมวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย และยังจำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้นอีก จากความพยายามของหลายภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐในการเผยแพร่เกี่ยวกับอาเซียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข่าวรายการโทรทัศน์ การ์ตูน สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือและแผ่นพับ ทำให้ชาวไทยมีช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จะเป็นสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้การที่ไทยมี ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน เป็นระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2551-2555) ก็มีส่วนเพิ่มความสนใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากขึ้นด้วย ตัวอย่างความรับรู้ที่มีมากขึ้น อาทิ ร้อยละ 82.5 ของกลุ่มตัวอย่างของนิด้าโพลรับรู้ AFTA

เป็นเขตการค้าเสรีของอาเซียน อีกทั้งยังมีผู้ตระหนักว่า “จำเป็นต้องพัฒนาฝีมือแรงงาน” สูงถึงร้อยละ 96 และผู้ที่คิดว่า “จำเป็นต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตลอดจนภาษาเพื่อนบ้าน” สูงถึงร้อยละ 81 แสดงให้เห็นว่า สถิติชาวไทยผู้ที่พร้อมจะเป็นประชาคมอาเซียน จากการสำรวจของนิด้าโพลยังไม่ถือว่าอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้จากการสำรวจเรื่อง “ความเข้าใจอันดีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ของบริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจ Ipsos Business Consulting เมื่อปี พ.ศ. 2555 พบว่าคนไทยเพียงร้อยละ 25 มีความเข้าใจดังกล่าว ซึ่งอยู่ในอันดับ 5 โดยที่อันดับ 1 คือ มาเลเซีย อยู่ที่ร้อยละ 56 ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของนิด้าโพลที่พบว่า เกือบร้อยละ 50 ของคนไทยที่สำรวจ ยังคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะเริ่มในวันที่ 1 มกราคม 2558 ในขณะที่เพียงเกือบร้อยละ 20 ตอบได้อย่างถูกต้องว่าเป็นวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ จากการสำรวจของนิด้าโพลยังพบว่า ประชาชนจะให้ความสำคัญกับประเด็นเศรษฐกิจการค้าการลงทุนหรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด โดยสูงถึงร้อยละ 70 ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจได้ ในขณะที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเมืองความมั่นคง และด้านสังคมวัฒนธรรมของอาเซียน นักคิดเป็นตัวเลขประมาณ ร้อยละ 13 เท่านั้น แม้ว่าการสำรวจทั้ง 3 สำนักที่กล่าวมา จะแตกต่างกันไปบ้างในด้านเนื้อหาใจความในการสำรวจและกลุ่มตัวอย่าง แต่น่าจะสรุปได้ว่าทุกภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศไทยยังต้องเพิ่มความพยายามขึ้นอีก เพื่อให้มีอัตราส่วนประชาชนที่รับรู้เข้าใจ อีกทั้งมีความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรเร่งรัดเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นด้านการเมืองความมั่นคงและสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นประชาคมอาเซียนมากขึ้นด้วย (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

การสร้างและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ครั้งนี้ คณะวิจัย ได้ดำเนินการตามกรอบขอบเขตงาน (Term of reference :TOR) ของ สำนักงาน ก.พ. เพื่อออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัย โดยเริ่มจากการค้นหาปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งวิธีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ มีการดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาความต้องการจำเป็นในการสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติงานในกระทรวง สำนักงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 315,161 คน (ข้อมูลจากสำนักงาน ก.พ. ปี พ.ศ. 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติงานเฉพาะในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น 2 ระยะ ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อใช้ในการสำรวจเพื่อหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม จาก 76 จังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีการกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรยามาเน่ ที่กำหนดความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% จากประชากรประมาณ 320,000 คน ด้วยสูตร $n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$ จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ $(320,000 / (1 + (320,000 * 0.025)^2))$ เท่ากับ 400 คน สำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้มีการรวบรวมข้อมูลให้มีการกระจายครบทั้ง 5 จังหวัด โดยการใช้การสุ่มอย่างมีระบบแบบแบ่งชั้นภูมิตามโควตา (Quota Stratified random sampling) จึงกำหนดให้จังหวัดเป็นตัวแทนแบ่งชั้นให้ได้จังหวัดละ 60 – 70 คน เมื่อส่งไปได้รับแบบสอบถามตอบกลับและมีความสมบูรณ์รวม 301 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายบุคลากรภาครัฐตามกระทรวงและส่วนราชการ กับข้าราชการท้องถิ่น ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อป้อนข้อมูลประกอบในการจัดทำหลักสูตร ได้แก่ ประเด็นสัมมนาความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในพื้นที่ภูมิภาครวมอย่างน้อย 2 คน

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญ หรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนที่ได้มาจากกลุ่มประชากรจาก 5 จังหวัด มีจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมฝึกอบรมจำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน

สำหรับการดำเนินการจัดฝึกอบรมในการศึกษาระยะที่ 2 คณะวิจัยดำเนินการประสานงานกับสำนักงานจังหวัดภาคใต้ชายแดน 5 จังหวัด เพื่อสรรหาและคัดเลือกบุคลากรภาครัฐตามคุณสมบัติเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมส่วนราชการในภูมิภาคและท้องถิ่น พร้อมจัดทำทำเนียบผู้สมัครเข้าฝึกอบรม และทำเนียบผู้เข้ารับการอบรมครบตลอดหลักสูตรเพื่อการเก็บข้อมูลประเมินและติดตามผลต่อไป

2. ขอบเขตการศึกษา

การทบทวน TOR และทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นในด้านยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด การพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านอาเซียนของไทยและของประเทศอาเซียน ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับแนวการสัมภาษณ์ ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในพื้นที่ภูมิภาคจากบุคคลทั้งภาครัฐ เอกชน และ NGO สามารถสรุปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อรู้เท่าทันอาเซียนและสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคต่อไป โดยคณะวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมประเมิน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมทำวิจัย ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสอบถามในกลุ่มนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษาอาเซียน และผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาค โดยประยุกต์ใช้กรอบการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติการ และกรอบการเรียนรู้เท่าทันอาเซียนที่ประกอบด้วยทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และการปฏิบัติมากำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในหลักสูตร

3. แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสำรวจในการศึกษาระยะที่ 1 โดยมีกลุ่มข้าราชการที่คาดว่าจะใช้ในวางแผนการส่งและตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จังหวัดละประมาณ 70 ชุด มี 5 จังหวัด ได้รับแบบสอบถามตอบกลับและมีความสมบูรณ์ครบ 301 ฉบับ โดยจะจัดส่งแบบสอบถามโดยมีจดหมายนำจากสำนักงาน ก.พ. ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นการภายใน

ร่วมด้วยกับหัวหน้าสำนักงานจังหวัด เพื่อเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับด้านอาเซียนและบุคลากรในตำแหน่งด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

สำหรับบุคลากรภาครัฐที่สังกัดกระทรวงอื่น คณะวิจัยจะติดต่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านกรมหรือสำนักงานนั้น ๆ เช่น สำนักอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรมการแพทย์ทหาร สาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น พร้อมทั้งประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองร่วมด้วย สำหรับพื้นที่ที่คณะที่ปรึกษามีผู้ประสานงานภายในเพื่อให้ได้ข้อมูลที่รวดเร็วขึ้น เพื่อให้ได้แบบสอบถามตอบกลับสมบูรณ์ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละจังหวัด ประกอบด้วย

1. ข้าราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่
 - 1) ข้าราชการพลเรือนสามัญ
 - 2) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3) ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา
 - 4) ข้าราชการตำรวจ
 - 5) ข้าราชการอัยการและตุลาการ
 - 6) ข้าราชการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ
2. ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนตำบล และเทศบาล

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1. ทบทวนวรรณกรรมด้านอาเซียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านอาเซียนของประเทศไทยและชาติสมาชิกของประชาคมอาเซียนและวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน
2. กำหนดร่างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านอาเซียน (ASEAN Training Needs) และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพร้อมแก้ไข และนำเสนอผ่านการรับรองงานจาก สำนักงาน ก.พ.
3. นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านอาเซียน (ASEAN Training Needs) ไปใช้เก็บข้อมูลจริง

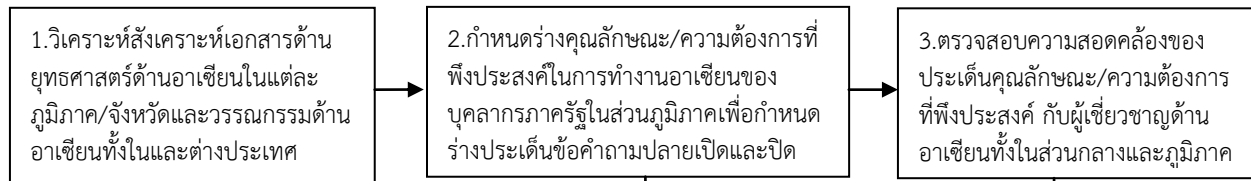
5. สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษา

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การพรรณนาตีความ
2. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจตามแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index- PNI)
3. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ใช้สถิติค่าที่ สถิติสหสัมพันธ์ เป็นต้น

สามารถสรุปผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรได้ตามขั้นตอนได้ ดังภาพประกอบ 2

ระยะที่ 1 - ศึกษาความต้องการจำเป็นและความคาดหวัง

ขั้นเตรียมการ

ระยะที่ 2 - พัฒนาหลักสูตรและจัดอบรม

ขั้นดำเนินการ

กิจกรรมที่ 2 สํารวจความต้องการจำเป็นและความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานด้านอาเซียน

- สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในจังหวัดภาคใต้ชายแดน และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านการทำงานอาเซียนในจังหวัดภาคใต้ชายแดน ทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวนอย่างน้อย 2 คน
- สํารวจแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา/ความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานด้านอาเซียน ในกลุ่มนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนงานต่างๆ ประจำจังหวัด

กิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นและผลการสังเคราะห์เอกสาร

- กำหนดร่างหลักสูตร ที่ประกอบด้วย ที่มา วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และบรรยากาศการจัดฝึกอบรม และแบบประเมิน ทำเนียบวิทยากรพื้นที่และส่วนกลางจำแนกตามภูมิภาค

กิจกรรมที่ 4 ปรึกษาหลักสูตร

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในกลุ่มผู้ใช้หลักสูตร เพื่อปรึกษาและประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย วิทยากร ผู้ร่วมจัดอบรมในภูมิภาค นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียน นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาค 1 ครั้ง 2 วันรวม 62 คน

กิจกรรมที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผลการปรึกษาหลักสูตร

- นำผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปรึกษาหลักสูตรมาปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรที่สมบูรณ์ เป็นหลักสูตรแกนกลางสำหรับพัฒนาบุคลากรภาครัฐผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย

กิจกรรมที่ 6 ใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามกระบวนการวิจัย ใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

- เตรียมพื้นที่เป้าหมายในจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพื่อเป็นสถานที่จัดอบรมตามหลักสูตรแกนกลางร่วม 5 จังหวัด เป็นเวลา 3 วัน
- จัดอบรมตามหลักสูตร 3 วันไม่น้อยกว่า 120 คน ให้แก่บุคลากรภาครัฐ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี)

ขั้นประเมินผล

กิจกรรมที่ 7 ติดตามประเมินผลและสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

- ทำการประเมินผลปฏิบัติการเรียนรู้ ระหว่างจัดอบรม สิ้นสุดการอบรมทันทีและสุ่มติดตามผลการปฏิบัติงานและการประสานงานเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาค ผ่านกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ภายหลังการอบรม

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

ตาราง 9 แผนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2557							
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
1.จัดทำรายละเอียดโครงการและเขียนแผนการดำเนินโครงการ	↔							
2.วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	↔							
3.สร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือจากวรรณกรรมและผู้ทรงคุณวุฒิ	↔							
4.สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาคและสรุปข้อมูล								
6.สัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานอาเซียนของภาครัฐในภูมิภาค	↔							
7.ปรับปรุงแบบสอบถามเพิ่มเติมจากผลการสัมภาษณ์	↔							
8.เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อหาความต้องการจำเป็นจากบุคลากรภาครัฐ		↔						
9.ประมวลผลข้อมูลและเสนอกรอบการพัฒนาบุคลากรภาครัฐของรายกลุ่มจังหวัด			↔					
10.จัดทำร่างหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค ที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา และขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม และกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร เป็นต้น			↔					
11.จัดประชุมชี้แจงผลการศึกษาเพื่อวิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคและรับฟังข้อเสนอแนะจากจังหวัดชายแดน				↔				
12.จัดทำรายงานผลการประชุมชี้แจงผลการศึกษาส่ง สำนักงาน ก.พ.ประกอบด้วย 1) รายงานผลการจัดประชุม 2) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม และ 3) หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่ปรับปรุงหลังประชุม					↔			
13. จัดทำร่างเอกสารส่งสำนักงาน ก.พ.ประกอบด้วย 1) กรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียน 2) หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่ปรับปรุงและ 3) รายชื่อที่อยู่สำหรับเตรียมจัดส่งเอกสารเผยแพร่ให้จังหวัดชายแดน					↔			
14. ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดชายแดน ให้แก่บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนจำนวน 3 วัน ไม่น้อยกว่า 120 คน						↔		
15.จัดทำรายงานผลการดำเนินการจัดฝึกอบรมส่ง สำนักงาน ก.พ.							↔	
16.ประเมินผลและสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาค								↔
17.จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และเอกสารเผยแพร่ทั้งหมด								↔

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ครั้งนี้ คณะวิจัยได้ออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัย โดยเริ่มจากกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยวิธีแบบคู่ขนาน ทั้งในเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของจังหวัด และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีผลการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์หลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ในการวิจัยเพื่อค้นหาความต้องการจำเป็นในการกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) มีการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูล 3 วิธีหลัก ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของตัวอย่าง 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดนกับยุทธศาสตร์ของประเทศ

2. ผลการสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความคาดหวังที่มีต่อบุคลากรภาครัฐ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดนในการปฏิบัติงานด้านอาเซียนและ

3. ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index – PNI) จากผลการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

1) การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัดกับยุทธศาสตร์ของประเทศ

แผนยุทธศาสตร์ภาคใต้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเสาหลักของประชาคมอาเซียนพบว่า ภาคใต้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community หรือ AEC) และความร่วมมือในด้านสังคมวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) โดยแต่ละจังหวัดมีประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนโดยภาพรวม มีดังนี้

จังหวัดสงขลา มีการพัฒนาภาคการเกษตรอุตสาหกรรมการค้า การลงทุนการท่องเที่ยวและบริการเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ โดยมีกลยุทธ์ คือ ส่งเสริมกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราอาหารทะเลและฮาลาลให้เป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาค พัฒนาการคมนาคมขนส่งและระบบการจัดการโลจิสติกส์ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธุรกิจ

จังหวัดนราธิวาส มีการพัฒนาภาคการผลิต การค้าชายแดน การท่องเที่ยวและการกีฬา เพื่อเชื่อมโยงประชาคมอาเซียน โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาด้านชายแดน โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคเกษตรและเพิ่มศักยภาพแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนและผู้ประกอบการ อาทิจังหวัดวิสาหกิจชุมชน OTOP และ SME ให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งการผลิตแปรรูป การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงช่องทางการตลาดรองรับการค้าชายแดนและประชาคมอาเซียน ส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และเสริมสร้างกิจกรรมกีฬา เพื่อเชื่อมสัมพันธ์และสนับสนุนการท่องเที่ยวกับประชาคมอาเซียน เสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มโอกาสและขีดความสามารถการทำงานและการยกระดับการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดยะลา มีการเสริมสร้างความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจจังหวัด โดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

จังหวัดสตูล มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่หลากหลายให้ได้มาตรฐานระดับสากลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีกลยุทธ์ในการเสริมสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของจังหวัด ให้เป็นแบรนด์การท่องเที่ยวระดับโลกและระดับประเทศ ปรับปรุงระบบการบริการทางการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีมาตรฐาน สร้างความอุ่นใจ และความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ได้มาตรฐาน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ระดับสากล สร้างสัมพันธ์กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ พร้อมเชื่อมโยงโครงข่ายท่องเที่ยวของจังหวัดกับฝั่งอันดามัน อ่าวไทย และเปิดเส้นทางท่องเที่ยวสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรทางการท่องเที่ยวสู่สากล เตรียมพร้อมชุมชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว มีการพัฒนาผลผลิตและสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรคุณภาพมาตรฐานฮาลาลและการส่งออก มีการพัฒนาคนและสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย ชุมชนและประชาชนเข้มแข็ง อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีกลยุทธ์ในการเร่งพัฒนาศักยภาพชุมชน ประชาชนรองรับประชาคมอาเซียนและการปรับตัวที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบโลจิสติกส์ สนับสนุนการขนส่ง การท่องเที่ยว เกษตรกรรมและการค้าชายแดนฝั่งอันดามัน โดยมีกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคมนาคมขนส่ง และการโลจิสติกส์ทางทะเล และทางบกที่เชื่อมโยงอาเซียนและพื้นที่ใกล้เคียง

จังหวัดปัตตานี มีการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งผลิตผลทางการเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานการส่งออก โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตภาคการเกษตร ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการผลิตและฐานทรัพยากรให้เอื้อต่อการเกษตร พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรและส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับตลาดผู้บริโภค มีการสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตร โดยมีกลยุทธ์คือ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและ OTOP ให้มีขีดความสามารถในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานฮาลาล ส่งเสริมและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตรทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและเผยแพร่องค์ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าการผลิตและลดต้นทุนการผลิตสินค้า และสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนมาลงทุนในเขตอุตสาหกรรมปัตตานีนิคม อุตสาหกรรมฮาลาล

จากผลการทบทวนยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน และทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ของจังหวัดสงขลา นราธิวาส ยะลา สตูลและปัตตานี พบว่า ยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุดคือ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานทั้งด้านภาคเกษตรและอุตสาหกรรม การค้า การบริการและการลงทุนเพื่อเชื่อมโยงประชาคมอาเซียน 2) ความมั่นคงและความปลอดภัยและความอบอุ่นของประชาชนในพื้นที่และผู้มาเยือน 3) พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบนฐานวัฒนธรรมที่หลากหลาย 4) พัฒนาผลผลิตสินค้า แหล่งผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐานการส่งออก รองรับความต้องการ 5) ประชาชนมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่หลากหลายให้ได้มาตรฐานระดับสากลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 7) เสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ 8) สร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางการตลาด ผลิตภัณฑ์ฮาลาลและสินค้าแปรรูปจากการเกษตร 9) สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมและสร้างความเชื่อมั่นที่มีต่อรัฐ 10) พัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้น่าอยู่ เป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้แก่ชุมชน 11) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 12) พัฒนาคนและสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย ชุมชนและประชาชนเข้มแข็ง อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สู่ประชาคมอาเซียน ตามลำดับ ดังแสดงความสอดคล้องดังตาราง

ตาราง 10 ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนระหว่าง 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียน	สงขลา	นราธิวาส	ยะลา	สตูล	ปัตตานี	รวมประเด็นสอดคล้อง
1. พัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การค้า การบริการและการลงทุนเพื่อเชื่อมโยงประชาคมอาเซียน	✓	✓	✓	✓	✓	5

ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียน	สงขลา	นราธิวาส	ยะลา	สตูล	ปัตตานี	รวมประเด็น สอดคล้อง
2. เสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและความอบอุ่นของประชาชนและผู้มาเยือน	✓	✓	✓	✓	✓	5
3. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบนฐานวัฒนธรรมหลากหลาย	✓	✓		✓	✓	4
4. พัฒนาผลผลิต สินค้าแหล่งผลิตผลทางการเกษตรให้โตมาตรฐานการส่งออก รองรับความต้องการ	✓	✓		✓	✓	4
5. ประชาชนมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓			3
6. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่หลากหลายให้โตมาตรฐานระดับสากล และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓		✓		3
7. เสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่		✓	✓			2
8. สร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาล และสินค้าแปรรูปจากการเกษตร				✓	✓	2
9. สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมและสร้างความเชื่อมั่นที่มีต่อรัฐ			✓		✓	2
10. พัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้น่าอยู่ เป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน		✓			✓	2
11. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	✓			✓		2
12. พัฒนาคนและสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย ชุมชนและประชาชนเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขสุประชาคมอาเซียน			✓	✓		2

2) ผลการสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความคาดหวังที่มีต่อบุคลากรภาครัฐในภาคใต้ในการปฏิบัติงานด้านอาเซียน

สัมภาษณ์บุคคลที่เป็นผู้บริหารภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานอาเซียนทั้งภาครัฐและเอกชน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 2 คน คือ 1) นายสุทธิ สายสุนีย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสตูล และ 2) นายธนกร คัยนันท์ ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและงบประมาณ สำนักงาน ปปส. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในพื้นที่ภูมิภาค จำนวน 1 ท่าน คือ นายมุฮัมหมัดอาฟีฟี อัสซอลิฮีย์ นักวิจัยในพื้นที่ มีข้อค้นพบในประเด็นข้อคำถาม ดังนี้

ประเด็นที่ 1: หลักสูตร/โครงการ/กิจกรรม ด้านการฝึกอบรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอาเซียน

ในระดับผู้บริหาร พบว่า มีโครงการยุทธศาสตร์ที่ดี ของกระทรวงต่างประเทศ ซึ่งได้เชิญ ผู้อำนวยการโรงเรียนมาทำกิจกรรม โดยให้นำครูและนักเรียนมาร่วมกิจกรรมด้วย และได้พาครูและนักเรียนไปประเทศมาเลเซีย แล้วกลับมาปรับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา นอกจากนี้ ทางโรงเรียนอนุบาลสตูล ยังได้มีการจัดงานสัปดาห์อาเซียน การไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาที่ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย นิวซีแลนด์ สเปน และโปรตุเกส โดยหน่วยงาน สพฐ. จัดขึ้น โรงเรียนอนุบาลสตูลได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานอาเซียนและสากลรุ่นแรก (500 โรงเรียนทั่วประเทศ) ต้องดูแลคนทั้งในและนอกโรงเรียนและเตรียมภาษามลยาญ ภาษาอังกฤษ

ในระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า มีการวิจัยด้านการจัดการศึกษาในประเทศอาเซียน การร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรในอาเซียน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา การพัฒนาครู ผู้บริหารและนักเรียน การแลกเปลี่ยนนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรระหว่างประเทศ

ประเด็นที่ 2: สภาพที่เป็นจริงของการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัด มีความเกี่ยวข้องกับอาเซียนและสามารถนำไปใช้สู่การปฏิบัติ

ในระดับผู้บริหาร พบว่า มีความคิดเห็นว่าการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดสตูลนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้นำพยายามจะสื่อสารกับทุกภาคส่วน องค์กร และตัวผู้นำเองค่อนข้างสนิทกับผู้นำประเทศมาเลเซีย มีการไปศึกษาดูงานค่อนข้างบ่อย และได้กลับมาปรับปรุงภูมิทัศน์ ปรับพื้นที่ สร้างโรงภาพยนตร์ 6D เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว มีการตั้งด่านตรวจคนเข้าเมือง

ในระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียสามารถเป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างประเทศได้ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว โดยที่ประชาชนในพื้นที่ใช้ภาษามลยาญท้องถิ่นสามารถสื่อสารกับประชาชนในมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน สิงคโปร์และบางส่วนของฟิลิปปินส์ได้ รวมทั้งการมีศาสนาและวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันทำให้เข้าใจถึงวิถีชีวิตระหว่างประเทศได้

ประเด็นที่ 3: สภาพที่เป็นจริง ในด้านการเตรียมพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน NGO ของไทย ในเวทีประชาคมอาเซียนและด้านความพร้อมหรือสมรรถนะ เพื่อการทำงานในประชาคมอาเซียนของบุคลากรภาครัฐไทยในส่วนภูมิภาค

มุมมองของผู้บริหารด้านการเตรียมพร้อม นโยบายจากส่วนกลางที่เข้าไปสู่หน่วยงานส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องสัญลักษณ์ เช่น สื่อ CD มากกว่าการให้ความรู้ที่นำไปปฏิบัติได้จริง รวมถึงการเรียนรู้รากเหง้าของแต่ละประเทศ รู้ภูมิหลังรากเหง้าของประเทศเพื่อนบ้าน การเจรจาต่อรองโดยไม่เอาเปรียบประเทศอื่น การรู้ถึงการแพร่ระบาดของเสพติด รู้ถึงโครงสร้างแต่ละประเทศ รู้ประเภทของยา กลุ่มที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด จะเน้นที่เรื่องของยาเสพติด

มุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพัฒนาหลักสูตรควรรศึกษาบริบทที่แตกต่าง รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกประเทศ เช่น ปัญหาของราชการไทยเมื่อมาติดต่อสัมพันธ์กับประเทศของตน เป็นต้น

ประเด็นที่ 4: ความคาดหวังต่อหน่วยงานราชการไทย และข้าราชการไทยในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะที่ทำงานในจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน

ในระดับผู้บริหาร มีความคาดหวังว่า ต้องผลักดันด้านครู ผู้ปกครอง เครือข่าย สร้างการมีส่วนร่วมและเปิดพื้นที่ แต่ต้องยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์และการเสนอแนะ ต้องเป็นไปทั้งระบบหรือ กระทรวงมหาดไทย ควรจะต้องเปลี่ยนมุมมองในการทำงาน ต้องเน้นการให้บริการ ไม่เน้นใช้กฎหมายบังคับเพื่อเอาประโยชน์จากคนอื่น ส่วนบุคลากรต้องเป็นมิตรและอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ต้องซื่อสัตย์สุจริต ทหารและตำรวจที่มีหน้าที่ปกป้องรักษา ต้องมีจิตบริการ ดูแลชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศ ไม่ควรข่มขู่

ในระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรมีการพัฒนาให้บุคลากรมีความเข้าใจประเด็นอาเซียน สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกได้ มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับอาเซียนให้ครอบคลุมรอบด้านและทุกประเทศ รวมทั้งแก้ไขข้อกฎหมายบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการระหว่างประเทศ

ประเด็นที่ 5: การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะ (Special Needs) ความรู้ ทักษะหรือแนวทางการปฏิบัติงานของข้าราชการไทยในส่วนภูมิภาคเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอาเซียน

มุมมองของผู้บริหาร เสนอแนะว่า ควรพัฒนาบุคลากร คือ ทำอย่างไรให้ทันภาคเอกชน ทำอย่างไรให้มีการช่วยเหลือกันเป็นทีม โดยรู้สึกว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน ซึ่งมองว่าการพัฒนาองค์กรน่าจะเป็นจุดหนึ่งที่สำคัญ มีการจัดสรรงบประมาณที่เป็นมาตรฐาน รวมทั้งภาษาที่ใช้ในการสื่อสารควรสร้างให้แข็งแรงกว่านี้ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารได้

มุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เสนอแนะว่า ควรเรียนรู้เรื่องภาษาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ความเข้าใจในระบบการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นที่ 6 ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านอาเซียนโดยทั่วไปทำงานในตำแหน่งใดที่ควรเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่จะพัฒนาขึ้นนี้

ในระดับผู้บริหาร เสนอแนะว่า ผู้บริหารในระดับต่างๆ และข้าราชการที่ควรเข้ารับการอบรม ดังนั้นทุกคนควรเกี่ยวข้องกับอาเซียนและมีสิทธิที่จะรู้ทั้งนั้น 1. กระทรวงมหาดไทย ฝ่ายที่ต้องดูเรื่องของการปกครอง 2. หน่วยที่ต้องดูเรื่องของการใช้กฎหมาย 3. ส่วนของการศึกษา 4. กระทรวงสาธารณสุขควรจะเป็นข้าราชการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ และวิธีการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับข้าราชการในส่วนภูมิภาคเป็นเวลา 3 วัน เพื่อสร้างให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานด้านอาเซียนร่วมกันในอนาคตนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะว่าควรจัดอบรมแบบบรรยาย และ workshop สลับกันไปในแต่ละวัน ทั้ง 3 วัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความเบื่อหน่าย ต้องมีสิ่งจูงใจในการอบรม เช่น การขึ้นเงินเดือน หรือการเลื่อนตำแหน่ง

เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาได้จริง โดยเฉพาะกลุ่มระดับชำนาญการ สิ่งที่ได้อบรมมาต้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อสร้าง career path

ในระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เสนอแนะว่า ควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย การแสดงบทบาทสมมติ การระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง และองค์กรเพื่อต่อยอดจากการสัมมนาในอนาคต

สามารถสรุปได้ว่า สภาพปัญหาในพื้นที่นั้น ในภาคราชการในด้านการเผยแพร่หรือให้ความรู้กับผู้ประกอบการและประชาชนเกี่ยวกับอาเซียนยังมีไม่มาก และยิ่งขาดความชัดเจน ทั้งที่พื้นที่ชายแดนใต้มีเส้นที่มีชายแดนที่ติดกับประเทศมาเลเซีย มีการเปิดตลาดชายแดนไทย-มาเลเซีย เพื่อให้ประชาชนได้ซื้อขายสินค้า มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย ได้แก่ ทะเล น้ำตก ภูเขา มีผลผลิตทางเกษตรที่มีชื่อเสียง เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลิตภัณ์ฮาลาล สินค้าแปรรูปจากการเกษตร เป็นต้น รวมทั้งยังเป็นพื้นที่พหุวัฒนธรรม ซึ่งจุดเด่นเหล่านี้สามารถดึงดูดประเทศสมาชิกอาเซียนให้เข้ามาร่วมลงทุนค้าขาย ทั้งยังสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาด้านอาเซียนของพื้นที่ชายแดนใต้ ควรเริ่มภาคราชการควรให้ความรู้กับทุกสถานประกอบการทุกระดับ ทั้งขนาดครัวเรือนจนถึงขนาดใหญ่ ให้ได้รับความรู้ทุกเสาหลัก ควรพัฒนาเรื่องภาษา วัฒนธรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปฏิบัติและให้ความรู้แก่ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ และบุคลากรภาครัฐที่ควรได้รับการพัฒนาด้านอาเซียนคือ ผู้ทำงานด้านศุลกากร กรมสรรพสามิต เป็นต้น

3) ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index – PNI) จากผลการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

จากการพิจารณาผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมจากแบบสอบถามด้านความรู้จำนวน 28 ข้อ ด้านทัศนคติจำนวน 11 ข้อ และด้านทักษะจำนวน 28 ข้อ และด้านบรรยากาศในการทำงาน 6 ข้อ โดยพิจารณาจากการจัดลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ที่ได้มาจากการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยของความคาดหวัง – คะแนนเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน ทารด้วย คะแนนเฉลี่ยของความคาดหวัง โดยมีค่าดัชนีที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่า เป็นเนื้อหาที่ควรกำหนดไว้ในหัวข้อหรือรายวิชาที่ควรจัดไว้ในหลักสูตรตามลำดับ ดังตาราง

ตาราง 11 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะที่จำเป็น

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
ความรู้ด้านอาเซียน					
1. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน	2.254	0.766	3.806	0.711	0.408
2. กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ	2.351	0.811	3.926	0.748	0.401
3. จิตวิทยาเพื่อบริหารความขัดแย้งของประชาชนอาเซียน	2.318	0.766	3.809	0.710	0.392

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
4. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน	2.381	0.743	3.920	0.719	0.392
5. เส้นทางพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไทยสู่เพื่อนบ้านอาเซียน	2.421	0.766	3.977	0.721	0.391
6. การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน	2.395	0.806	3.920	0.742	0.389
7. การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน	2.418	0.779	3.960	0.732	0.389
8. อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด/ในจังหวัดท่านเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน	2.442	0.764	3.977	0.744	0.386
9. หลักธรรมสากลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน	2.425	0.784	3.943	0.751	0.385
10. ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง	2.378	0.774	3.846	0.735	0.382
ทัศนคติต่ออาเซียน					
1. การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน	2.545	0.786	3.923	0.703	0.351
2. ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดท่าน	2.612	0.792	3.987	0.700	0.345
3. แนวความคิดในระดับสากล (Global Mindset)	2.632	0.830	3.977	0.721	0.338
4. การยอมรับคุณค่าของสันติภาพเพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.699	0.841	4.064	0.709	0.336
5. การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน	2.686	0.808	4.017	0.762	0.331
6. ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน	2.719	0.799	4.050	0.719	0.329
7. การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.739	0.874	4.050	0.733	0.324
8. รู้สึกท้อแท้กับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน	2.763	0.867	4.013	0.723	0.312
9. การยอมรับคุณค่าค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน	2.806	0.895	4.017	0.744	0.301
10. ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต	2.743	0.858	3.916	0.726	0.300
ทักษะที่จำเป็น					
1. ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างรายได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน	2.217	0.762	3.886	0.710	0.429

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
2. ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ	2.371	0.827	4.100	0.757	0.422
3. ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน	2.281	0.808	3.926	0.738	0.419
4. ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ	2.288	0.788	3.930	0.694	0.418
5. การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อพร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน	2.291	0.768	3.920	0.700	0.416
6. ทักษะบริการในงานราชการที่เน้นประชาชนอาเซียนเป็นศูนย์กลางบนฐานพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย	2.298	0.682	3.923	0.698	0.414
7. เทคนิคการบริหารจัดการข้อมูลของจังหวัดเพื่อนำเสนอทางเลือกที่ดึงดูดการลงทุน/ท่องเที่ยวของชาติอาเซียน	2.294	0.824	3.910	0.716	0.413
8. เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน	2.314	0.799	3.890	0.793	0.405
9. ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน	2.381	0.816	3.997	0.758	0.404
10. แนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานอาเซียนของข้าราชการในส่วนภูมิภาค	2.355	0.804	3.953	0.740	0.404

สามารถสังเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและความคาดหวังที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด ผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่ได้จากการสำรวจบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค สรุปเป็นประเด็นหัวข้อเพื่อการพัฒนาได้ดังตาราง

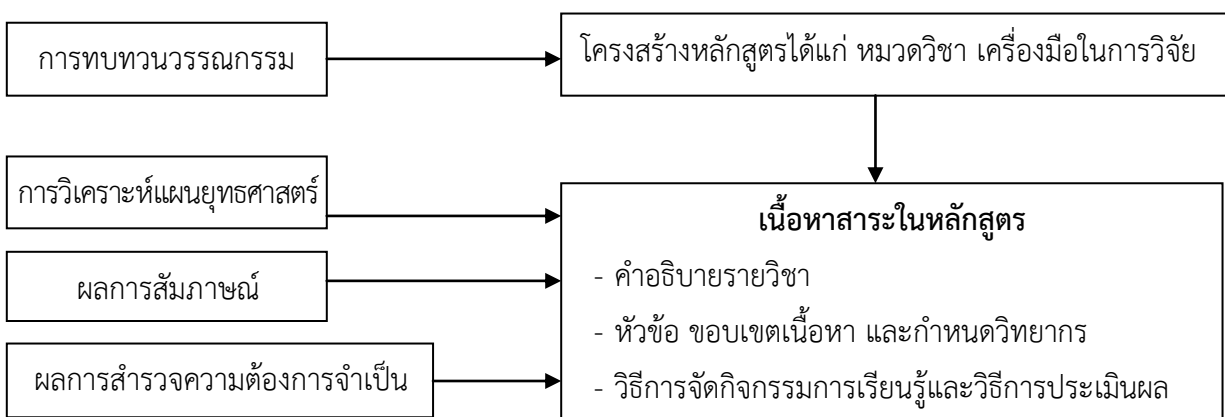
ตาราง 12 ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม

ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม			
ผลการทบทวนวรรณกรรม	ผลวิเคราะห์ยุทธศาสตร์	ผลการสัมภาษณ์	ผลความต้องการจำเป็นจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ที่ได้จากการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค (Capacity Building for Provincial Public Service)	1.นวัตกรรมการผลิต การค้าการท่องเที่ยวและบริการ 2.ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อรองรับมาตรฐาน 3.ระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงอาเซียน	1.ความท้าทายในการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ 2.การทำงานที่เน้นอาเซียนเป็นศูนย์กลาง 3.การพัฒนาข้าราชการในการทำงานอาเซียน 4.เน้นการให้บริการไม่เน้นใช้กฎหมายบังคับ	1.เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน 2.กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ 3.จิตวิทยาเพื่อบริหารความขัดแย้งของประชาชนอาเซียน 4.การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน 5.เส้นทางพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไทยสู่เพื่อนบ้านอาเซียน 6.การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน 7.การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน 8.อาชีพ/งานที่ต่อเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด/ในจังหวัดท่านเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน 9.หลักธรรมสากลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน

ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม			
ผลการทบทวนวรรณกรรม	ผลวิเคราะห์ยุทธศาสตร์	ผลการสัมภาษณ์	ผลความต้องการจำเป็นจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ที่ได้จากการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน
		5.เจรจาต่อรองในงานราชการอาเซียน	10.ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN Mind and Literacy)	1.สร้างความอ่อนใจและมั่นคงในพื้นที่และผู้มาเยือน 2.สร้างแรงจูงใจเพื่อการลงทุนและความเชื่อมั่น	1. การรู้เท่าทันยุทธศาสตร์ตามแนวเศรษฐกิจชายแดนใต้ 2.การเรียนรู้รากเหง้าของประเทศเพื่อนบ้าน 3.ปัญหารูปแบบใหม่ในภูมิภาคจากเสรีอาเซียน 4.หลักธรรมสากลในงานอาเซียน	1.การเรียนรู้ความสำเร็จที่นำยกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน 2.ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดท่าน 3.แนวความคิดในระดับสากล (Global Mindset) 4.การยอมรับคุณค่าของสันติภาพเพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน 5.การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน 6.ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน 7.การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน 8.รู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน 9.การยอมรับคุณค่าค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน 10.ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต
หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน (Policy driven skill to ASEAN)	1.การพัฒนาคนและสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้พหุวัฒนธรรม 2.การปรับตัวที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง 3.การพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	1.อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่ 2.การบริการราชการทางออนไลน์ 3.ความสามารถในการดึงดูดการลงทุนและการท่องเที่ยว	1.ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน 2.ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ 3.ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน 4.ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ 5.การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อพร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน 6.ทักษะบริการในงานราชการที่เน้นประชาชนอาเซียนเป็นศูนย์กลางบนฐานพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย 7.เทคนิคการบริหารจัดการข้อมูลของจังหวัดเพื่อนำเสนอทางเลือกที่ดึงดูดการลงทุน/ท่องเที่ยวของชาติอาเซียน 8.เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน 9.ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน 10.แนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานอาเซียนของข้าราชการส่วนภูมิภาค

สรุป จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ การสัมภาษณ์ และการสำรวจ สามารถเชื่อมโยงไปสู่การออกแบบหลักสูตร โดยผลจากการทบทวนวรรณกรรมในหลักสูตรที่ผ่านมาพบว่า จะเน้น

3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งในหลักสูตรนี้จะนำไปสู่การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร 3 หมวด ได้แก่ หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งเน้นการสร้างความรู้ หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน ที่เน้นการเสริมสร้างทัศนคติ และหมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียนที่เน้นการพัฒนาทักษะ ส่วนประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ ผลการสัมภาษณ์ และผลการสำรวจความต้องการจำเป็นจากบุคลากรภาครัฐ นำไปสู่คำอธิบายรายวิชา และกำหนดหัวข้อ เนื้อหาสาระในหลักสูตรรวมถึง การสร้างกรณีศึกษาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงที่มีการทำปฏิบัติการกลุ่มและระดมสมอง รวมถึงการกำหนดสถานที่ดูงาน ดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลไปสู่การออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์หลักสูตร

จากผลประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการวิพากษ์หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค ในระหว่างวันที่ 3 – 4 กรกฎาคม 2557 โดยมีผู้เข้าร่วมวิพากษ์หลักสูตรเป็นบุคลากรภาครัฐที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ ชำนาญการถึงเชี่ยวชาญ ทั้งที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้าสำนักงานและนักวิชาการที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้านอาเซียนหรือด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และปฏิบัติงานในจังหวัดสงขลา นราธิวาส ยะลา ปัตตานี และสตูล รวม 10 คน ได้ผลสรุปการวิพากษ์ตามประเด็น

1. ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรทั้ง 3 หมวดวิชา มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดและความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงาน จึงไม่มีการปรับแก้ไขชื่อหมวดวิชา แต่มีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้บางส่วนของหัวข้อ ในแต่ละหมวดวิชา ตามประเด็นโครงสร้างหลักสูตร หัวข้อวิชาและวิธีการเรียนรู้

2. ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของหัวข้อวิชา

หัวข้อวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่มีการปรับแก้ไขในหลักสูตร
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค		
หัวข้อ 1 จิตวิทยาการทำงานอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐชายแดนใต้	<ol style="list-style-type: none"> หัวข้อวิชาเป็นชื่อเกี่ยวกับจิตวิทยา แต่ในรายละเอียดของเนื้อหาของหัวข้อเน้นสังคมวัฒนธรรม ซึ่งอาจยังไม่สอดคล้องกัน ดังนั้นควรปรับชื่อหัวข้อ กับขอบเขตเนื้อหาให้สอดคล้องกัน ควรจะมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการพัฒนาภาษา หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในสังคมอาเซียน เนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม อาจจะเชิญกงสุลประเทศมาเลเซีย มาพูดเกี่ยวกับธรรมเนียมประเพณีของประเทศ 	มีการเปลี่ยนชื่อหัวข้อเป็น “มรดกร่วมทางวัฒนธรรมในการทำงานเชิงจิตวิทยาสังคมอาเซียน” โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดภาคใต้ชายแดน การเจรจาต่อรองในการทำงานกับคู่ร่วม การใช้ภาษาเดียวกันกับอาเซียนในการสื่อสารเพื่อการประสานงานได้อย่างราบรื่น และใช้หลักบริหารความขัดแย้งของประชาชนอาเซียนด้วยวิธีคิดอย่างอาเซียน และบรรยายโดยกงสุลใหญ่มาเลเซียประจำจังหวัดสงขลา
หัวข้อ 2 ความเข้มแข็งของไทยและภูมิภาคชายแดนใต้ในเวทีอาเซียน	ควรเปลี่ยนชื่อหัวข้อ เป็นความเข้มแข็งของจังหวัดภาคใต้ชายแดน ไม่ควรใช้ความเข้มแข็งของไทย เนื่องจากเราจะเน้นเฉพาะภาคใต้เท่านั้น	มีการเปลี่ยนหัวข้อบรรยาย เป็น “นโยบายและความเข้มแข็งของจังหวัดภาคใต้ชายแดนในเวทีอาเซียน”
หัวข้อ 3 กฎหมายและหลักธรรมในการทำงานอาเซียนสำหรับข้าราชการ	คำว่า หลักธรรม ควรเปลี่ยนเป็น หลักธรรมาภิบาล จะมีความสอดคล้องกับหลักปฏิบัติงานของข้าราชการมากกว่า	มีการเปลี่ยนหัวข้อบรรยาย เป็น “กฎหมายและหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอาเซียนสำหรับข้าราชการ”
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน		
หัวข้อ 1 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียน	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้รายละเอียดของขอบเขตเนื้อหา แต่ได้เปลี่ยนชื่อหัวข้อบรรยาย เป็น “การรู้เท่าทันอาเซียนและคิดเชิงบวกต่อความเป็นอาเซียน”
หัวข้อ 2 การรู้เท่าทันอาเซียน	เปลี่ยนเป็น “การรู้เท่าทันและคิดเชิงบวกต่อการเป็นอาเซียน”	

หัวข้อ 3 แนวคิดในระดับอาเซียนและสากล	เหมาะสม	ซึ่งมีสาระครอบคลุมทั้ง 3 หัวข้อบรรยาย 3 ชั่วโมง โดยวิทยากรในพื้นที่ที่มีประสบการณ์ตรงด้านอาเซียน
หัวข้อ 4 การศึกษาดูงานด้านประชาคมอาเซียน	เพิ่มเป็น “การศึกษาดูงานในพื้นที่ชุมชนชายแดนประเทศมาเลเซีย”	ในการศึกษาดูงานจัดให้มีนายด่านศุลกากรเป็นวิทยากรบรรยาย ก่อนออกเดินทางครึ่งชั่วโมง โดยมีเนื้อหาเน้นการเรียนรู้ยุทธศาสตร์หรือแนวนโยบายในการค้าและการลงทุน รวมถึงการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านมาเลเซีย ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดภาคใต้ชายแดน และเยี่ยมชม ณ แหล่งที่ประสบความสำเร็จในเชิงเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอาเซียนในพื้นที่ชุมชนชายแดนมาเลเซีย ณ ด่านศุลกากรสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา
หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน		
หัวข้อ 1 อาเซียนกับการวิจัยชุมชน	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้
หัวข้อ 2 เทคนิคการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในงานอาเซียน	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้
หัวข้อ 3 การบูรณาการแผนการปฏิบัติการของจังหวัดในภาคใต้	ควรเปลี่ยนเป็น “การบูรณาการแผนการปฏิบัติการของจังหวัดภาคใต้ชายแดน”	มีการเปลี่ยนชื่อหัวข้อเป็น “การบูรณาการแผนการปฏิบัติการของจังหวัดภาคใต้ชายแดน”

3. ประเด็นวิพากษ์ด้านวิธีการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชา การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อวิชามีความน่าสนใจ เนื่องจากสอดคล้องกับความจำเป็นที่ผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับการอบรม สร้างความเข้าใจ และพัฒนา

4. ประเด็นวิพากษ์ตามกำหนดการ จำแนกตามหมวดวิชา เนื้อหา และกิจกรรม

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่มีการปรับแก้ไขในหลักสูตร
<p>1. ในช่วงเชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัด อาจจะเชิญกงสุลจากประเทศมาเลเซีย มาพูดหลังจากท่านผู้ว่า ฯ กล่าวจบ เพื่อให้สามารถเข้าใจ เข้าถึงเกี่ยวกับความเป็นอาเซียน โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>2. กลุ่มผู้เข้าฝึกอบรมครั้งแรก ควรเป็นระดับหัวหน้ากลุ่ม แล้วค่อยลงไปปฏิบัติการ อาจจะเป็นการยากที่จะเชิญคนทำงานระดับซี 7 ขึ้นไป มาอบรมจนอยู่ครบ 3 วัน</p> <p>3. หัวข้อในกำหนดการในการจัดฝึกอบรม ไม่ตรงกับหัวข้อที่ระบุในหมวดวิชาอาจจะไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ได้รับไว้ทั้งหมด</p> <p>4. ในเนื้อหาควรใช้คำว่า ภาคใต้ชายแดน แทนคำว่า ชายแดนภาคใต้</p> <p>5. ควรมีคู่มือเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานอาเซียนให้กับผู้เข้าร่วมอบรมเป็นเอกสารประกอบการอบรม</p>	<p>1. ได้เพิ่มหัวข้อบรรยาย “มรดกร่วมทางวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Cultural Heritage)” บรรยายโดยกงสุลใหญ่มาเลเซียประจำจังหวัดสงขลา เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจ เข้าถึงเกี่ยวกับความเป็นอาเซียน</p> <p>2. กำหนดกลุ่มผู้เข้าฝึกอบรมเป็น ข้าราชการถึงผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งตำแหน่งอาจจะครอบคลุมทั้งระดับหัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>3. มีการปรับหัวข้อในกำหนดการให้ตรงกับหัวข้อในโครงสร้างหลักสูตร และเพิ่มการบรรยายละเอียดในขอบเขตเนื้อหาของแต่ละหัวข้อ เพื่อให้วิทยากรได้ถ่ายทอดได้ตรงกับที่หลักสูตรต้องการ</p> <p>4. ในเนื้อหาได้เปลี่ยนจากคำว่า ชายแดนภาคใต้ เป็นคำว่า ภาคใต้ชายแดน</p> <p>5. ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านอาเซียน เช่น กรมอาเซียน เพื่อขอเอกสารความรู้ด้านอาเซียนมาแจก</p>

5. ประเด็นวิพากษ์ด้านกิจกรรมการศึกษาดูงาน

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่มีการปรับแก้ไขในหลักสูตร
<p>1. การศึกษาดูงานด้านสะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา อาจจะปรับเปลี่ยนไปดูวิถีการดำเนินชีวิตของประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าการศึกษาดูงานระบบการทำงานของด่าน เนื่องจากสามารถเข้าถึงความเป็นอาเซียนอย่างแท้จริง</p> <p>2. ประเด็นการดูงาน เช่น วิถีชีวิตของเพื่อนบ้าน แบ่งหัวข้อย่อย ตามกลุ่มออกไป อาจจะแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม จากจำนวนคนเข้าร่วมอบรมทั้งหมด 150 คน โดยให้แต่ละกลุ่มศึกษา ทำความเข้าใจ ในประเด็นที่ได้รับมอบหมาย แล้วนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอด</p>	<p>1. มีการประสานงานติดต่อดูงานโดยระบุให้มีการบรรยายครอบคลุมถึงของชุมชนโดยรอบด้วยทั้งในวิถีชีวิตประเทศไทยและมาเลเซียตามแนวชายแดน</p> <p>2. มีการวางแผนการดูงานโดยจัดแบ่งเป็นกลุ่ม ตามเสาหลักอาเซียน และกำหนดวัตถุประสงค์ในการดูงานในแต่ละกลุ่มให้ชัดเจนขึ้นและมีการเชิญนายด่านมาบรรยายที่ห้องประชุมโรงแรมก่อนประมาณครึ่งชั่วโมง ก่อนที่จะเดินทางไปดูงานเยี่ยมชม ที่ด่านสะเดา และเมื่อกลับมาจะมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากการดูงาน และการเรียนรู้ทั้งหมดนอกชั้นเรียนและมาร่วมในการทำ</p>

<p>แลกเปลี่ยนกับผู้เข้าร่วมอบรมกลุ่มอื่นต่อไป</p> <p>3. ระยะเวลาในการศึกษาดูงานมีความเหมาะสม แต่สิ่งที่เพิ่มเติมคือ ทางผู้จัดอบรมอาจเชิญนายด่านมาอธิบายความรู้การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน มาพูดคุยแลกเปลี่ยนที่โรงแรมในเบื้องต้น จากนั้นให้ทางนายด่านเป็นผู้พาผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมดไปศึกษาดูงานในสถานที่ปฏิบัติงานจริง ที่ด่านสะเดา โดยระหว่างการเดินทางอาจจะมีการแจกใบผ่านทางมาแจกให้ทุกคนกรอกข้อมูล ซึ่งเป็นการเรียนรู้งานอาเซียนไปในตัว หลังจากนั้นทางนายด่านจะเป็นผู้ที่ประสานงานการเข้า – ออก ด่านให้กับทางผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมดในการเข้าไปศึกษาถึงวิถีชีวิตของชุมชนในมาเลเซีย</p>	<p>กิจกรรมกลุ่มในหัวข้อ “ปฏิบัติการกลุ่ม เรื่อง การบูรณาการแผนปฏิบัติการของจังหวัดภาคใต้ชายแดน”</p> <p>3. การเดินทางเพื่อไปดูงานที่ด่านสะเดา ไม่สามารถนำพาข้าราชการข้ามเข้าไปในฝั่งประเทศมาเลเซียได้ เนื่องจากโครงการฯ นี้ไม่ได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการดูงานในต่างประเทศ จึงไม่สามารถพาข้าราชการข้ามแดนไปได้ และไม่ได้ทำประกันชีวิตในต่างแดน</p>
---	--

6. อื่นๆ

6.1 ให้นำเอาหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาอบรม เหล่านี้ไปใช้ต่อหรือเผยแพร่ต่อในการพัฒนาบุคคล โดยภาพรวม ในบุคลากรทุกสายงาน ทุกหน่วยงาน อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติงาน โดยการนำหลักสูตรไปใช้ ควรนำไปใช้ในรูปแบบเดียวกันทั้งหมด

6.2 ควรนำเสนอเรื่องอาเซียนอย่างน้อย 1 ชั่วโมงในที่ประชุมกรรมการจังหวัด ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับแนวคิดให้ทันกับสถานการณ์อาเซียนในปัจจุบัน และสามารถนำไปประกอบการชี้แจง หรือบูรณาการในเนื้อหาการจัดประชุมอื่นๆ ของหน่วยงานแต่ละหน่วยต่อไป

6.3 เสนอให้จัด Video Conference ให้หัวหน้าส่วนราชการ เรื่องอาเซียนอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ที่ศาลากลาง และจัดเตรียมเอกสารบทสรุปสำหรับผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการขยายแนวคิดไปยังกลุ่มข้าราชการในแต่ละจังหวัดได้อย่างกว้างขวางโดยไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ

6.4 ควรจะมีการพูดเรื่องอาเซียนให้กับระดับหัวหน้าในการจัดประชุมเพิ่มเติม เพื่อให้เข้าใจตรงกันในเรื่องของสถานการณ์อาเซียนในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร

จากผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ ผลการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และผลการวิพากษ์หลักสูตร นำมาสู่การกำหนด การสรุปกำหนดการ ตามหมวดวิชา หัวข้อเนื้อหาและกิจกรรม ได้ดังนี้

ตาราง 13 สรุปกำหนดการ ตามหมวดวิชา หัวข้อเนื้อหาและกิจกรรม

หมวดวิชา	หัวข้อ/เนื้อหา	วิธีการ	จำนวน	วิธีประเมิน
วันที่หนึ่ง				
หมวดวิชา 1 การ สร้างศักยภาพในงาน ราชการส่วนภูมิภาค -ความรู้พื้นฐานด้าน อาเซียน	การประเมินตนเองด้านอาเซียนก่อน อบรม	ทำแบบทดสอบ ความรู้ก่อนเรียน	15 นาที	-ผลคะแนนทดสอบ -ใบสมัครอบรม
	นโยบายและความเข้มแข็งของจังหวัด ภาคใต้ชายแดนในเวทีอาเซียน	ปาฐกถาพิเศษ และพิธีเปิด	30 นาที	-สังเกตปฏิกริยาการ เรียนรู้ของผู้เรียน
	มรดกร่วมทางวัฒนธรรมอาเซียน	บรรยายพิเศษ	45 นาที	-สังเกตบรรยากาศใน การเรียนการสอน
	กฎหมายและหลักธรรมาภิบาลในการ ทำงานอาเซียนสำหรับข้าราชการ	บรรยาย	3 ชั่วโมง	-สังเกตบรรยากาศใน การเรียนการสอน
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความ เป็นอาเซียนและรู้เท่า ทันอาเซียน -ทัศนคติเชิงบวกต่อ อาเซียน	การรู้เท่าทันอาเซียนและคิดเชิงบวก ต่อความเป็นอาเซียน	บรรยาย	1 ชม. 30นาที	-สังเกตบรรยากาศใน การเรียนการสอน
	กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนัก ปฏิบัติด้านอาเซียนของจังหวัดภาคใต้ ชายแดน	กิจกรรม สัมมนาการ	1 ชม. 30นาที	-สังเกตการมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม
วันที่สอง				
หมวดวิชา 3 การขับเคลื่อนนโยบาย ประชาคมอาเซียน - ทักษะด้านอาเซียน	อาเซียนกับการวิจัยชุมชน	บรรยาย	2 ชั่วโมง	-สังเกตบรรยากาศใน การเรียนการสอน
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความ เป็นอาเซียนและรู้เท่า ทันอาเซียน	ด้านศุลกากรกับการทำงานอาเซียน	บรรยาย	30 นาที	-สังเกตบรรยากาศใน การเรียนการสอน
	ศึกษาดูงานและเยี่ยมชม ณ ด้าน ศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา	ดูงาน นอกสถานที่	6 ชม. 30 นาที	- สังเกตความสนใจ - วัดความพึงพอใจต่อ การจัดอบรม
ภาคเย็น กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาค				

หมวดวิชา	หัวข้อ/เนื้อหา	วิธีการ	จำนวน	วิธีประเมิน
วันที่สาม				
หมวดวิชา 3 การขับเคลื่อน นโยบายสู่ประชาคม อาเซียน - ทักษะด้านอาเซียน	กิจกรรม Workshop เทคนิคการขับเคลื่อนนโยบายสู่การ ปฏิบัติในงานอาเซียน	-การระดมสมอง	1 ชม. 30 นาที	-สังเกตการทำ กิจกรรมร่วมกัน
	ปฏิบัติการกลุ่ม เรื่อง การบูรณาการ แผนปฏิบัติการของจังหวัดภาคใต้ ชายแดน	-การวิเคราะห์ สถานการณ์จำลอง -การระดมสมอง -การทำงานกลุ่ม ร่วมกัน	1 ชม. 30นาที	-สังเกตการทำ กิจกรรมร่วมกัน -ผลงานกลุ่ม
	การนำเสนอผลการออกแบบกิจกรรม และโครงการของกลุ่ม	การนำเสนอ หน้าห้อง	2 ชม. 30นาที	-สังเกตปฏิบัติการ เรียนรู้ของผู้เรียน -สังเกตพฤติกรรม -ทดสอบหลังอบรม
กิจกรรม มอบวุฒิบัตร และประเมินผล				

ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร

กำหนดเป็นโครงการและกำหนดการฝึกอบรม พร้อมใช้ในการจัดฝึกอบรมได้ดังนี้

ชื่อโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 4-6 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมบีพี สมิหลาบีช รีสอร์ท อ.เมือง จ.สงขลา

1. ที่มาและความสำคัญในการฝึกอบรม

การพัฒนาบุคลากรของประเทศไทยนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาให้มีทักษะการทำงานร่วมกันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน และจากผลศึกษาด้านอาเซียนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (สำนักงาน ก.พ., 2555) พบว่า ประเทศไทยควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) การบริหารกำลังคนภาครัฐให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตและ 2) การพัฒนาทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะให้มีคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้แก่ความเป็นนานาชาติ เป็นผู้สนับสนุน ความเป็นมืออาชีพและการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทย เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทโดยตรงในเสาหลักด้านสังคมและ

วัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ตามแผน Roadmap สู่ประชาคมอาเซียนทั้งนี้หน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ 1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development) และ 2) การเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building Civil Service Capability) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐและการให้บริการประชาชนตลอดจนปรับบทบาท และภารกิจของระบบราชการให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อให้กำลังคนภาครัฐของภูมิภาคอาเซียน มีความรู้ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ทั้งในหลักสูตรแกนกลางสำหรับผู้บริหารทุกระดับและปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง และในปีงบประมาณ 2557 นี้ สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคตามแนวชายแดนให้ตรงตามความต้องการจำเป็นในบริบทอาเซียนในลักษณะพื้นที่ (Area Based) ของกลุ่มจังหวัดอย่างแท้จริง

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี) ซึ่งเป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ชายแดน ที่พัฒนามาจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐหลายสายงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 5 จังหวัด รวม 301 คน มาจากจังหวัด สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล มีจำนวน 69, 68, 56, 56 และ 52 คน ตามลำดับ บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 76.4 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.5 มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ร้อยละ 35.8 จบปริญญาตรี ร้อยละ 68.1 ทำงานในสังกัดพลเรือนสามัญ คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาเป็น ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา สถาบันอุดมศึกษา กลาโหม องค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานส่วนตำบล พนักงานเทศบาลตำรวจ อัยการ/ตุลาการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ 12.4, 11.4, 10.0, 6.4, 6.0, 4.3, 4.0, 2.7 และ 0.7 ตามลำดับ แบบสำรวจและพบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนมาก่อนคิดเป็น 73.8 และเมื่อพิจารณาผลการประเมินตนเองของบุคลากรภาครัฐในจังหวัดภาคใต้ที่มีพื้นที่ติดแนวชายแดนพบว่า มีสภาพพื้นฐานด้านอาเซียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน ด้านทัศนคติต่ออาเซียน ด้านทักษะอาเซียน และด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน อยู่ในระดับต่ำด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.711, 2.488, 2.451 และ 2.400 จากคะแนนเต็ม 5.0 และเมื่อพิจารณาความคาดหวังต่ออาเซียนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คาดหวังในด้านทัศนคติ ด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน ด้านความรู้ และด้านทักษะด้วยค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันเท่ากับ 4.027, 4.006, 3.954 และ 3.852 จึงเห็นได้ว่า ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมจะเน้นในขอบเขตเพื่อการพัฒนาด้านทัศนคติเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นทักษะและความรู้ ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ จึงให้ความสำคัญกับจำนวนชั่วโมงและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างเสริมทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียนมากกว่าการให้ความรู้

ประกอบกับ การพิจารณากำหนดหัวข้อวิชาได้มาจากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารภาครัฐ ผู้ปฏิบัติงานอาเซียน และผู้ประกอบการในพื้นที่ และผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมพร้อมนำผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันของแหล่งข้อมูลในระดับต้นๆ มากำหนดรายละเอียดวิชาได้เป็น 3 หมวดวิชา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรภาครัฐในจังหวัดภาคใต้ชายแดนควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมศักยภาพในการทำงานด้านอาเซียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสงขลา เป็นเวลา 3 วันตามวัตถุประสงค์

2. วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรม

1. มีความรู้และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน
2. มีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและมีต่อเพื่อนบ้านอาเซียน
3. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่รองรับอาเซียนตามแนวความคิดในระดับสากล (Global Mindset) และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของภูมิภาคชายแดนใต้
4. มีเครือข่ายทางสังคมเพื่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

1. บุคลากรภาครัฐที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับงานด้านอาเซียนและ
2. ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ หรือในองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นและ
3. มีระดับตำแหน่งตั้งแต่ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ หรือพนักงานท้องถิ่นระดับ 6-8 และ
4. ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน 5 จังหวัด ได้แก่ สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล และปัตตานี

4. จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม

รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 คน ที่มาจาก 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดนติดประเทศมาเลเซีย ได้แก่ สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล และปัตตานี จังหวัดละ 30 คน

5. ช่วงเวลาจัดฝึกอบรม

เป็นเวลา 3 วัน ระหว่างวันที่ 4-6 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมบีพีสมิทธาปีชริสอร์ท ที่อยู่ ถ.ราชดำเนิน ต.บ่อทราย อ.เมือง จ.สงขลา 90000 โทร: 074-440222 โทรสาร: 074-40442 www.bphotelgroup.com

6. งบประมาณค่าใช้จ่าย

สำนักงาน ก.พ. เป็นผู้รับผิดชอบค่าห้องพักห้องละ 2 คน ค่าอาหารกลางวัน อาหารเย็นและค่าอาหารว่างในระหว่างวันจัดฝึกอบรมและค่าดำเนินการจัดฝึกอบรม

แต่สำหรับค่าใช้จ่ายที่เป็นเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าเดินทางก่อนและหลังวันจัดอบรม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของผู้เข้าฝึกอบรมนั้น ขอให้ผู้เข้าฝึกอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัดซึ่งสำนักงาน ก.พ. มิได้ดำเนินการให้ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

7. รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

หมวดวิชาและคำอธิบายรายวิชา แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่

หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค (Capacity Building for Provincial Public Service) รวมจำนวน 4 ชั่วโมง 15 นาที ประกอบด้วย 3 หัวข้อวิชา

คำอธิบายรายวิชา เป็นหมวดวิชาที่เน้นการสร้างความรู้ โดยมุ่งที่การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานราชการกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้มาเยือน ทั้งชาวไทยและเพื่อนบ้าน ในขอบเขตของภารกิจที่ต้องเพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้รับบริการที่ต่างกัน เพื่อนำไปสู่การทำงานร่วมกันอย่างบรรลุเป้าหมายของการเปิดเสรีอาเซียน โดยบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคใน 5 จังหวัดภาคใต้ที่มีชายแดนประเทศมาเลเซีย ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

หัวข้อวิชา

1. มรดกร่วมทางวัฒนธรรมในการทำงานเชิงจิตวิทยาสังคมอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดภาคใต้ชายแดน การเจรจาต่อรองในการทำงานกับคู่ร่วม การใช้ภาษาเดียวกันกับอาเซียนในการสื่อสารเพื่อการประสานงานได้อย่างราบรื่น และใช้หลักบริหารความขัดแย้งของประชาชนด้วยวิธีคิดอย่างอาเซียน

- บรรยายโดย กงสุลใหญ่มาเลเซียประจำจังหวัดสงขลา หรือผู้ปฏิบัติการเชิงจิตวิทยาในพื้นที่

2. นโยบายและความเข้มแข็งของจังหวัดภาคใต้ชายแดนในเวทีอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกันโยบายที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไทยสู่เพื่อนบ้านอาเซียน การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน และการบริการในงานราชการที่เน้นประชาชนอาเซียนเป็นศูนย์กลางบนฐานพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย

- บรรยายโดย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ ผู้ขับเคลื่อนงานด้านอาเซียนของภาครัฐหรือภาคเอกชนในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

3. กฎหมายและหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอาเซียนสำหรับข้าราชการ

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในกฎหมายหรือข้อตกลงระหว่างอาเซียน สิ่งจำเป็นที่ข้าราชการไทยที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ติดแนวชายแดนควรรู้เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ สภาพปัญหาในการทำงานของข้าราชการตามแนวชายแดนที่เกี่ยวข้องและพึงพาทางกฎหมายแนวทางการเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนตามแนวชายแดน การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของข้าราชการไทยในฐานะพลเมืองอาเซียนด้วยหลักธรรมาภิบาล

- บรรยายโดย นักกฎหมายเชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศในอาเซียนจากส่วนกลาง

หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN Mind and Literacy) รวมจำนวน 10 ชั่วโมง ประกอบด้วย 4 หัวข้อวิชา

คำอธิบายรายวิชา เป็นหมวดวิชาที่เน้นการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียน โดยมุ่งเน้นการปรับวิธีคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต พร้อมการเรียนรู้สิ่งใหม่จากประสบการณ์ของผู้ที่ทำงานด้านอาเซียนอย่างมีคุณภาพ

หัวข้อวิชา การรู้เท่าทันอาเซียนและคิดเชิงบวกต่อความเป็นอาเซียน

1. การรู้เท่าทันอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสาหลัก โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อนำมาสู่การอยู่ร่วมกันของอาเซียน การได้เรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแบบอย่างในการทำงานราชการได้ และการคิดเชิงบวกที่มีต่อการเป็นอาเซียน การมีทัศนคติที่ดีต่อความเป็นอาเซียน เรียนรู้ความสำเร็จในการบริหารจัดการด้านอาเซียนของเพื่อนบ้าน

- บรรยายโดย นักวิชาการและผู้ปฏิบัติการเชิงจิตวิทยาในพื้นที่

2. ความคิดเชิงบวกต่อความเป็นอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างระหว่างประชาชนอาเซียน ให้การยอมรับคุณค่า ค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดภาคใต้ชายแดน มีจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

- บรรยายโดย นักวิชาการและผู้ปฏิบัติการเชิงจิตวิทยาในพื้นที่

3. กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติด้านอาเซียนของจังหวัดภาคใต้ชายแดน

- ขอบเขตเนื้อหา เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกิจกรรมภาษาอาเซียน การสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน แนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานอาเซียนของข้าราชการส่วนภูมิภาคและสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติด้านอาเซียนของจังหวัดภาคใต้ชายแดน

- นำกิจกรรมโดย นักนันทนาการและข้าราชการในส่วนภูมิภาคที่เป็นแบบอย่างการทำงานอาเซียน

4. การศึกษาดูงาน ด้านศุลกากรกับงานอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยเน้นการเรียนรู้ยุทธศาสตร์หรือแนวโน้มนโยบายในการค้าและการลงทุน รวมถึงการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านมาเลเซีย ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดภาคใต้ชายแดน บทบาทที่สำคัญในงานศุลกากรที่สนับสนุนงานอาเซียน และการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนชายแดนไทยมาเลเซีย

- ศึกษาดูงานและเยี่ยมชม ณ แหล่งที่ประสบความสำเร็จในเชิงเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอาเซียน ได้แก่ ทศนศึกษาในพื้นที่ชุมชนชายแดนมาเลเซียและเยี่ยมชม World Class Customs ณ ด้านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และเยี่ยมชมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งของ อบต.ปริก อ.สะเดา จ.สงขลา

หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน (Policy Driven Skill to ASEAN) รวมจำนวน 7 ชั่วโมง 30 นาที ประกอบด้วย 4 หัวข้อวิชา

คำอธิบายรายวิชา เป็นการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจและฝึกทักษะการสร้างหัวข้อวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน และการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างทักษะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัด เพื่อพร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน ทักษะบริการในงานราชการที่เน้นประชาชนอาเซียนเป็นศูนย์กลางบนฐานพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย เทคนิคการบริหารจัดการข้อมูลของจังหวัด เพื่อนำเสนอทางเลือกที่ดึงดูดการลงทุน/ท่องเที่ยวของชาติอาเซียน เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน

หัวข้อวิชา

1. อาเซียนกับการวิจัยชุมชน

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community: APSC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับการนำเสนอผลการวิจัยชุมชน เพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับประเทศเพื่อนบ้านและการฝึกคิดการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนมาสู่การกำหนดโจทย์วิจัย เพื่อการพัฒนาบุคคล หน่วยงาน สังคมและประเทศชาติต่อไป

- บรรยายและฝึกการตั้งโจทย์วิจัยชุมชนเพื่อการพัฒนา นำโดย ทีมวิทยากรนักวิจัยคุณภาพ

2. เทคนิคการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในงานอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นการให้องค์ความรู้ถึงเทคนิคการศึกษาวิเคราะห์แผนหรือนโยบาย เพื่อทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการวิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรท้องถิ่นนั้นมาสู่การเชื่อมโยงแผนนโยบายด้านงานอาเซียนของจังหวัดภาคใต้ มาสู่การกำหนดแนวทางปฏิบัติในงานด้านอาเซียนของข้าราชการ

- บรรยายโดย นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์

3. การบูรณาการแผนการปฏิบัติการของจังหวัดภาคใต้ชายแดน

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัดมาสู่การกำหนดแนวทางปฏิบัติในงานด้านอาเซียน ด้วยกระบวนการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานเป็นทีม และการแบ่งปันความรู้ ด้วยการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกการออกแบบกิจกรรมและโครงการเพื่อการพัฒนาตนเองและงานด้านอาเซียน พร้อมนำเสนอในแต่ละกลุ่มย่อย

- นำกิจกรรมโดย นักวิชาการที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้อำนวยกรกลุ่มหรือ ทำ KM (Knowledge Management)

4. กิจกรรมนอกห้องเรียน

- ทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เช่น facebook หรือ ไลน์ ในการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนต่อไป

- นำกิจกรรมโดย คณะผู้จัดและการมีส่วนร่วมของผู้เข้าฝึกอบรม

8. วิธีการฝึกอบรม

บรรยาย อภิปราย ระดมสมอง ปฏิบัติการกลุ่ม ฐานงาน ตอบข้อซักถามและนำเสนอผลประชุม

9. การประเมินผล

1. ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการวิทยากร
2. ทดสอบความรู้พื้นฐาน ประเมินทัศนคติต่ออาเซียน
3. ติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานภายหลังการอบรม 1 เดือน จากแบบสอบถามทัศนคติที่ดีต่ออาเซียนและพฤติกรรมการทำงาน
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเวลาเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมประชุมระดมความคิดเห็นจะได้รับวุฒิบัตรรับรองผลการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม
5. สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถนำความรู้และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
2. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีการปรับทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและที่ดีต่อเพื่อนบ้านอาเซียน
3. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีการทำงานในด้านอาเซียนร่วมกันกับข้าราชการในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงได้อย่างคล่องตัวมากขึ้นจากเครือข่ายทางสังคม
4. หน่วยงานและประชาชนในพื้นที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนมากยิ่งขึ้น

11. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยมี รศ.ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง หัวหน้าโครงการ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทร.089-1653520 โทรสาร.02-2620809 E-mail: ungsinun@gmail.com

น.ส.พิชชาดา สุทธิแป้น เจ้าหน้าที่โครงการ โทร.086-915-5355 E-mail: sutipan.p@gmail.com

น.ส.นัชชิวมา บาเกาะ เลขานุการโครงการ โทร.081-6081347 E-mail: taqwa_mah@hotmail.com

กำหนดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง
ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ในวันที่ 4 – 6 สิงหาคม พ.ศ. 2557

ณ โรงแรมบีพีสมิทธาปีชริสอร์ท ต.บ่อยาง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

วันจันทร์ที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2557

- 08.00 - 09.00 น. ลงทะเบียน และทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- 09.00 - 09.10 น. - พิธีกรกล่าวต้อนรับ
- การแสดงของนักศึกษา ม.ทักษิณ
- 09.10 - 09.40 น. พิธีเปิดและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง
นโยบายและความเข้มแข็งของจังหวัดภาคใต้ชายแดนในเวทีอาเซียน
โดย นายพิรสิญจ์ พันธุ์เพ็ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
- 09.40 - 10.15 น. **มรดกร่วมทางวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Cultural Heritage)**
โดย นายบุญอัมหมัดไฟซาล ราซาลี กงสุลใหญ่มาเลเซีย ประจำจังหวัดสงขลา
- 10.15 - 10.30 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.30 - 12.00 น. **การรู้เท่าทันอาเซียนและคิดเชิงบวกต่อความเป็นอาเซียน**
โดย ผศ.สุพจน์ โกวิทยา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 16.00 น. **กฎหมายและหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอาเซียนสำหรับข้าราชการ**
โดย รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 16.00 - 17.30 น. **กิจกรรมภาษาอาเซียนและสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติ**
ด้านอาเซียนของจังหวัดภาคใต้ชายแดน
โดย อ.วีรพงษ์ พวงเล็ก และทีมงานวิทยากรกลุ่มสัมพันธ์ จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- 18.00 - 19.00 น. รับประทานอาหารเย็น

วันอังคารที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2557

- 08.00 - 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 - 11.00 น. **อาเซียนกับการวิจัยชุมชน**

- โดย ดร.อุทัย ดุลยเกษม อธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และ
ดร.อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 11.00 - 12.00 น. **ด้านศุลกากรกับการทำงานอาเซียน**
โดย นายชวลิต จีระชนากุล
- 12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 18.30 น. **ทัศนศึกษาในพื้นที่ชุมชนชายแดนมาเลเซีย และเยี่ยมชม World Class
Customs ณ ด้านศุลกากรสะเตา และเยี่ยมชมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่
เข้มแข็ง ของ อบต.ปริก อ.สะเตา จ.สงขลา**
- 18.30 - 19.30 น. รับประทานอาหารเย็น

วันพุธที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2557

- 08.00 - 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 - 10.30 น. **เทคนิคการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในงานอาเซียน**
โดย ดร.อิศรภรณ์ รินไธสง
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 10.30 - 10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.45 - 12.00 น. **ปฏิบัติการกลุ่ม เรื่อง การบูรณาการแผนปฏิบัติการของจังหวัดภาคใต้ชายแดน**
กลุ่ม 1 แนวทางการทำงานด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
กลุ่ม 2 แนวทางการทำงานด้านสังคมและวัฒนธรรม (ASCC)
กลุ่ม 3 แนวทางการทำงานด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC)
โดย รศ.ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 15.30 น. การนำเสนอผลการปฏิบัติการกลุ่ม
- 15.30 - 16.00 น. พิธีปิด มอบวุฒิบัตรและประเมินผลโครงการ

หมายเหตุ หัวข้อและวิทยากรอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
อาหารว่างเช้า เวลาประมาณ 10.30 น.
อาหารว่างบ่าย เวลาประมาณ 14.30 น.

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์, สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2554). *ประเทศไทยกับอาเซียน*. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). *ข้อมูลพื้นฐานอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2555 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/other/2361>
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *กฎบัตรอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2555 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/.../other-20130528-092411-875...>
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *ประชาคมอาเซียน*. asean-media-center-20130104-171510-396945.
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *ไทยกับอาเซียน*. กระทรวงการต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2555 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/other/2399>
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม: คณะศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน. (2555). *ร่างรายงานผลการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน*. คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา.
- จารุวรรณตันวิจิตร, สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2556). *ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2555 จาก <http://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=3290>
- ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์. (2554). *การเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ เอกสารประกอบสัมมนา*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2555 จาก region3.prd.go.th/asean/.../การเตรียมข้าราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.
- চারঙ্গ บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชุดา กิจจรธรรมและคณะ. (2556). *การวิจัยประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่อาเซียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *พัฒนาหลักสูตรและการสอบมิตินิใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2548). *การบริหารงานบุคคลภาครัฐ: กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: จุฑาทอง.
- ศุญย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2554). *ประวัติศาสตร์ฉบับย่อของอาเซียนและประชาคมอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2555 จาก http://www.sac.or.th/databases/conference_asean_2011/?page_id=536
- สมชาย ภคภาสณวิวัฒน์. (2537). *ชุมทองอินโดจีน*. กรุงเทพฯ: เดอะเนชั่น.

- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2554). *แผนเตรียมความพร้อมผู้นำสู่การรวมตัวประชาคมอาเซียน 2015ระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2555 - 2558) ในโครงการ “เตรียมความพร้อมผู้นำสู่การรวมตัวประชาคมอาเซียน 2015”*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- สังต์ อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2553). *Asean Community: 40 ปีอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2555 จาก http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=191:2009-06-17-08-16-27&catid=61:-asean&Itemid=171
- สาลีทองจิ. (2555). *การสังเคราะห์หลักสูตรอาเซียน :กรณีศึกษาสัมภาษณ์และวิเคราะห์หลักสูตร*. เอกสารประกอบการสอนระดับปริญญาเอก. หน้า66-78
- สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์. (2554). *แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2556 จาก http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=1307.
- สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป. *ASEAN: อาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2555 จาก http://www.lib.buu.ac.th/webnew2/?page_id=1286
- หัสยา ไทยานนท์. (2554). *ประชาคมอาเซียน 2558 : อนาคตและการปรับกระบวนการทัศนประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- Kirkpatrick, D. L. & Kirkpatrick, J. D. (2006). *Evaluating Training Program: The Four Levels*. 3rd Eds. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.
- Nicholls, A., and Nicholls, H. (1976). *Developing a curriculum*. London: Alloan&Unwin.
- Ornstein, A. C. & Hunkins, F.P. (2004). *Curriculum foundations principles and issues*. Boston, MA: Pearson.
- Provus, Malcolm M.(1971). *Discrepancy evaluation for educational program improvement and assessment*. McCutchan PubCorp. (Berkeley, Calif).
- Stake, R E. (1967). *Toward technology for the evaluation of educational programs*. In R W Tyler, RM Gagne & M Sriven (Eds), *Perspective of curriculum evaluation (1-12)*. Chicago: Rand McNally.
- Stufflebeam, D. et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*. Itasca, Ill:Peacock.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models, & Application*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: arcout Brace Jovanovich.
- Tyler, R. W. (1950). *Basic principle of curriculum and instruction*. Chicago, IL: University of Chicago Press

ภาคผนวก

1. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม
2. เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล ปัตตานี)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางชีวสังคม

ตาราง 14 ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ลักษณะทางชีวสังคม	สงขลา		ปัตตานี		นราธิวาส		ยะลา		สตูล		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. เพศ												
- ชาย	30	43.5	25	36.8	25	44.6	17	30.4	25	48.1	122	40.5
- หญิง	39	56.5	43	63.2	31	55.4	39	69.6	27	51.9	179	59.5
รวม	69	100.0	68	100.0	56	100.0	56	100.0	52	100.0	301	100.0
2. อายุ												
- ต่ำกว่า 31 ปี	2	2.9	18	26.5	30	53.6	22	39.3	1	1.9	73	23.7
- 31 – 40 ปี	23	33.3	32	47.1	14	25.0	16	28.6	22	42.3	107	35.8
- 41 – 50 ปี	30	43.5	13	19.1	9	16.1	12	21.4	23	44.2	87	29.1
- 51 – 60 ปี	14	20.3	5	7.4	3	5.4	6	10.7	6	11.5	34	11.4
รวม	69	100.0	68	100.0	56	100.0	56	100.0	52	100.0	301	100.0
3. อายุราชการ												
- ต่ำกว่า 11 ปี	16	23.2	43	63.2	31	55.4	32	57.1	12	23.1	134	44.6
- 11 – 20 ปี	26	37.7	10	14.7	5	8.9	15	26.8	27	51.9	83	27.6
- 21 – 30 ปี	22	31.9	9	13.2	3	5.4	5	8.9	13	25.0	52	17.4
- 31 – 40 ปี	3	4.3	3	4.4	1	1.8	3	5.4	-	-	10	3.3
- 41 ปีขึ้นไป	2	2.9	3	4.4	16	28.6	1	1.8	-	-	22	7.3
รวม	69	100.0	68	100.0	56	100.0	56	100.0	52	100.0	301	100.0
4. การศึกษาสูงสุด												
- ปริญญาตรี	42	60.9	44	64.7	39	69.6	43	76.8	37	71.2	205	68.1
- ปริญญาโท	16	23.2	18	26.5	11	19.6	6	10.7	13	25.0	64	21.3
- ปริญญาเอก	7	10.1	1	1.5	2	3.6	-	-	2	3.8	12	4.0
- ไม่ระบุ	4	5.8	5	7.4	4	7.1	7	12.5	-	-	20	6.6
รวม	69	100.0	68	100.0	56	100.0	56	100.0	52	100.0	301	100.0
5. ตำแหน่งงาน												
- ข้าราชการ	47	68.2	54	79.4	42	75.0	43	76.8	44	84.6	230	76.4
- ข้าราชการพิเศษ	19	27.5	11	16.2	13	23.2	12	21.4	7	13.5	62	20.6
- ระดับเชี่ยวชาญ	3	4.3	3	4.4	1	1.8	1	1.8	1	1.9	9	3.0
รวม	69	100.0	68	100.0	56	100.0	56	100.0	52	100.0	301	100.0

ลักษณะทางชีวสังคม	สงขลา		ปัตตานี		นราธิวาส		ยะลา		สตูล		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
6. กลุ่มราชการ												
- พลเรือนสามัญ	23	33.3	28	41.2	10	17.9	29	51.8	25	48.1	115	38.5
- กลาโหม	17	24.6	11	16.2	1	1.8	1	1.8	-	-	30	10.0
- ตำรวจ	2	2.9	3	4.4	4	7.1	1	1.8	2	3.8	12	4.0
- สถาบันอุดมศึกษา	9	13.0	9	13.2	12	21.4	2	3.6	2	3.8	34	11.4
- ครู/บุคลากรการศึกษา	4	5.8	6	8.8	12	21.4	4	7.1	11	21.2	37	12.4
- อัยการ/ตุลาการ	1	1.4	2	2.9	1	1.8	4	7.1	2	3.8	8	2.7
- องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ	-	-	-	-	1	1.8	1	1.8	-	-	2	.7
- องค์กรบริหารส่วนจังหวัด	3	4.3	4	5.9	6	10.7	1	1.8	5	9.6	19	6.4
- พนักงานเทศบาล	4	5.8	1	1.5	1	1.8	5	8.9	2	3.8	13	4.3
- พนักงานส่วนตำบล	6	8.7	2	2.9	4	7.1	3	5.4	3	5.8	18	6.0
- ไม่ระบุ	-	-	2	2.9	4	7.2	5	8.9	-	-	11	3.7
7. การเข้าร่วมฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อด้านอาเซียน												
- ไม่เคย	51	73.9	52	76.5	42	75.0	48	85.7	29	55.8	222	73.8
- เคย	18	26.1	16	23.5	14	25.0	8	14.3	23	44.2	79	26.2
7.1 กรณีตอบข้อ 7 เคยหัวข้อฝึกอบรมด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนที่เคยฝึกอบรม												
- เศรษฐกิจ	3	16.7	3	18.8	6	42.9	-	-	11	47.8	23	29.1
- สังคมและวัฒนธรรม	7	38.9	9	56.2	4	28.6	5	62.5	4	17.4	29	36.7
- การเมืองและความมั่นคง	2	11.1	1	6.2	1	7.1	1	12.5	1	4.3	6	7.6
- ไม่ระบุ	6	33.3	3	18.8	3	21.4	2	25.0	7	30.4	21	26.6
7.2 กรณีตอบข้อ 7 เคยหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม												
- สำนักงาน ก.พ.	2	11.1	-	-	3	21.4	3	37.5	1	4.3	9	11.4
- หน่วยงานอื่น	12	66.7	12	75.0	6	42.9	4	50.0	17	73.9	51	64.6
- ไม่ระบุ	4	22.2	4	25.0	5	35.7	1	12.5	5	21.7	19	24.1
7.3 กรณีตอบข้อ 7 เคยจำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมาโดยเฉลี่ย												
- 1 – 2 ครั้ง/ปี	14	77.8	14	87.5	9	64.3	6	75.0	17	73.9	60	75.9
- 3 – 4 ครั้ง/ปี	1	5.6	-	-	2	14.3	1	12.5	1	4.3	5	6.3
- ไม่ระบุ	3	16.7	2	12.5	3	21.4	1	12.5	5	21.7	14	17.7

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความต้องการจำเป็น
ตาราง 15 แสดงความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านความรู้

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน	2.254	0.766	3.806	0.711	0.408
2. กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ	2.351	0.811	3.926	0.748	0.401
3. จิตวิทยาเพื่อบริหารความขัดแย้งของประชาชนอาเซียน	2.318	0.766	3.809	0.710	0.392
4. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน	2.381	0.743	3.920	0.719	0.392
5. เส้นทางพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไทยสู่เพื่อนบ้านอาเซียน	2.421	0.766	3.977	0.721	0.391
6. การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน	2.395	0.806	3.920	0.742	0.389
7. การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน	2.418	0.779	3.960	0.732	0.389
8. อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด/ในจังหวัดท่านเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน	2.442	0.764	3.977	0.744	0.386
9. หลักธรรมสากลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน	2.425	0.784	3.943	0.751	0.385
10. ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง	2.378	0.774	3.846	0.735	0.382
11. ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน	2.468	0.799	3.980	0.755	0.380
12. ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นงานด้านอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.448	0.786	3.937	0.728	0.378
13. จิตวิทยาความมั่นคงจากการเปิดเสรีอาเซียน	2.385	0.800	3.803	0.669	0.373
14. การเผชิญปัญหาและการปรับตัวของการบริหารงานจังหวัดและท้องถิ่นไทยให้เท่าทันอาเซียน	2.421	0.796	3.853	0.759	0.372
15. Road Map ในการแก้ปัญหาและเส้นทางการค้าที่ผิดกฎหมายตามแนวชายแดนที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตท้องถิ่น	2.401	0.827	3.799	0.786	0.368
16. ความก้าวหน้าในงานสาธารณสุขไทยและอาเซียน	2.472	0.765	3.913	0.746	0.368
17. กรอบความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างจังหวัดกับเมืองในประเทศเพื่อนบ้านชายแดนใกล้กับจังหวัดท่าน	2.462	0.778	3.860	0.782	0.362
18. การเท่าทันปัญหาสาธารณสุขไทยกับการเปิดเสรีอาเซียน	2.495	0.766	3.910	0.739	0.362
19. การค้า/การบริการ/การลงทุน/การเคลื่อนย้ายแรงงานของจังหวัดสู่ประเทศอาเซียน	2.522	0.774	3.923	0.722	0.357
20. การรู้เท่าทันยุทธศาสตร์ตามระเบียบเศรษฐกิจชายแดน	2.448	0.742	3.786	0.743	0.353

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
ของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน					
21. เสน่ห์วัฒนธรรม/สินค้าของจังหวัดสู่เศรษฐกิจอาเซียน	2.572	0.780	3.963	0.774	0.351
22. วิสัยทัศน์ของอาเซียนของไทยและรายจังหวัดเพื่อการ แข่งขันและความร่วมมือในเวทีอาเซียนของจังหวัดท่าน	2.505	0.734	3.819	0.715	0.344
23. ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทย เมื่อเทียบเคียงกับประเทศสมาชิกอาเซียน	2.552	0.700	3.863	0.659	0.339
24. สภาพปัจจุบันและแนวโน้มโครงการลงทุนของภาครัฐและ เอกชนในจังหวัดที่ท่านอยู่กับประเทศเพื่อนบ้าน	2.552	0.777	3.829	0.701	0.334
25. การนำนโยบายและกลยุทธ์ด้านอาเซียนของประเทศและ จังหวัดมาใช้ในการปฏิบัติงานราชการในจังหวัดของท่าน	2.525	0.711	3.783	0.642	0.332
26. ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่จากการเปิดเสรีอาเซียน	2.478	0.853	3.702	0.804	0.331
27. ความอ่อนไหวต่อความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับเพื่อนบ้าน ที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.555	0.882	3.562	0.958	0.283
28. ความอ่อนไหวทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน	2.592	0.816	3.472	0.931	0.253

ตาราง 16 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทัศนคติ

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/ บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน	2.545	0.786	3.923	0.703	0.351
2. ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคน ไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดท่าน	2.612	0.792	3.987	0.700	0.345
3. แนวความคิดในระดับสากล (Global Mindset)	2.632	0.830	3.977	0.721	0.338
4. การยอมรับคุณค่าของสันติภาพเพื่อสร้างความมั่นคง ของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.699	0.841	4.064	0.709	0.336
5. การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชน ไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน	2.686	0.808	4.017	0.762	0.331
6. ความสำคัญของการพึ่งพิงซึ่งกันและกันและการสร้าง สัมพันธภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน	2.719	0.799	4.050	0.719	0.329
7. การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อน บ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.739	0.874	4.050	0.733	0.324
8. รู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน	2.763	0.867	4.013	0.723	0.312
9. การยอมรับคุณค่าค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน	2.806	0.895	4.017	0.744	0.301
10. ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต	2.743	0.858	3.916	0.726	0.300

ตาราง 17 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทักษะ

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน	2.217	0.762	3.886	0.710	0.429
2. ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ	2.371	0.827	4.100	0.757	0.422
3. ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน	2.281	0.808	3.926	0.738	0.419
4. ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ	2.288	0.788	3.930	0.694	0.418
5. การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อพร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน	2.291	0.768	3.920	0.700	0.416
6. ทักษะบริการในงานราชการที่เน้นประชาชนอาเซียนเป็นศูนย์กลางบนฐานพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย	2.298	0.682	3.923	0.698	0.414
7. เทคนิคการบริหารจัดการข้อมูลของจังหวัดเพื่อนำเสนอทางเลือกที่ดึงดูดการลงทุน/ท่องเที่ยวของชาติอาเซียน	2.294	0.824	3.910	0.716	0.413
8. เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน	2.314	0.799	3.890	0.793	0.405
9. ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน	2.381	0.816	3.997	0.758	0.404
10. แนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานอาเซียนของข้าราชการในส่วนภูมิภาค	2.355	0.804	3.953	0.740	0.404
11. เทคนิคเชื่อมโยงงานอาเซียนกับความก้าวหน้าในงาน	2.408	0.799	4.003	0.730	0.398
12. ทักษะการใช้ภาษาเพื่อนบ้านในการทำงานกับเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.455	0.909	4.064	0.764	0.396
13. ทักษะการออกแบบกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานอาเซียนในภูมิภาค	2.368	0.763	3.923	0.740	0.396
14. การสร้างพลังใจเพื่อก่อเกิดชุมชนแห่งปัญญาของจังหวัดในการเตรียมพร้อมรับแข่งขันในเวทีอาเซียน	2.358	0.716	3.903	0.700	0.396
15. ทักษะบริหารจัดการภัยพิบัติแห่งอาเซียนและจังหวัด	2.398	0.794	3.957	0.725	0.394
16. เทคนิคการทำงานข้ามวัฒนธรรมและท่ามกลางความหลากหลายวัฒนธรรมอาเซียนอย่างสันติ	2.431	0.801	3.997	0.758	0.392
17. ความยืดหยุ่น (resilience) ต่อการใช้ชีวิตและการทำงานอาเซียน	2.385	0.800	3.920	0.700	0.392
18. ทักษะการให้บริการราชการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ร่วมกับบอพลไน์อย่างมีมาตรฐานอาเซียนและสากล	2.442	0.785	4.000	0.724	0.390
19. เทคนิคการประสานงานกับบุคลากรของหน่วยงานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.415	0.757	3.940	0.735	0.387

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
20. ทักษะจำเป็นต่องานอาเซียนเช่นความเป็นมืออาชีพในงาน(Professional) ความเป็นสากล (International) เป็นผู้อำนวยการความสะดวกที่ดี (Facilitator) และอื่นๆ	2.435	0.806	3.963	0.774	0.386
21. เทคนิคการสร้างเชื่อมั่นให้กับประชาชนไทยให้ยอมรับการปรับตัวต่อการแข่งขันในเวทีอาเซียน	2.462	0.752	3.983	0.730	0.382
22. เทคนิคการเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้งเพิ่มความร่วมมือและสร้างผลประโยชน์ร่วมกันในอาเซียน	2.452	0.751	3.957	0.743	0.380
23. เทคนิคการถ่ายทอด/การสอนแนะ/การสร้างแรงบันดาลใจเพื่อบริหารจัดการงานอาเซียนให้มีประสิทธิภาพ	2.438	0.754	3.913	0.699	0.377
24. แนวทางส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่นในจังหวัดอย่างยั่งยืนเพื่อการบริการและการลงทุนข้ามพรมแดน	2.472	0.770	3.913	0.737	0.368
25. เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและความอบอุ่นต่อคนในประเทศอาเซียน	2.572	0.788	4.020	0.704	0.360
26. เทคนิคการสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน	2.549	0.755	3.973	0.728	0.359
27. เทคนิคการสร้างบรรยากาศกัลยาณมิตรเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน	2.549	0.794	3.947	0.749	0.354
28. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนไทยในท้องถิ่นบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรมอาเซียน	2.518	0.748	3.900	0.744	0.354

ตาราง 18 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านบรรยากาศการทำงาน

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การสนับสนุนของหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียน	2.401	0.785	4.033	0.746	0.405
2. การศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านอาเซียนของจังหวัดที่ท่านอยู่	2.425	0.792	3.973	0.704	0.390
3. หน่วยงานของท่านมีการถ่ายทอดนโยบายกลยุทธ์และตัวชี้วัดสู่การทำงานด้านอาเซียนไว้อย่างชัดเจน	2.418	0.829	3.960	0.732	0.389
4. หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านอาเซียนที่ท่านรู้จักสามารถขอความร่วมมือได้อย่างสะดวกใจ	2.458	0.791	4.013	0.690	0.388
5. ผู้บริหารท่านมีความรู้และพร้อมต่อการทำงานอาเซียน	2.599	0.859	4.090	0.711	0.365
6. บรรยากาศในที่ทำงานท่านเอื้อต่อการทำงานอาเซียน	2.629	0.882	4.094	0.684	0.358

ตาราง 19 สรุปความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจำแนกรายด้านรวม

ความต้องการจำเป็นรายด้าน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
● ความรู้	2.400	0.589	3.954	0.577	0.393
● ทักษะ	2.488	0.688	4.027	0.605	0.382
● ทักษะ	2.451	0.540	3.852	0.520	0.364
● บรรยากาศการทำงาน	2.711	0.665	4.006	0.581	0.323

ตาราง 20 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประเด็นข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
● ประสพการณ์ที่ดีและภาคภูมิใจที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านอาเซียน (n=27)		
1. พัฒนาทักษะการบริการเช่นการฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน	5	18.52
2. ใช้ชีวิตแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับคนในกลุ่มอาเซียน	5	18.52
3. รับนักเรียนแลกเปลี่ยนในกลุ่มอาเซียน	5	18.52
4. แนะนำการให้บริการแก่คนในประเทศเพื่อนบ้าน	4	14.81
5. มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้ประชาชน	3	11.11
6. ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนความรู้กับประเทศเพื่อนบ้าน	3	11.11
7. เข้าร่วมประชุมในด้านการลงทุนเศรษฐกิจอาเซียน	2	7.41
● ปัญหาอุปสรรคในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านอาเซียน (n= 80)		
1. ทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร	58	72.5
2. ขาดความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเข้าสู่อาเซียน	10	12.5
3. วัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละชาติ	5	6.25
4. ขาดความพร้อมทั้งทางภาครัฐและเอกชนในการเข้าสู่อาเซียน	3	3.75
5. ความแตกแยกของคนในสังคม	2	2.5
6. บริบทของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน	1	1.25
7. ปัญญาโรคระบาดควบคุมยาก	1	1.25
● แนวทางการแก้ไขปัญหาในการทำงานด้านอาเซียน (n=72)		
1. พัฒนาทักษะทางด้านภาษาแก่ข้าราชการทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน	32	44.44
2. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแก่บุคลากร	12	16.67
3. ทำการจัดเป็นนโยบายการพัฒนา	6	8.33
4. ให้ข้าราชการมีโอกาสแลกเปลี่ยนทำงานในหน่วยงานของประเทศอื่น	9	12.50
5. จัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วน	9	12.50

ประเด็นข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
6. ศึกษาดูงานต่างประเทศในกลุ่มอาเซียน	2	2.78
7. ใช้อัตลักษณ์ของพื้นที่ชายแดนแต่ละพื้นที่เป็นหลักในการกำหนดทิศทางการกิจกรรม	1	1.39
8. ดำรงไว้ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียง	1	1.39

ตาราง 21 สถานที่ที่ควรจัดฝึกอบรมเทคนิคอบรมและรูปแบบการสร้างเครือข่าย

สถานที่ใช้ในการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
- สงขลา	166	55.50
- ปัตตานี	37	12.40
- นราธิวาส	29	9.70
- ยะลา	17	5.70
- สตูล	16	5.40
เทคนิคการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
- ปฏิบัติการ	197	65.9
- การบรรยาย	115	38.5
• เรื่องความรู้ทั่วไปของกลุ่มประเทศอาเซียน		
• เรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสารอาเซียน		
• เรื่อง กฎหมายอาเซียน		
• เรื่องเศรษฐกิจการค้าในอาเซียน		
• เรื่องบทบาทของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียน		
• เรื่องการช่วยเหลือข้ามแดน		
• เรื่องการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขอาเซียน		
• เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับอาเซียน		
- ดูงานอาเซียนในพื้นที่เช่น ภายในภูมิภาคเชี่ยวชาญ จ.สุราษฎร์	91	30.4
- กิจกรรมโครงการ	33	11.0
• กิจกรรมพัฒนาภาษา (มีการสนทนาภาษาอังกฤษทุกวัน)		
• กิจกรรม วัฒนธรรมสมาชิกอาเซียนค่ายเยาวชนอาเซียน		
รูปแบบการสร้างเครือข่ายเพื่อการติดตามและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
- จัดตั้งกลุ่ม/รุ่นเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพ	208	69.6
- ตั้งกลุ่ม Face book	205	68.6
- ตั้งกลุ่ม line	6	2.0

เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

(เครื่องมือฉบับที่ 1)

แบบทดสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน (ก่อน-หลังการฝึกอบรม)

ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ- สกุล..... ระดับตำแหน่งงาน.....

สถานที่ทำงาน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก
2. แบบทดสอบมีทั้งหมด 6 หน้า จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน
3. ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที
4. ก่อนทำแบบทดสอบให้ท่านกรอกข้อมูลส่วนตัวให้ชัดเจน ลงในกระดาษคำตอบด้านล่าง
5. ในการทำแบบทดสอบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือก ก, ข, ค หรือ ง เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
6. ให้ท่านทำข้อสอบให้ครบทุกข้อภายในเวลาที่กำหนด แล้วส่งแบบทดสอบฉบับนี้คืนกรรมการคุมสอบ
7. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบฉบับนี้

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					6					11					16				
2					7					12					17				
3					8					13					18				
4					9					14					19				
5					10					15					20				

1. อาเซียน (ASEAN) ย่อมาจาก

- ก. Asia South East Association Nations
- ข. Association of South East Asian Nations (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. Asia South East Association National
- ง. Association of South East Asian National

2. “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ได้จัดตั้งขึ้นโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ซึ่งได้แก่ประเทศใดบ้างที่ได้ร่วมลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) หรือที่เรียกว่าปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration)

- ก. ไทย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา มาเลเซีย และเวียดนาม
- ข. ไทย บรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์
- ค. ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนาม

3. คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียนของสำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยกเว้น ข้อใด

- ก. มีความเป็นนานาชาติ (International)
- ข. มีความเป็นมืออาชีพ (Professional)
- ค. มีความเป็นผู้นำ (Leadership) (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. มีความเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator)

4. ข้อใด ไม่ใช่ จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียน

- ก. การทำงานแบบบูรณาการ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. ทักษะในด้านภาษา
- ค. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- ง. กฎระเบียบของระบบราชการ

5. ต่อไปนี้เป็นวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ ยกเว้น ข้อใด

- ก. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
- ข. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
- ค. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
- ง. ส่งเสริมให้ประชาคมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (คำตอบที่ถูกต้อง)

6. ในปี 2546 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนหรือ ASEAN Community ภายในปี 2563 (ค.ศ.2020) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน โดยประกอบไปด้วย 3 เสาในข้อใด

- ก. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASoC)
- ข. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)
- ค. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APoC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASoC)
- ง. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) (คำตอบที่ถูกต้อง)

7. สัญลักษณ์ของอาเซียนคืออะไร และมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. รวงข้าว 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมตัวกันเพื่อมิตรภาพ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. รวงข้าว 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันเพื่อการค้าขายอย่างเสรี
- ค. ต้นข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันเพื่อการค้าขายอย่างเสรี
- ง. ต้นข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมตัวกันเพื่อมิตรภาพ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

8. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

- ก. ความเข้าใจในระบบสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก
- ข. ส่งเสริมและร่วมมือในการสร้างความมั่นคงภายในของประเทศสมาชิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชน
- ง. เสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค

9. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ก. ส่งเสริมการตลาดและฐานการผลิตเดียว
- ข. ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
- ค. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ง. ส่งเสริมการเปิดเสรีการลงทุนด้านพลังงานเพื่อให้ราคาพลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียนถูกลง (คำตอบที่ถูกต้อง)

10. กรอบการปฏิบัติใด **ไม่ได้** อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

- ก. การส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมของแต่ละประเทศสมาชิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ค. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม
- ง. การลดช่องว่างทางการพัฒนา

11. ข้อใด **ไม่ได้** อยู่ในแผนการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

- ก. ความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ข. ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ
- ค. ความเชื่อมโยงด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. ความเชื่อมโยงด้านประชาชน

12. ข้อใด คือ เจ็ดวิชาชีพที่สามารถย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในประชาคมอาเซียน

- ก. แพทย์ เกษษกร นักวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักแปลภาษา (ล่าม) นักสังคมวิทยา ทนายความ
- ข. แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี นักสำรวจ วิศวกร สถาปนิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ครู นักธุรกิจ ทนายความ นักบัญชี วิศวกร สถาปนิก เกษษกร
- ง. แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี เกษษกร ครู นักวิทยาศาสตร์

13. ข้อใด **ไม่ใช่** ประโยชน์ที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับจากการบังคับใช้กฎบัตรอาเซียน

- ก. ความสามารถรับมือกับภัยคุกคามระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง
- ข. ช่วยส่งเสริมค่านิยมของประเทศอื่นๆในอาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศไทย
- ค. อำนาจการต่อรองที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนในเวทีโลก
- ง. ประชาชนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)

14. สถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) ตั้งอยู่ ณ สถานที่ใด

- ก. ฮานอย ประเทศเวียดนาม
- ข. กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- ค. กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย(คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

15. ภารกิจของสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ คือข้อใด

- ก. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันในอาเซียน
- ข. การวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ผลักดันนโยบายของอาเซียนด้านสันติภาพ

ง. เข้าไปสร้างความสมานฉันท์ภายในประเทศสมาชิก

16. วัตถุประสงค์หลักของประเทศไทยในการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมด้วยการจัดตั้ง GO-NGO Forum คือข้อใด

- ก. ส่งเสริมให้ NGO สามารถทำงานด้านสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ข. การส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน(คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. การผลักดันให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- ง. ถูกทุกข้อ

17. ข้อใด *ไม่ใช่* หลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก

- ก. การภาคยานุวัติ
- ข. การตกลงใช้เงินสกุลเดียวกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. การเป็นคู่เจรจาเต็มตัวของอาเซียน
- ง. การมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับอาเซียน

18. อาเซียนได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015) หน้าที่ในข้อใด *ไม่ใช่* บทบาทของประเทศไทย

- ก. การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน
- ข. การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน
- ค. โครงการ Smart Thailand
- ง. จัดทำโครงการสื่อสารไร้พรมแดนภายในภูมิภาค (คำตอบที่ถูกต้อง)

19. การที่ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยเน้นหลักธรรมาภิบาล แสดงว่าประเทศไทยดำเนินการได้สอดคล้องกับประชาคมใด

- ก. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ข. ประชาคมการค้าและการลงทุนอาเซียน
- ค. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- ง. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (คำตอบที่ถูกต้อง)

20. ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละเท่าไร

- ก. 40
- ข. 50
- ค. 70 (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. 100

แบบประเมินของโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับ ข้าราชการ ข้าราชการพิเศษ
 เชี่ยวชาญ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. ประสบการณ์การทำงานปี
5. จังหวัดที่ปฏิบัติงาน

แบบประเมินการบริหารจัดการในการจัดฝึกอบรมของผู้จัดอบรม ประเมินโดยผู้เข้ารับการอบรม
คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การบริหารจัดการด้านวิชาการของผู้จัดอบรม ได้ทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่				
1. มีกำกับเวลาให้การฝึกอบรมเป็นไปตามตารางเวลาการฝึกอบรม				
2. มีกิจกรรมสัมพันธ์นอกเวลาการอบรม				
3. มีเจ้าหน้าที่ดูแล หรือมีพี่เลี้ยงประจำต่อผู้เข้าอบรมที่เพียงพอ				
4. มีการประสานงานอำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างอบรม ของเจ้าหน้าที่ประจำห้องอบรม				
5. มีการแจ้งเกณฑ์ที่ชัดเจนในการผ่านการอบรมฯ ให้ผู้เข้าอบรมทราบ				
การบริหารจัดการด้านธุรการของผู้จัดอบรม ได้ทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่				
1. เจ้าหน้าที่ให้การทักทายและต้อนรับผู้เข้าอบรมด้วยมิตรไมตรี				
2. ความสะดวกในการลงทะเบียนก่อนเข้าอบรมและในการรับเอกสาร				
3. มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกระหว่างการฝึกอบรม				
4. แจ้งการเปลี่ยนแปลงกำหนดการให้ผู้เข้าอบรมทราบล่วงหน้า				
5. การจัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม				
6. ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานที่จัดอบรม				
7. มีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล				
8. ขนาด พื้นที่ และความเหมาะสมของห้องประชุมที่เอื้อต่อการเรียนรู้				

ประเด็นพิจารณา	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนอุปกรณ์				
1. มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอครบถ้วนและสอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการอบรม				
2. มีโสตทัศนอุปกรณ์ เช่น โปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ จอรับภาพ ใ้ต่อการเรียนรู้				
3. เจ้าหน้าที่โสตฯ ที่ให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตต่างๆได้ทัน				
ด้านเอกสารประกอบการฝึกอบรม				
1. มีเอกสารประกอบการอบรมครบถ้วน เนื้อหาอ่านเข้าใจได้ด้วยตนเอง				
2. จัดทำไว้เป็นรูปเล่มหรือแฟ้มที่สะดวกต่อการอ่านและศึกษาเพิ่มเติมภายหลัง				
ด้านการจัดการศึกษาดูงาน				
1. กำหนดการ และระยะเวลาในการจัดศึกษาดูงานในครั้งนี้				
2. ประโยชน์/ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานในครั้งนี้				
3. การนำความรู้และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงานมาปรับใช้ในงาน				
4. การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานในครั้งนี้ไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้				
5. การให้ความต้อนรับและข้อมูลจากบุคลากรที่เข้าศึกษาดูงาน				
6. ความเหมาะสมของสถานที่ศึกษาดูงาน				
7. ความเหมาะสมของยานพาหนะ				
8. การได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากรประจำสถานที่ที่เข้าไปศึกษาดูงานในครั้งนี้				
9. โดยภาพรวมของการจัดโครงการ/กิจกรรมในครั้งนี้				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินวิทยากรตามหัวข้อวิชา โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ชื่อวิทยากรที่ถูกประเมิน

ชื่อหัวข้อวิชาที่สอน.....

สอนในวันที่.....สถานที่.....

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน				
1. มีความรู้และเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง				
2. มีความชัดเจนในการถ่ายทอดความรู้ สามารถอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น				
3. มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี				
บุคลิกภาพที่เหมาะสมของวิทยากร				
4. การแต่งกายเหมาะสมกับรูปแบบการอบรม เป็นที่น่าเชื่อถือ				
5. ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ขัน มีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ดี				
6. ใช้ภาษาสุภาพ สามารถดึงดูดผู้เข้าอบรม				
เทคนิคการสอนที่ดี				
7. มีการนำเข้าสู่บทเรียน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของหัวข้อบรรยายอย่างชัดเจน				
8. จัดลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาได้อย่างเหมาะสม เช่น จากง่ายไปยาก				
9. มีวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า				
10. มีการแทรกหรือเปลี่ยนวิธีการสอนเมื่อมีผู้เข้าอบรมง่วงหรือเบื่อ				
11. สอนเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำอธิบายรายวิชา				
12. เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
13. มีสรุปสาระสำคัญ พร้อมยินดีให้ข้อมูลให้คำปรึกษาภายหลังการฝึกอบรม				
14. มีการเสริมแรงทางบวกให้ผู้เข้าอบรม พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม				
ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยากร				
15. มีทัศนคติที่ดีต่องานราชการ				
16. ควบคุมชั้นเรียนและรักษาเวลาได้ดี				
17. ความพึงพอใจต่อวิทยากรโดยรวม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

แบบประเมินปฏิบัติการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมประจำวัน
โดยการสังเกตการณ์ของผู้จัดการฝึกอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
วินัยในระหว่างการอบรม				
1. การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสม				
2. เข้าห้องอบรมตรงเวลา				
3. เดินเข้า-ออกห้องอบรมขณะที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
4. พูดคุยกันขณะวิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
สัมพันธภาพต่อผู้จัดอบรมและต่อวิทยากร				
5. ผู้เข้าอบรมมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน				
6. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้จัดอบรม				
7. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อวิทยากร				
8. ไบหน้ายิ้มแย้มในขณะที่รับการอบรม				
ความตั้งใจในการเรียนรู้				
9. แสดงความสนใจขณะที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม				
10. พยายามเข้าใจตามที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม				
11. จดบันทึกสิ่งที่วิทยากรบรรยาย				
12. เปิดเอกสารประกอบคำบรรยายหรือตั้งใจศึกษาสื่อประกอบการอบรม				
13. ชักถามวิทยากรเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง				
14. เหม่อลอย / สัปหงก / หลับขณะมีการบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม				
15. ตอบคำถามที่วิทยากรชักถาม				
16. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างกระตือรือร้น				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....
.....
.....